

EX ANTE EVALUATIE BELGISCH OPERATIONEEL PROGRAMMA IN HET KADER VAN HET EUROPEES FONDS VOOR MARITIEME ZAKEN EN VISSERIJ (EFMZV)

Finaal rapport

Opdrachtgever: Vlaamse Overheid – Beleidsdomein Landbouw en Visserij – Departement Landbouw en Visserij – Afdeling Landbouw- en Visserijbeleid

Datum: 30/10/2013

Titel	Ex ante evaluatie Belgisch Operationeel Plan i.k.v. het EFMZV
Oprachtgever	Vlaamse Overheid, Dept. Landbouw en Visserij, Afd. Landbouw- en visserijbeleid
Contactpersoon opdrachtgever	Sasja De Bruyne
Indiener	Technum (Tractebel Engineering nv) Coveliersstraat 15 - 2600 Antwerpen T +32 3 270 92 92 - info@technum-tractebel.be
Contactpersoon indiener	Pascale Tricot
Datum	30/10/2013
Versienummer	5
Projectnummer	P.005086

KWALITEIT

DOCUMENTGESCHIEDENIS (BOVENSTE RIJ IS HUIDIGE VERSIE)

Versie	Datum	Opmerkingen
V1	16/04/2013	Taak 1(I) – Evaluatie context, indicatoren, stakeholdermap, SWOT- en behoefteanalyse
V2	29/05/2013	Taak 1 (II) – (Her)evaluatie context, indicatoren, stakeholdermap, SWOT- en behoefteanalyse + Taken 2,3 en 4 (I) – Evaluatie relevantie, consistentie en ondersteuningsinstrumenten
V3	31/07/2012	Taken 2,3 en 4 (II) – (Her)evaluatie relevantie, consistentie en ondersteuningsinstrumenten + Taak 6 (I) – Evaluatie horizontale en specifieke onderwerpen
V4	08/10/2013	Herevaluatie van alle onderdelen + deel Wallonië
V5	30/10/2013	Finaal rapport

DOCUMENTVERANTWOORDELIJKHEID

Auteur(s)	Roxanne Adolphy, Stefanie Van Den Bogaerde, Pascale Tricot	Datum 30/10/13
Document screener	Pascale Tricot	Datum 31/10/13

BESTANDSINFORMATIE

Bestandsnaam	P.005086-51-017-03 Ex ante evaluatie EFMZV - finaal eindrapport_NL
Laatst opgeslagen	16/12/2013

INHOUD

0.	Inleiding	4
0.1	Doel van de ex ante evaluatie	4
0.2	Beschrijving van aanpak van de ex ante evaluatie	4
0.3	Overzicht van de aanbevelingen van de ex ante evaluatoren en een korte beschrijving over hoe deze aanbevelingen zijn opgevolgd	6
1.	Taak 1 – Evaluatie van de socio-economische analyse, SWOT- en behoefteanalyse	10
1.1	Stap 1.1 - Evaluatie van de socio-economische contextanalyse	11
1.1.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	11
1.1.2	Evaluatie Vlaams luik OP	11
1.1.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	12
1.1.4	Methodiek programmamaker Wallonië	13
1.1.5	Evaluatie Waals luik OP	13
1.1.6	Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker	13
1.2	Stap 1.2 - Evaluatie van het indicatorenkader	13
1.2.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	13
1.2.2	Evaluatie Vlaams luik OP	13
1.2.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	14
1.2.4	Methodiek programmamaker Wallonië	15
1.2.5	Evaluatie Waals luik OP	15
1.2.6	Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker	15
1.3	Stap 1.3 - Evaluatie van de stakeholdermap, SWOT- en behoefteanalyse	15
1.3.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	16
1.3.2	Evaluatie Vlaams luik OP	17
1.3.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	18
1.3.4	Methodiek programmamaker Wallonië	19
1.3.5	Evaluatie Waals luik OP	20
1.3.6	Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker	22
2.	Taak 2: Evaluatie van de relevantie en de coherentie van het BOP	23
2.1	Stap 2.1 - Beoordeling van de relevantie van het BOP	23
2.1.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	23
2.1.2	Evaluatie Vlaams luik OP	26
2.1.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	27
2.1.4	Methodiek / inhoud van het Waals luik van het OP	28
2.1.5	Evaluatie Waals luik OP	28

2.1.6	Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker.....	35
2.2	Stap 2.2 - Beoordeling van de externe consistentie van het BOP _____	36
2.2.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen.....	37
2.2.2	Evaluatie Vlaams luik OP.....	38
2.2.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	39
2.2.4	Methodiek / inhoud van het Waals luik van het OP	40
2.2.5	Evaluatie Waals luik OP	42
2.2.6	Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker.....	43
2.3	Stap 2.3 - Beoordeling van de interne samenhang - de 'interventiologica' - van het BOP _____	43
2.3.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	44
2.3.2	Evaluatie Vlaams luik OP.....	44
2.3.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	50
2.3.4	Het Waals luik van het OP.....	51
2.4	Stap 2.4 - Beoordeling van de in het BOP voorgestelde ondersteuningsinstrumenten _____	51
2.4.1	Methodiek programmamakers	51
2.4.2	Evaluatie OP	51
2.4.3	Aanbevelingen voor de programmamakers.....	52
2.5	Stap 2.5 - Beoordeling van de consistentie van de interventiologica van het BOP _____	53
2.5.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	53
2.5.2	Evaluatie Vlaams luik OP.....	53
2.5.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	54
2.5.4	Het Waals luik van het OP.....	55
2.6	Stap 2.6 - Beoordeling van de financiële consistentie van het BOP _____	55
2.6.1	Methodiek programmamakers	55
2.6.2	Evaluatie OP	57
2.6.3	Aanbevelingen voor de programmamakers.....	58
3.	Taak 3: Evaluatie van de indicatoren, targets en mijlpalen _____	60
3.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen _____	60
3.2	Evaluatie Vlaams luik OP _____	61
3.2.1	Stap 3.1 - Evaluatie van de relevantie en duidelijkheid van de indicatoren en van de streefwaarden.....	61
3.2.2	Stap 3.2 – Evaluatie van de mijlpalen	73
3.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker _____	82
3.4	Methodiek programmamaker Wallonië _____	82
3.5	Evaluatie Waals luik OP _____	83
3.5.1	Stap 3.1 – Evaluatie van de relevantie en duidelijkheid van de indicatoren en van de streefwaarden.....	83
3.5.2	Stap 3.2 - Evaluatie van de mijlpalen.....	91
3.6	Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker _____	95
4.	Taak 4: Evaluatie Bestuur en beheer (governance en management) _____	96

4.1	Stap 4.1 – Beoordeling van geschiktheid van de personele middelen en van de administratieve capaciteit	96
4.1.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	96
4.1.2	Evaluatie Vlaams luik OP	96
4.1.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	97
4.1.4	Het Waals luik van het OP	97
4.2	Stap 4.2 – Beoordeling van de monitoring- en dataverzamelingprocedures, inclusief het Evaluatieplan	97
4.2.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	97
4.2.2	Evaluatie Vlaams luik OP	97
4.2.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	98
4.2.4	Het Waals luik van het OP	98
5.	Taak 5: Evaluatie horizontale en specifieke onderwerpen	99
5.1	Stap 5.1 – Evaluatie horizontale onderwerpen	99
5.1.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	99
5.1.2	Evaluatie Vlaams luik OP	99
5.1.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	99
5.1.4	Methodiek programmamaker Wallonië	99
5.1.5	Evaluatie Waals luik OP	99
5.1.6	Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker	100
5.2	Stap 5.2 – Evaluatie specifieke onderwerpen	100
5.2.1	Methodiek programmamaker Vlaanderen	100
5.2.2	Evaluatie Vlaams luik OP	100
5.2.3	Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker	100
5.2.4	Waals luik van het OP	100
6.	Evaluatie van de Overige onderdelen	101
6.1	Vereisten betreffende de specifieke EFMZV maatregelen	101
6.2	Specifieke informatie betreffende geïntegreerde territoriale ontwikkeling	101
6.2.1	Informatie betreffende GTI's	101
6.2.2	Informatie betreffende macro-regionale of zeegebied strategieën	101
6.2.3	Informatie betreffende de toepassing van 'vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling' ('GGLO')	102
6.3	Vervullen van de ex ante voorwaarden	102

0. INLEIDING

0.1 Doel van de ex ante evaluatie

De ex-ante evaluatie - strategische milieubeoordeling inclusief - heeft als doel de kwaliteit van het ontwerp van het Belgisch Operationeel Programma (OP) te verbeteren.

Bij haar ex ante evaluatie beoordeelt de consultant op kritische en onafhankelijke wijze specifiek volgende elementen van het OP:

- De behoeften van de sector op middellange en lange termijn;
- De te bereiken doelstellingen en verwachte resultaten in het OP;
- De gekwantificeerde doelstellingen van het OP, met name wat de impact in vergelijking met de uitgangssituatie is;
- De toegevoegde waarde van het optreden van de Gemeenschap, alsook de mate waarin in het OP rekening wordt gehouden met communautaire prioriteiten en andere relevante nationale strategieplannen;
- Of, de mate waarin, rekening wordt gehouden met uit voorgaande programmering getrokken lessen;
- De kwaliteit van de in het programma voorziene regelingen voor de uitvoering, het toezicht, de evaluatie en het financieel beheer; en
- De mate waarin de voorgestelde uitvoering van het OP de gelijkheid tussen mannen en vrouwen kan bevorderen en discriminatie kan voorkomen.

Het is uiteindelijk de bedoeling dat doorheen het ex ante evaluatieproces – d.m.v. aanbevelingen naar inhoud en opmaak toe - de programmakwaliteit verbetert en dat o.a. ook de toewijzing van begrotingsmiddelen wordt geoptimaliseerd.

0.2 Beschrijving van aanpak van de ex ante evaluatie

Om kennis te vergaren overheen de verschillende schakels van de visserij- en aquacultuursector m.b.t. huidige situatie en potentiële ontwikkelingstendensen, heeft TECHNUM een reeks diepte-interviews gehouden met key stakeholders. Volgende personen werden gehoord en verhoord:

- Kabinet van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, Frans Coussement (d.d. 11/03/2013)
- Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), Els Torreele en Hans Polet (d.d. 18/03/2013)
- Vlaamse Visveiling, Johan Van De Steene (d.d. 20/03/2013)
- Rederscentrale, Emiel Brouckaert (d.d. 22/03/2013)
- As 4 EVF, Stephanie Maes (d.d. 26/03/2013)
- Natuurpunt, Nathalie De Snijder (d.d. 04/04/2013)
- Stichting Duurzame Visserijontwikkeling (SDVO), Luc Corbusier (d.d. 19/04/2013)
- Conseil de Filière Wallonne Piscicole, Christian Ducarme (d.d. 17/09/2013)
- Universiteit van Luik - Professor Charles Mélard (d.d. 18/09/2013)

Daarnaast heeft de ex ante evaluator een terugkoppelingsmoment van de Vlaamse Overheid (ALVB) rond de prioriteiten van het OP bijgewoond (d.d. 20/03/2013), alsook die m.b.t. de aquacultuur in Vlaanderen (d.d. 22/05/2013).

Tot slot heeft TECHNUM een workshop (d.d. 16/07/2013) georganiseerd om het Vlaamse onderdeel van het programma te toetsen met een reeks stakeholders uit verschillende domeinen (wetenschap, beleid, industrie...).

0.3 Overzicht van de aanbevelingen van de ex ante evaluatoren en een korte beschrijving over hoe deze aanbevelingen zijn opgevolgd

Onderwerp	Aanbeveling	Hoe is de aanbeveling opgevolgd of waarom is ze niet opgevolgd
Socio-economische analyse, SWOT- en behoeftenanalyse Vlaanderen	<p>Volgende aanbevelingen werden gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanvullen van bronnen - Gebruik van meest recente data - Vervolledigen van gevraagde kernindicatoren (indien beschikbaar) - Opmaak van een behoefte analyse per stakeholder - Opname van verwachte ontwikkelingstendensen 	De aanbevelingen terzake werden opgevolgd.
Socio-economische analyse, SWOT- en behoeftenanalyse Wallonië	<p>Volgende aanbevelingen werden gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opmaak van een SWOT- en behoeftenanalyse voor de prioriteit rond natuurbehoud (vistrappen). - Toevoegen van indicatoren: aantal aquacultuur- en verwerkende bedrijven - Toevoegen van ondernomen acties (workshops, deelnemers, etc.) 	De eerste twee aanbevelingen zullen worden opgevolgd. Aanbeveling 3 werd opgevolgd.
Relevantie en coherentie Vlaanderen	<p>Volgende aanbevelingen werden gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van tussentijdse terugkoppeling met de stakeholders - BMM betrekken 	De aanbevelingen terzake werden opgevolgd.

	<ul style="list-style-type: none"> - Beschrijving in het OP van de bijdrage ervan aan Strategie2020 en van complementariteit BOP met andere fondsen/instrumenten/... - Tijdsbestek aangeven binnen dewelke de acties ter vermindering van de administratieve lasten vorm zullen krijgen - De gestelde doelstellingen onderling bekijken, alsook causale verbanden bij de voorgestelde maatregelen. - Vertaling Engelse template tekst naar het Nederlands 	
Relevantie en coherentie Wallonië	<p>Volgende aanbevelingen werden gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een lijst van de geraadpleegde stakeholders en hun functie toevoegen - Overmaken van verslag stakeholder consultatie d.d. 16.09.2013 - Net zoals voor Vlaanderen dienen de 'te verwachten resultaten' en de 'indicatieve termijn' van de acties ter vermindering van de administratieve lasten nog worden aangegeven in het PO. 	De laatste 2 aanbevelingen werden nog niet opgevolgd; het betreft aanbevelingen die in de laatste consultatieronde door de ex-ante evaluator werden gedaan. De Waalse programmamaker gaf aan hiervoor het nodige te zullen doen.
Indicatoren, targets en mijlpalen Vlaanderen	<p>Elke indicator werd apart beoordeeld. Volgende algemene aanbevelingen werden gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indicatoren SMART formuleren - Indicatoren verantwoorden - Toevoegen van indicatoren - Targetwaarden verantwoorden 	De aanbevelingen terzake werden opgevolgd.
Indicatoren, targets en mijlpalen Wallonië	<ul style="list-style-type: none"> - Indicatoren zijn te weinig ambitieus en onvoldoende op de stakeholders van de aquacultuursector gericht. Er wordt proportioneel te veel besteed aan natuurbehoud 	Er werd (nog) geen opvolging gegeven aan de targets (en mijlpalen).

	<p>(vistrappen).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Targets zijn niet in lijn met de strategie. Strategie wordt als ambitieuzer bevonden dan de indicatoren /targetwaarden. - Resultaatindicatoren zijn niet in lijn met de minder ambitieuze output indicatoren. 	
Horizontale en specifieke onderwerpen Vlaanderen	Dit werd bondig beschreven. De evaluator is van mening dat de Vlaamse strategie hieraan voldoet.	De aanbevelingen terzake werden opgevolgd.
Horizontale en specifieke onderwerpen Wallonië	Dit onderwerp moet nog worden ingevuld.	De aanbeveling zal worden opgevolgd na bespreking op vergadering
Voorgestelde ondersteuningsmechanismen	Een meer gedetailleerde beschrijving van de bankgaranties die waarschijnlijk zullen worden gebruikt, dient te worden opgenomen.	De aanbeveling zal worden verwerkt (na wijziging FIVA-wetgeving).
Verdeling financiële middelen	De bedragen voor Wallonië komen niet afzonderlijk (opgesplitst) terug in het OP, hoewel het transparanter zou zijn om - gezien het grootte belang dat in termen van bijdragen aan de eerste prioriteit wordt toegekend – deze opsplitsing duidelijker aan te geven in het OP (cf. tabel vorige versie Waals onderdeel OP)	De aanbeveling zal worden verwerkt; het betreft een aanbeveling die in de laatste consultatieronde door de ex-ante evaluator werd gedaan.
Personele middelen en administratieve capaciteit	<p>Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 11 van het BOP.</p> <p>Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 12 van het BOP.</p>	<p>De aanbevelingen werden niet volledig verwerkt. De samenvattende beschrijving van de toezichtsprocedures moet nog gemaakt worden. De samenvattende beschrijving van de beheers en controlestructuur dient nog aangepast te worden van zodra de procedures op niveau van de EC duidelijk zullen zijn.</p> <p>De aanbevelingen werden verwerkt.</p>
Monitoring en dataverzameling	<p>Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 13 van het BOP.</p> <p>Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 10 van het BOP.</p>	<p>De aanbeveling werd verwerkt.</p> <p>De aanbeveling werd niet volledig verwerkt. Het deel "Gegevens en informatie" is niet aangevuld. Niet alle gegevens zijn beschikbaar om het deel "Termijn" te kunnen aanvullen (input wordt van de EC</p>

		verwacht).
Geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 5 van het BOP.	De aanbevelingen zullen na bespreking met de EC verwerkt worden.
Ex ante voorwaardelijkheden	Het is aangewezen om alle ex-ante voorwaardelijkheden te groeperen.	De aanbeveling moet nog verwerkt worden.

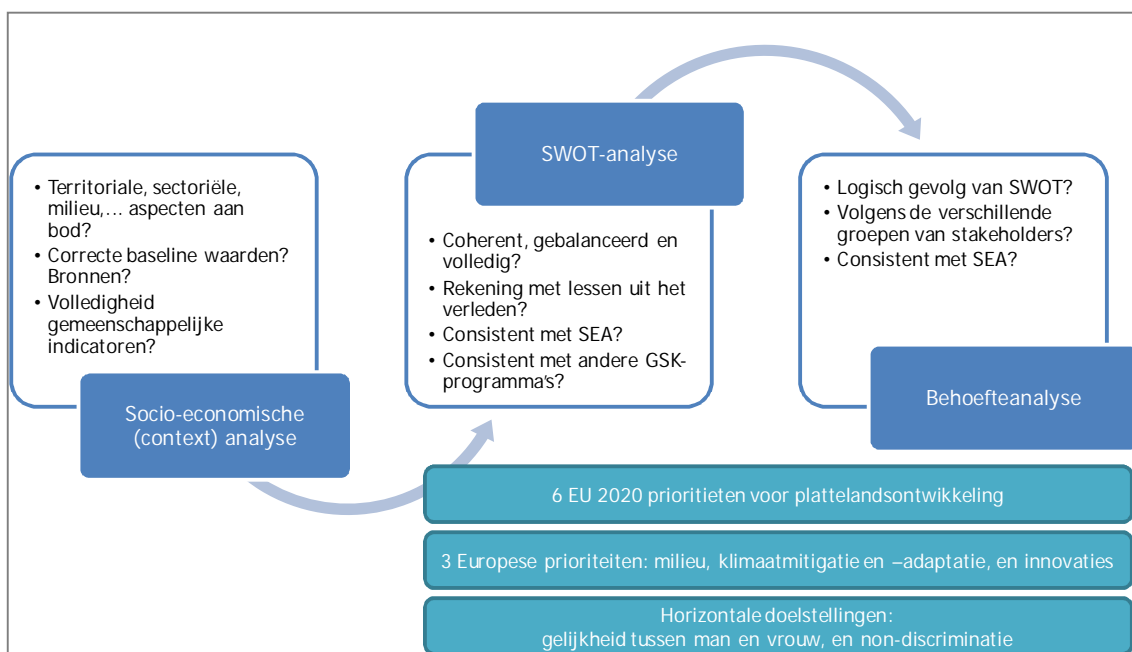
1. TAAK 1 – EVALUATIE VAN DE SOCIO-ECONOMISCHE ANALYSE, SWOT- EN BEHOEFTEANALYSE

Doelstelling van Taak 1 is na te gaan of er bij de aanvang van de opmaak van het Belgisch Operationeel Programma een correcte uitvoering is gebeurd van:

- de sociaal-economische analyse (analyse van de context) van de aquacultuur- en de visserijsector;
- de SWOT-analyse¹, opgemaakt op basis van de sociaal-economische analyse;
- de behoefteanalyse, opgemaakt op basis van de SWOT-analyse.

Deze analyses dienen een inzicht te geven in de behoeften, uitdagingen en problemen van de aquacultuur- en visserijsector en moeten dus als het ware toelaten een correcte en alomvattende 'diagnose' op te stellen van deze sectoren. Taak 1 vormt de basis voor de beschrijving en het uitwerken van de interventielogica in Taak 2 van de opmaak van het BOP.

Interacties tussen de onderdelen binnen Taak 1 en bijhorende onderzoeksvragen voor de evaluator worden weergegeven in onderstaande figuur.

Taak 1 gebeurde in 3 stappen:

- Stap 1: Evaluatie van de socio-economische contextanalyse (paragraaf 1.1);
- Stap 2: Evaluatie en verbetering van het indicatorenkader (paragraaf 1.2);

¹ *SWOT* staat voor *Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats* (sterktes, zwaktes, opportuniteiten en bedreigingen).

- Stap 3: Evaluatie van de stakeholdermap, SWOT- en behoefteanalyse (paragraaf 1.3).

Hierbij wordt telkens de methodiek van de programmamaker kort besproken, waarna de evaluator deze stappen evalueert en vervolgens aanbevelingen formuleert. Deze stappen worden voor zowel Vlaanderen als voor Wallonië achtereenvolgens gevolgd.

De ex ante evaluatie werd uitgevoerd voor het Vlaams onderdeel van het OP en werd op een later moment ook opgestart voor het Waals onderdeel van het OP nadat de nodige documenten beschikbaar werden gesteld.

1.1 Stap 1.1 - Evaluatie van de socio-economische contextanalyse

De evaluator heeft in eerste instantie, op basis van een reeks interviews met key stakeholders (infra), een analyse van bestaande documenten, van zijn kennis van de Belgische visserij- en aquacultuursector, beoordeeld of de contextanalyse van de betrokken sectoren conform is uitgevoerd.

Concreet beoordeelde de opdrachtnemer of:

- (i) De gegevens correct, volledig en actueel zijn;
- (ii) De analyse ingaat op relevante ontwikkelingen;
- (iii) De analyse voldoende ingaat op regio-specifieke kenmerken, problemen en kansen;
- (iv) De gekozen thema's aansluiten bij de Europese, nationale en regionale beleidsprioriteiten en ambities.

De analyse van de huidige situatie diende gestructureerd te zijn enerzijds volgens de zes EU prioriteiten voor plattelandsontwikkeling en anderzijds volgens de horizontale doelstellingen en de EU Strategie 2020. Thema's zoals innovatie, milieu en klimaatverandering moeten bijgevolg ook in het programma geïntegreerd worden.

1.1.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

De Vlaamse overheid voerde een socio-economische (context)analyse uit, die wordt beschreven in het document "*Beschrijving Belgische visserij- en aquacultuursector*". Het analyserapport werd overgemaakt aan de evaluator, maar werd niet mee opgenomen in het Operationeel Plan. Toch wordt dit document verder besproken, aangezien de evaluator meent dat het opnemen van de socio-economische analyse in het Operationeel Plan aan te bevelen is om een juiste perceptie m.b.t. de specifieke Belgische situatie van de visserij- en aquacultuursector te waarborgen.

1.1.2 Evaluatie Vlaams luik OP

(i) De gegevens zijn correct, volledig en actueel

De evaluator stelt het volgende vast:

- De volgende schakels van de visserijsector worden besproken: reders en vissers, aquacultuursector, verwerkende industrie, handel en consumptie;
- De totale tewerkstelling wordt kort weergegeven;
- De besomming en bedrijfsresultaten worden besproken en worden grafisch weergegeven;
- De socio-economische analyse wordt in vele gevallen onderbouwd door middel van recente data;
- Er worden weinig bronnen meegedeeld.

Met betrekking tot de visserijsector

De evaluator stelt het volgende vast:

- De evolutie van de Belgische vissersvloot wordt beschreven (1997 - 2012);
- Alsook de evolutie van de aanvoer door Belgische vissersvaartuigen (1992 – 2011);
- Alsook de evolutie van besomming en van het brutobedrijfsresultaat (2000 - 2010) voor het KVS en het GVS;
- Alsook de gemiddelde visprijzen (voor kabeljauw, schol, tong, garnaal, alle soorten) in Belgische havens (1991 – 2011);
- Alsook de verduurzaming van de visserijtechnieken (vb. sumwing, flyshoot);
- Alsook de ontwikkelingsstrategie voor het Belgische kustvisserijgebied in kader van As 4 (zwaartepunt 4 EVF).

Met betrekking tot de aquacultuursector

De evaluator stelt het volgende vast:

- De evolutie van de aquacultuursector wordt kort beschreven;
- Alsook de factoren waarom de aquacultuur in België niet of weinig rendeert;
- Alsook de toelichting met betrekking tot de oprichting van een Vlaams aquacultuurplatform.

(ii) De analyse gaat in op relevante ontwikkelingen

De evaluator stelt het volgende vast:

- Er worden bondig relevante historische ontwikkelingen meegegeven, onder meer de evolutie van de Belgische vissersvloot, de fusie van de visveilingen van Oostende en Zeebrugge, verduurzaming van visserijtechnieken, etc.;
- Er worden geen relevante toekomstige ontwikkelingen opgenomen.

(iii) De analyse gaat voldoende in op regiospecifieke kenmerken, problemen en kansen

De evaluator stelt het volgende vast dat de socio-economische analyse de visserijsector regionaal, i.c. voor Vlaanderen, behandelt.

1.1.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Aanbeveling: Opname socio-economische analyse in het BOP.

Aanbeveling werd niet verwerkt, doordat de EC dit niet vraagt in de EC template.

- (i) De evaluator onderstreept het belang van een goed onderbouwde en volledige beschrijving en diagnose van de huidige toestand van de visserij- en aquacultuursector. Gezien de specifieke Vlaamse situatie van de visserij- en aquacultuursector, raadt de evaluator aan een socio-economische analyse van deze sectoren mee op te nemen in het Operationeel Plan (met vermelding van bronnen). Immers, hierin wordt (de evolutie van) de specifieke Belgische situatie van de verschillende schakels van deze sectoren beschreven, m.n. de afbouw van de scheepsvloot, het verloop van de bedrijfsresultaten van het KVS en GVS, de verduurzaming van de vistechnieken, enzovoort. Deze aanbeveling is niet langer van toepassing.
- (ii) De evaluator raadt toch aan onder meer volgende elementen in de socio-economische analyse te verwerken in het Operationeel Plan:
  - Verdere bespreking (vorm en inhoud) over het Vlaamse Aquacultuur Platform;

- Actualisatie van de cijfers nakijken tot jaartal 2012. Nu bijvoorbeeld wordt de aquacultuur productie weergegeven tot in 2009. Deze aanbeveling is niet langer van toepassing.

1.1.4 Methodiek programmamaker Wallonië

De Waalse programmamaker heeft een volledige sociaaleconomische analyse van de aquacultuursector uitgevoerd. Deze analyse is echter niet opgenomen in het BOP, aangezien de Europese Commissie het niet vraagt. Deze informatie is echter buitengewoon nuttig gebleken voor de evaluator.

1.1.5 Evaluatie Waals luik OP

De template van de Europese Commissie vraagt geen sociaaleconomische analyse.

1.1.6 Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker

Zie paragraaf 1.1.5

1.2 Stap 1.2 - Evaluatie van het indicatorenkader

De evaluator oordeelt in deze tweede stap of ook de gemeenschappelijke baseline-indicatoren (zoals gespecificeerd in het *Implementing Act* van het EAFRD – het ELFPO²) behoorlijk beschreven en gestructureerd zijn volgens de zes EU-prioriteiten. Ook programmaspecifieke baseline-indicatoren, indien die al bepaald zijn, worden door de consultant geëvalueerd in termen van “SMART-ness”³.

De baseline-indicatoren moeten daarenboven geijkt worden met de baseline-indicatoren van andere relevante fondsen, en de indicatoren zelf zouden tevens in lijn moeten zijn met indicatoren die gebruikt worden in officiële Europese en nationale databronnen. Ook de gebruikte schaal (territoriaal, sectoraal, ...) van de indicatoren wordt door de opdrachtnemer beoordeeld.

1.2.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

De Vlaamse overheid heeft de indicatoren uit het document ‘Draft proposal of common indicators for monitoring and evaluation in EMFF’ gebruikt om dezelfde indicatoren op Vlaams niveau te bepalen.

1.2.2 Evaluatie Vlaams luik OP

De evaluator stelt volgende zaken vast:

- De Vlaamse programmamaker heeft in het BOP contextindicatoren aangegeven voor elk van de 4 eerder aangegeven thema’s uit de EMFZV Verordening, namelijk:
  - (i) Duurzame ontwikkeling van visserij;
  - (ii) Duurzame ontwikkeling aquacultuur;
  - (iii) Duurzame ontwikkeling van de visserijgebieden;
  - (iv) Maatregelen betreffende marketing (afzet) en verwerking.

---

² EAFRD staat voor *European Agricultural Fund for Rural Development*; in het Nederlands is dit het *ELFPO*, het *Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling*

³ SMART staat voor *Specifiek, Meetbaar, Acceptabel (Aanvaardbaar), Realistisch en Tijdsgebonden*

- Het baseline-jaar van de indicatoren is – afhankelijk van de beschikbaarheid van de waarden – 2008, 2010, 2011 of 2013, het laatste jaar waarvoor gegevens op dit ogenblik beschikbaar zijn. Niet voor alle indicatoren is de bron (uit dewelke de data werden gehaald) aangegeven. De indicatoren (en sommige bronvermeldingen) zijn in het Engels beschreven. De aanbeveling werd verwerkt.
- Wat betreft de in het BOP opgenomen kernindicatoren ('core indicators') en optionele indicatoren⁴ voor de prioriteit/het thema 'Duurzame ontwikkeling visserij':
  - 1 van de 6 kernindicatoren is nog niet in het BOP vermeld: de ongewenste vangsten per segment (zoals bepaald in de ecosysteem indicatoren van het *Data Collection Framework (DCF)*).
- Wat betreft de in het BOP opgenomen kernindicatoren ('core indicators') en optionele indicatoren voor de prioriteit/het thema 'Duurzame ontwikkeling aquacultuur':
  - Drie van de 4 de kernindicatoren zijn in het BOP vermeld. De bruto toegevoegde waarde voor het jaar 2011 is niet beschikbaar.
- Wat betreft de in het BOP opgenomen kernindicatoren ('core indicators') en de optionele indicatoren voor de prioriteit/het thema 'Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden':
  - Alle 5 de kernindicatoren zijn in het BOP vermeld.
- Wat betreft de in het BOP opgenomen kernindicatoren ('core indicators') en de optionele indicatoren voor de prioriteit /het thema 'Maatregelen betreffende marketing (afzet) en verwerking':
  - 2 van de 4 kernindicatoren konden niet in het BOP worden vermeld: (i) de winstgevendheid/rendabiliteit van de verschillende operatoren (per segment: producenten, verwerkers, verdelers), en (ii) de tewerkstelling per segment (VTE's, deeltijdse tewerkstelling, verhouding man-vrouw), omwille van onbeschikbaarheid.
  - Ook een reeks (5) optionele indicatoren zijn aangevuld in de tabel:
    - Jaarlijkse im- en export (volume en waarde per soort);
    - Afhankelijkheid van import;
    - Evolutie van de prijzen;
    - Consumptie van vis en visproducten p.c.;
    - Aantal certificaten.

1.2.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Aanbeveling: Bronvermelding.

Aanbeveling werd verwerkt.

Voor alle (kern- en optionele) indicatoren dient de bronvermelding te worden opgenomen in het BOP (laatste kolom tabel).

Aanbeveling: Aanvulling kernindicatoren.

Aanbeveling werd verwerkt.

---

⁴ De indicatoren uit het '*Draft proposal of common indicators for monitoring and evaluation in EMFF*' wordt als referentiekader gebruikt om de door de programmamakers aangegeven indicatoren te beoordelen.

Een aantal kernindicatoren ontbreekt nog, en dienen bijkomend te worden aangevuld in de tabellen. Deze indicatoren zijn onbeschikbaar vandaag en kunnen dus niet worden vermeld.

Aanbeveling: Nederlandse vertaling voorzien.

Aanbeveling werd verwerkt.

De Vlaamse onderdelen van het dienen in het Nederlands te worden weergegeven.

1.2.4 Methodiek programmamaker Wallonië

De Waalse programmamaker heeft twee reeksen contextindicatoren voorgesteld: voor de aquacultuursector en voor de verwerkende sector.

Voor de aquacultuursector worden de volgende indicatoren voorgesteld:

- Totale jaarlijkse door de aquacultuursector geproduceerde hoeveelheid;
- Handelswaarde van de totale jaarlijkse aquacultuurproductie;
- Aantal VTE's;
- Percentage in de sector tewerkgestelde vrouwen;
- Aantal aquacultuurbedrijven met BIO-certificering.

Voor de verwerkende sector worden de volgende indicatoren voorgesteld:

- Bruto toegevoegde waarde;
- Aantal VTE's;
- Bruto toegevoegde waarde/VTE;
- Percentage tewerkgestelde vrouwen;
- Omzet;
- Export (€);
- Import (€).

1.2.5 Evaluatie Waals luik OP

De indicatoren zijn recent (2010, 2013) en de gegevensbronnen worden vermeld.

1.2.6 Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker

Men zou twee contextindicatoren kunnen toevoegen: het aantal aquacultuurbedrijven en het aantal verwerkende bedrijven. Deze gegevens worden in de sociaaleconomische analyse vermeld en kunnen dus gemakkelijk in dit deel van het BOP worden overgenomen.

1.3 Stap 1.3 - Evaluatie van de stakeholdermap, SWOT- en behoefteanalyse

Doelstelling van de SWOT-tabel is de essentie weer te geven van de socio-economische contextanalyse. De evaluator gaat hierbij na of de stakeholders behoorlijk zijn betrokken in het SWOT-proces, en of de SWOT effectief een relevante samenvatting is van de contextsituatie.

Hiervoor voert de evaluator een aantal taken uit:

- De evaluator maakt een update van de stakeholdermap (op basis van informatie uit de voorgaande evaluaties van eerder programma's);
- Ook analyseert de evaluator de processen en methodes die gebruikt zijn om de stakeholders te betrekken in het proces;
- De evaluator gaat ook na of de SWOT correct is uitgevoerd, en ook relevant is (door na te gaan hoe de verschillende statements van de SWOT gerelateerd zijn);
- Tenslotte analyseert de evaluator de geïdentificeerde behoeftes.

1.3.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

1.3.1.1 Stakeholdermap

Er werd geen stakeholdermap opgemaakt. Wel werden in de socio-economische analyse alle schakels van de keten teogelicht. Deze informatie is niet beschikbaar is het BOP, maar werd wel ter beschikking gesteld aan de evaluator.

1.3.1.2 SWOT-analyse

Uit de voorbereidende documenten die de evaluator ontving, blijkt dat de door de Vlaamse overheid uitgevoerde SWOT-oefening gebeurde in drie afzonderlijke sessies. De resultaten van de SWOT-analyse is neergeschreven in 3 documenten: "SWOT-oefening visserij", "SWOT Aquacultuur" en "SWOT WG Territoriaal".

SWOT visserij sector (workshop)

Een eerste SWOT-analyse voor de visserijsector werd door de Vlaamse overheid uitgevoerd tijdens een workshop met een reeks belanghebbende partijen (d.d. 21/09/2012). Aanwezige stakeholders worden weergegeven in de volgende tabel.

Aanwezige stakeholders	Aantal	Domein
Afdeling Landbouw en Visserijbeleid (ALVB)	6	Beleid
Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)	1	Raad
FOD-Dienst Marien milieu	1	Beleid
Dienst Economie, Landbouw en Visserij	1	Beleid
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven; Commissie Visserij	1	Raad
Vlaamse Visveiling (VLV)	1	Visveiling
Rederscentrale	3	Vertegenwoordiging reders
Visserij en Varenden	1	Visserij
Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)	1	Marketing
Natuurpunt	1	Natuurbehoud
Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO)	3	Onderzoek en advies
UGent (universiteit)	1	Onderzoek

SWOT visserij sector (werkgroepvergadering territoriale cohesie)

Een tweede SWOT-analyse voor de visserij sector werd opgemaakt tijdens een werkgroepvergadering territoriale cohesie (d.d. 03/10/2012). De aanwezige stakeholders worden weergegeven in de volgende tabel.

Aalmoezenier Dienst Zeevisserij
Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek
Natuurpunt
Neptunusfish
3 reders
Rederscentrale
Vlaamse Visveiling
VLAM
Visgroothandelaar (Journalist)

SWOT aquacultuur

Er werd een SWOT-analyse voor de aquacultuursector opgemaakt door leden van het Vlaams Aquacultuur Platform. De bevoegde overheid heeft de tussentijdse strategie voorgesteld aan stakeholders, waarna zij de kans kregen om hierop te reageren.

1.3.1.3 Behoefteanalyse

De programmamaker heeft, aansluitend en voortvloeiend uit de SWOT-analyse, een behoefteanalyse opgemaakt voor elk van de prioriteiten, zowel algemeen als specifiek betreffende milieu, klimaatverandering, -aanpassing en innovatie. De behoefteanalyse wordt door de evaluator positief beoordeeld. De inhoud is een logische afleiding van de SWOT-analyse, die werd gestoffeerd door socio-economische contextinformatie.

1.3.2 Evaluatie Vlaams luik OP

(i) Analyse van het proces van de SWOT visserij (workshop)

De evaluator stelt het volgende vast:

- M.b.t. aanwezige stakeholders: Voornamelijk het beleidsniveau werd ruim vertegenwoordigd. Daarnaast waren er partijen binnen de domeinen natuurbehoud, onderzoek, marketing als de economische sectoren, zijnde de Vlaamse Visveiling en de Rederscentrale, aanwezig. Positief wordt bevonden dat de dienst Marien Milieu aanwezig was op de workshop;
- M.b.t. het proces: Het is niet duidelijk hoe /op basis van welke criteria de selectie van zwaktes, sterktes, bedreigingen en kansen werd gemaakt, de scores werden toebedeeld of gewijzigd.

(ii) Analyse van het proces van de SWOT aquacultuur

SWOT-analyse werd opgemaakt door het Vlaams Aquacultuurplatform, een netwerk met vertegenwoordigers van verschillende organisaties binnen de keten van aquacultuur (producent, bioloog...).

(iii) Onderzoek van de globale consistentie van de SWOT

Analyse van de mate waarin de in de SWOT aangebrachte thema's aansluiten bij de relevante Europese, nationale en regionale beleidsprioriteiten en ambities (cf. andere programma's en fondsen)

De evaluator stelt het volgende vast:

- In het BOP worden de aangehaalde sterktes, zwaktes, opportuniteiten en bedreigingen aan de thema's uit de EFMZV Verordening opgehangen, namelijk:
  - (i) Duurzame ontwikkeling van visserij;
  - (ii) Duurzame ontwikkeling van aquacultuur;
  - (iii) Duurzame ontwikkeling van de visserijgebieden;
  - (iv) Maatregelen betreffende marketing (afzet) en verwerking.
- Voor al deze thema's werd een uitgebreide SWOT-analyse opgesteld.

(iv) Analyse SWOT naargelang EU prioriteiten en horizontale doelstellingen

De evaluator stelt het volgende vast dat de 6 EU-prioriteiten en de horizontale doelstellingen van EU 2020 betreffende thema: innovatie, bevordering werkgelegenheid en opleiding, gelijkheid man-vrouw, armoedebestrijding, duurzaamheid en milieu (klimaat, biodiversiteit) en klimaatverandering in het BOP geïntegreerd zijn.

1.3.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Aanbeveling: Opmaak van een stakeholdermap

Aanbeveling werd niet verwerkt, vermits dit niet expliciet wordt gevraagd in de template van de EC.

De evaluator beveelt aan dat de programmamaker een stakeholdermap opstelt. In een stakeholdermap worden de verschillende stakeholders binnen de visserij en aquacultuursector, en hun onderlinge interacties, in kaart gebracht. De stakeholder map kan mee opgenomen worden in de socio-economische contextanalyse.

Deze aanbeveling is niet langer van toepassing.

Aanbeveling: SWOT-analyse

Aanbeveling werd verwerkt.

- (i) De Vlaamse programmamaker zou reeds in deze ontwerpfase van het BOP uitdrukkelijk kunnen aanstippen welke sterktes, zwaktes (en ook kansen en bedreigingen) gelinkt zijn aan de thema's uit de EU prioriteiten voor plattelandsontwikkeling en de horizontale doelstellingen van EU Strategie 2020. Dat maakt het ook eenvoudiger om de 'specifieke behoeften' inzake milieu, klimaatverandering, innovatie te beschrijven, alsook om het BOP verder op te bouwen rekening houdend met deze thema's (en ook verder te evalueren in het licht van deze thema's).

De aanbeveling werd verwerkt.

- (ii) De wijze waarop de verschillende SWOTs werden gerealiseerd zouden ook in het BOP kunnen toegelicht worden om de leesbaarheid van de tekst te verbeteren.

De aanbeveling werd voldoende verwerkt.

Aanbeveling: Opmaak van een behoefteanalyse per stakeholder

Aanbeveling werd grotendeels verwerkt.

- (i) Het strekt tot aanbeveling dat de programmamaker een volwaardige behoefteanalyse opstelt onder de vorm van een narratieve tekst. De behoefteanalyse wordt opgemaakt op basis van de resultaten die voortkomen uit de SWOT-analyse en vormt de basis voor verantwoording bij de toewijzing van de financiële middelen.

Aanbeveling werd verwerkt.

- (ii) In het BOP - in het hoofdstuk 1.3 voorzien voor de SWOT – dient voor alle 4 de thema's (en in de daarvoor voorziene derde laatste en laatste rij van de tabel) een beschrijving gegeven worden van de '*behoefte o.b.v. de SWOT*' (derde laatste rij van de tabel) en van de '*specifieke behoeftes m.b.t. milieu, klimaatverandering en innovatie*' (laatste rij van de tabel).

Aanbeveling werd verwerkt.

Aanbeveling: Opname verwachte ontwikkelingstendensen per schakel.

Aanbeveling werd niet verwerkt.

Er ontbreekt een beschrijving (onder de vorm van een narratieve tekst) van de verwachte ontwikkelingstendensen per schakel van de keten. Immers, niet enkel de inventarisatie en diagnose van de huidige toestand zijn van belang, maar ook de verwachte ontwikkelingstendensen om al dan niet via het beleid hierop in te spelen of te anticiperen. Aanbeveling werd niet verwerkt, vermits de administratie van mening is dat er te veel externe factoren buiten het beleid de toekomstige situatie bepalen.

1.3.4 Methodiek programmamaker Wallonië

De Waalse programmamaker heeft een uitvoerige SWOT-analyse en een behoefteanalyse opgesteld. Hij heeft SWOT's opgesteld voor de thema's 'duurzame ontwikkeling van de aquacultuur' en 'marketing en verwerking van de producten van de visserij en de aquacultuur'. Voor beide aspecten zijn behoeften gedefinieerd. De Waalse programmamaker heeft echter geen SWOT- of behoefteanalyse opgesteld over het aspect van de waterhabitat van de binnenwateren.

De programmamaker heeft vermeld hoe de analyses werden uitgevoerd en welke actoren eraan hebben bijgedragen.

1.3.5 Evaluatie Waals luik OP

	Aanbeveling	Ex ante evaluatie	Te herzien	Verplicht in het BOP	Vereist in de ex ante evaluatie	Eindevaluatie
1	Algemene aanbeveling: gebruik van de template van de Europese Commissie	De evaluator merkt op dat de verschillende ontvangen documenten de vereiste informatie bevatten. Deze informatie moet echter in de template van de Europese Commissie worden opgenomen. Bovendien is het aantal tekens beperkt, wat betekent dat de teksten tot de essentie moeten worden samengevat.	JA	/	/	OK
2	Algemene aanbeveling: samenwerking tussen Wallonië en Vlaanderen is primordiaal	Aangezien het een Belgisch operationeel plan betreft, dus een plan op nationaal niveau, meent de evaluator dat de samenwerking tussen Wallonië en Vlaanderen primordiaal is om een gecoördineerd, coherent plan te kunnen voorleggen.	JA	/	/	OK
3	Een overzicht opstellen van de voorbereiding van het operationele programma en de betrokkenheid van de stakeholders	<p>(i) Het Operationeel Plan vraagt een korte uitleg over de manier waarop het programma tot stand is gekomen, de maatregelen die men heeft genomen om de stakeholders erbij te betrekken en te raadplegen, enz. (zie §4.3.1 van het strategisch plan)</p> <p>(ii) Vlaanderen heeft al een overzicht gemaakt; er wordt aanbevolen dat Wallonië het overzicht met zijn acties aanvult.</p> <p>(iii) <i>"Provide a summary including:</i></p>	JA	JA	JA	<p>(i) Te herzien</p> <p>(ii) Te herzien</p>

	Aanbeveling	Ex ante evaluatie	Te herzien	Verplicht in het BOP	Vereist in de ex ante evaluatie	Eindevaluatie
		☐ <i>the authority which has coordinated the preparation of the OP;</i> ☐ <i>the key stages of the preparation process;</i> ☐ <i>a description of the involvement of the partners referred in Article 5 of CPR in the preparation of the operational programme. This description should include:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>the <u>actions</u> taken to facilitate a wide involvement and an active participation of the partners,</i> - <i>the <u>role of the partners</u> in the preparation of the OP, including their role in elaboration of the SWOT analysis;</i> - <i>an <u>overview of the results of consultation</u> of the partners and an explanation to which extent the main concerns, comments and recommendations put forward by the partners have been taken into account in the OP;</i> - <i>where appropriate, an overview of the use of studies and expert groups."</i> 				
4	Een sociaaleconomische analyse van de aquacultuur uitvoeren	In het kader van het strategische meerjarenplan voor de aquacultuur in Wallonië is een sociaaleconomische analyse uitgevoerd. De evaluator stelt vast dat de SWOT-analyse eruit is afgeleid.	NEE	NEE	JA	OK
5	De (sociaal)economische trends beschrijven	Naast de diagnose van de huidige situatie is een beschrijving van de trends en evoluties op korte en middellange termijn belangrijk, opdat het beleid erop zou kunnen inspelen of anticiperen. (zie Vlaanderen voor een goed voorbeeld)	JA	NEE	JA	OK
6	SWOT-analyse	(i) De SWOT-analyse is volledig en voldoet voor de	NEE	JA	JA	OK

	Aanbeveling	Ex ante evaluatie	Te herzien	Verplicht in het BOP	Vereist in de ex ante evaluatie	Eindevaluatie
		<p>evaluator.</p> <p>(ii) Toch kunnen bepaalde punten onder dezelfde noemer worden gebracht, zie aanbeveling 1.</p> <p>(iii) Sommige dreigingen en opportuniteiten werden al in het voorlopige Operationele Plan vermeld. Het betreft bv. de concurrentie met Azië, enz. Herhalingen moeten worden vermeden. Anderzijds zijn andere dreigingen en opportuniteiten complementair en moeten ze in het OP worden opgenomen.</p>				
7	De contextindicatoren voor de huidige situatie van de aquacultuur opnemen	<p>(i) Er wordt een lijst van contextindicatoren (2013) gegeven. De totalen komen echter niet overeen met de som van de subtotalen? De evaluator beveelt aan de totalen te herzien. De subtotalen moeten niet in het OP worden opgenomen. Zie aanbeveling 2.</p> <p>(ii) De indicator 'aquacultuur in recirculatiesystemen' moet worden opgenomen in het OP.</p>	JA	JA	JA	OK
8	Een SWOT- en behoefteanalyse opstellen over het aspect van de waterhabitat van de binnenwateren		JA	JA	JA	Te doen

1.3.6 Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker

De Waalse programmamaker heeft geen SWOT-analyse (en dus evenmin een behoefteanalyse) opgesteld over het aspect van de waterhabitat van de binnenwateren. De toewijzing van fondsen aan deze prioriteit is dan ook moeilijk te rechtvaardigen. Zie paragraaf 1.3.5

2. TAAK 2: EVALUATIE VAN DE RELEVANTIE EN DE COHERENTIE VAN HET BOP

In vier evaluatiefasen werd het OP op haar relevantie en de coherentie geëvalueerd in een aantal stappen:

- Stap 2.1: Beoordeling relevantie van het OP
- Stap 2.2: Beoordeling externe consistentie van het OP
- Stap 2.3: Beoordeling interne samenhang – ook ‘interventiologica’ genoemd – van het OP
- Stap 2.4: Beoordeling van de in het OP voorgestelde ondersteuningsinstrumenten
- Stap 2.5: Beoordeling consistentie van de interventiologica van het OP
- Stap 2.6: Beoordeling financiële consistentie van het OP

Bepaalde (onderdelen van deze) stappen werden samen uitgevoerd.

Versillende aspecten die aan bod kwamen tijdens deze taak dienden ook te worden afgetoetst en besproken met de relevante stakeholders. Hiervoor werd in juli 2013 een ex ante workshop georganiseerd tijdens welke ook aspecten uit andere evaluatietaken (Taak 3) werden besproken.

2.1 Stap 2.1 - Beoordeling van de relevantie van het BOP

In deze stap werd nagegaan of het OP bijdraagt tot de Europese strategie voor een slimme, duurzame en inclusieve groei (gericht op innovatie en het verlichten van de milieu- en klimaatdruk), waarbij ook rekening wordt gehouden met nationale en regionale, eventueel ook lokale noden. Hiertoe bekeek de evaluator de strategie van het OP in het licht van enerzijds de resultaten van de SWOT-analyse en anderzijds de EU 2020 Strategie en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2020.

De evaluator lichtte het OP door aan de hand van een reeks onderzoeksvragen, in twee opeenvolgende fasen:

- Fase 1 - Onderzoek van documenten: de meest recente versie van het ontwerp BOP, eerder aangeleverde voorbereidende documenten, i.e. SWOT-analyse, behoefteanalyse, relevante Europese en Vlaamse beleidsdocumenten en achtergrondinformatie (vb. EU 2020).
- Fase 2 – Enkel voor Vlaanderen: verdere aftoetsing met de stakeholders (cf. ex ante evaluatie workshop juli 2013)
  - o Deze workshop werd in een tweede evaluatieronde uitgevoerd voor het Vlaams onderdeel van het OP, nadat de resultaten van de eerste evaluatiefase werden besproken met de Vlaamse programmamaker. De aspecten die tijdens de aftoetsing met de stakeholders aan bod dienden te komen (en kwamen), worden hieronder beschreven.

Wat betreft het Waalse luik van het OP werd deze Stap 2.1 samen uitgevoerd met Stap 2.3 en Stap 2.5. De ex ante evaluatieresultaten staan hieronder beschreven.

2.1.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

De betrokkenheid van de stakeholders bij de programmaprocedure blijkt uit volgende overlegmomenten en terugkoppelingen (zie ook ‘consultaties belanghebbenden’ onder § 1.1. OP):

- Consultatie door de ALVB ter voorstelling van het EFMZV (maart 2012)

- Workshop georganiseerd door de ALVB met de betrokken stakeholders voorafgaand aan – en ter opmaak van - de SWOTs (september en oktober 2012)
- Twee terugkoppelingsmomenten met dezelfde stakeholders na de SWOTs, ter bespreking van de prioriteitennota (incl. maatregelen) '*Programmaprioriteiten EFMZV*' (maart 2013)
- Overleg Vlaams Aquacultuurplatform (mei 2013)
- Workshop in het kader van de ex ante evaluatie – georganiseerd door de ex ante evaluator (16 juli 2013)
- Voorts was er nog een laatste stakeholderoverleg voorzien in september 2013 ter voorstelling van het integrale OP.

Het is niet duidelijk of dit overleg binnekort nog zal plaatsvinden (?)

De nota *Programmaprioriteiten EFMZV* (opgenomen als '*Strategie van het OP* onder § 3.1. OP) waarin de programmaprioriteiten en -doelstellingen worden uiteengezet, is onder andere gebaseerd op de resultaten van de SWOTs waarin de sectorale en regionale behoeften werden verwoord (§ 2.1. OP).

De 5 strategische doelstellingen / prioriteiten voor Vlaanderen zijn de volgende (§ 3.1 OP):

- Bevorderen van duurzame en hulpbron efficiënte visserij en aquacultuur:
  - Verdere vermindering van impact op milieu en mariene omgeving door steun aan innovatie, ontwikkeling en implementatie
  - Verbeteren van werkomstandigheden en faciliteren van toetreders
  - Duurzame aquacultuur
  - Versterking competitiviteit in de ganse visserijketen
- Bevorderen van innovatieve, competitieve en kennis gebaseerde visserij en aquacultuur
  - Innovatieve projecten die helpen de mariene biologische bronnen in stand te houden
  - Verspreiding van inzicht in technologische en maatschappelijke evolutie en vorming, praktijk en voorlichting
  - Versterken van producentenorganisatie
  - Marktkansen voor Noordzeevis en aquacultuur
  - Aquaparks
  - Ondersteuning bij implementatie Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KMS) en Natura 2000, en biodiversiteit
- Bevorderen van de implementatie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB):
  - Gevolgen van teruggooi
  - Verhogen van de kennis van bestanden en verbetering van dataverzameling
  - Ondersteuning van de controle en verhoging efficiëntie en traceerbaarheid
  - Adaptatie quotasysteem
- Verhogen van de werkgelegenheid en territoriale cohesie (indien visserij hiervoor kiest):
  - Visserijactiviteit in de kustregio: werkgelegenheid in de keten, en diversificatie
  - Maricultuur
- Bevorderen van toepassing van Geïntegreerd Maritiem Beleid (GMB) - in opdracht van en in gedeeld beheer van de EC: Ondersteuning bij implementatie van de KMS, Natura 2000 en biodiversiteit.

De 8 specifieke doelstellingen voor Vlaanderen zijn de volgende (§ 3.2 OP):

1. Verminderen van teruggooi

2. Verminderen van impact van visserij op marien milieu
3. Tegengaan van effecten van klimaatverandering / verhogen van energie efficiëntie
4. Stimuleren van duurzame aquacultuur
5. Stimuleren van competitieve visserij
6. Stimuleren competitieve aquacultuur
7. Stimuleren van producenten voor het verzekeren van een betere coördinatie langs de keten
8. Verhogen van tewerkstelling en territoriale cohesie

De 10 hoofdmaatregelen ter realisatie van de Vlaamse programmadoelstellingen zijn opgenomen in § 3.3. van het OP:

1. Geleidelijk aan verminderen van teruggooi
2. Verminderen van de impact van visserij op de mariene omgeving
3. Verminderen van de effecten van klimaatverandering verminderen / verhogen van de energie-efficiëntie
4. Bevorderen van een duurzame aquacultuur
5. Stimuleren van een competitieve visserij
6. Bevorderen van competitieve aquacultuur
7. Versterken producenten en verzekeren van een betere coördinatie langs de waardeketen
8. Verzekeren van hoge kwaliteit gegevensverzameling en -analyse
9. Verzekeren effectieve controle, inspectie en handhaving
10. Bevorderen van tewerkstelling en territoriale cohesie

Voor elk van die maatregelen wordt (i) het relevante artikel van de Verordening inzake het EFMZV vermeld, alsook (ii) de EU prioriteit waar de betreffende maatregel toe bijdraagt, (iii) de outputindicator (en richtwaarde 2022) aan de hand waarvan de output zal worden opgevolgd en tenslotte ook (iv) een beschrijving van de rechtvaardiging voor de maatregel.

§ 11.1 van het OP geeft aan welke structuren en processen zullen worden opgezet om de implementatie van het OP te coördineren. Verschillende Belgische overheidsdiensten zullen worden aangesteld als (i) beheersautoriteit, (ii) uitbetalend agentschap, (iii) certificerend orgaan, (iv) controleorgaan, en als (v) tussenkommende organen voor alle voormelde overheden. § 11.2 t/m § 11.4 van het OP vatten vervolgens samen hoe de beheer- en controlestructuur alsook het monitoringssysteem worden vorm gegeven en uitgebouwd.

Wat betreft de communicatie van de programmerende overheid naar haar partners en naar de bredere bevolking (in het bijzonder de potentiële begunstigen) toe, wordt in §11.5 van het OP samenvattend beschreven welke informerings- en publiciteitsmaatregelen zullen worden genomen:

"De Beheersautoriteit zal zorgen voor:

- (a) de oprichting van één website of portaalsite die informatie over het operationele programma geeft, alsook toegang tot dat programma;*
- (b) de verstrekking van informatie aan potentiële begunstigen over de financieringsmogelijkheden in het kader van het OP;*
- (c) het bij de burgers van de Unie onder de aandacht brengen van de rol en de verwezenlijkingen van het EFMZV door middel van voorlichtings- en communicatieacties betreffende de resultaten en de impact van partnerschapscontracten, operationele programma's en concrete acties.*

Om de steun uit het EFMZV inzichtelijk te maken, zal een lijst in CSV- of XML-formaat van de concrete acties bijgehouden worden, die via de website of portaalsite toegankelijk is en een lijst

en samenvatting van het operationele programma bevat. De lijst van concrete acties wordt ten minste elke drie maanden bijgewerkt.

Alle grote publiciteitscampagnes worden besproken en goedgekeurd via het Comité van toezicht."

2.1.2 Evaluatie Vlaams luik OP

2.1.2.1 Stap 1 - Evaluatie o.b.v. documentenonderzoek

O.b.v. documentenonderzoek beoordeelde de evaluator de relevantie van het Vlaamse luik van het OP a.d.h.v. volgende aspecten:

De betrokkenheid van de relevante stakeholders:

Het consultatieproces dat werd doorlopen met de stakeholders wordt als positief geëvalueerd: een brede en evenwichtige groep van relevante actoren (partners, (potentiële) begunstigen, uit de verschillende relevante sectoren – visserij, aquacultuur) werden betrokken bij de programmavoorbereiding en -opmaak. Hun tussenkomst werd zorgvuldig en tijdig georganiseerd en de opkomst, interesse en bereidheid tot participatie was groot. Er wordt - rekening houdend met de grootte en de diversiteit van het gebied waar het programma betrekking op heeft – bovendien ook genoeg tijd besteed aan de ontwikkeling van het programma, zodat ook op basis daarvan kan worden aangenomen dat de stakeholders voldoende betrokken zijn en afdoende kunnen participeren in het proces. De deelnemers appreciëren de initiatieven die worden genomen m.b.t. het draagvlak.

De ontwikkeling en redactie van het OP is – na een relatief lange voorbereidingsfase - pas volop in ontwikkeling gekomen. Een volgende schriftelijke consultatieronde met de kernactoren is voorzien einde 2013, ter bespreking van het integrale OP. Het was daarom aan te raden om tussentijds nog een overleg met de stakeholders te houden. Een eerstvolgend overleg pas organiseren in de laatste fase van de opmaak van het OP zou maken dat eventuele inspraak (en de verwerking van eventuele aanpassingen) moeilijker zou kunnen verlopen. De ex ante evaluator organiseerde – i.s.m. de Vlaamse programmamaker - een workshop in juli 2013 om een aantal aspecten van het OP af te toetsen (zie verder).

Ook vroeg de evaluator zich af of de BMM – als handhaver – niet diende betrokken te worden als stakeholder. De betrokkenheid van de BMM werd toegelicht tijdens het overleg met de ex ante evaluator d.d. mei 2013: De BMM is aanwezig bij de lopende besprekingen met de Federale overheidsdienst Milieu; Er werden al 2 besprekingen gehouden. Ook uit de resultaatindicator 'het behalen van de Goede Milieutoestand en de daaraan gekoppelde milieudoelen, in het bijzonder de volgende descriptoren gerelateerd aan visserij: ...' (bij de specifieke doelstelling 'Impact van visserij verminderen op marien milieu') blijkt het resultaat van het overleg met BMM.

De mate waarin de programmadoelstellingen en de geplande maatregelen voldoen aan de sectorale en territoriale uitdagingen en behoeftes (cf. SWOT-analyse):

Dit aspect wordt positief beoordeeld.

De nota *Programmaprioriteiten EFMZV* (opgenomen als § 3.1 '*Strategie van het OP*' in het OP) waarin de doelstellingen en daaraan gekoppelde maatregelen worden uiteengezet, is gebaseerd op - en vloeit voort uit - de resultaten van de SWOTs waarin de sectorale en regionale behoeftes staan verwoord.

De Vlaamse doelstellingen (en prioriteiten) en daaraan gekoppelde maatregelen zijn gestructureerd rond de pijlers van het EFMZV en kaderen binnen de EU2020 Strategie. § 3.2. en § 3.3. van het OP (respectievelijk '*Specifieke doelstellingen*' en '*Relevante hoofdmaatregelen*') bouwen verder op datgene wat in de *Strategie van het OP* wordt geduid.

De relatie tussen enerzijds de programmadoelstellingen en anderzijds de voorgestelde programmamaatregelen ter realisatie van deze doelstellingen:

Ook dit aspect wordt positief beoordeeld.

De voorgestelde maatregelen zijn voldoende evenwichtig en flexibel (d.w.z. niet te algemeen, noch te specifiek) om bij te dragen aan het bereiken van de regionale, nationale en Europese relevante doelstellingen, en om de beoogde begunstigen werkelijk te bereiken. De draagwijdte van het programma (en haar doelstellingen) is evenwichtig in die zin dat er niet te veel ruimte voor interpretatie is zonder dat de focus te eng is.

De verbanden tussen enerzijds de doelstellingen en anderzijds de programmamaatregelen zijn ook duidelijk en overtuigend.

Bestuur, beheer en communicatie van de programmerende overheid:

Wat betreft de ex ante evaluatie van de samenvattende beschrijving van de structuren en processen die worden opgezet om de implementatie van het OP te coördineren in § 11.1 t/m § 11.4 van het OP, verwijst de evaluator naar Taak 4.

Wat betreft de communicatie van de programmerende overheid naar haar partners en naar de bredere bevolking (in het bijzonder de potentiële begunstigen) toe, weerspiegelt de beschrijving in § 11.5 van het OP de intentie om via een gezamenlijke inspanning de EU objectieven te bereiken.

2.1.2.2 Stap 2 - Evaluatie na raadpleging stakeholders (cf. ex ante workshop d.d. juli 2013)

De aspecten die nog verder werden afgetoetst met de stakeholders zijn de volgende:

- De betrokkenheid van de stakeholders bij de redactie en het (voorbij en) lopende ontwikkelingsproces van het OP;
- De inhoud van het OP (omschrijving van de doelstellingen en maatregelen, alsook de verbanden ertussen);
- De voorziene communicatiemechanismen van de programmerende overheid naar haar partners en naar de bredere bevolking (in het bijzonder de potentiële begunstigen) toe.

Tijdens de ex ante workshop in juli 2013 werden de programmamaatregelen (geclusterd onder de specifieke doelstellingen) voorgesteld aan – en besproken met – de aanwezige stakeholders. De Vlaamse programmamaker was aanwezig bij deze interactieve workshop en woonde alle sessies bij. Specifiek wat betreft hoger vermelde punten zijn uit de workshop niet al te veel nieuwe elementen naar boven gekomen. Wel is gebleken dat de opkomst, interesse en bereidheid tot participatie groot is en dat de deelnemers de initiatieven die worden genomen m.b.t. het draagvlak appreciëren.

2.1.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Aanbeveling: Tussentijdse terugkoppeling stakeholders (ex ante evaluatie workshop)

Aanbeveling werd verwerkt.

Het was aangewezen om nog een tussentijdse terugkoppeling met de stakeholders te voorzien voordat de min of meer definitieve tekst van het OP ter consultatie wordt voorgelegd aan de stakeholders. Hierbij verwijst de ex ante evaluator naar de workshop die hij i.s.m. de Vlaamse programmamaker organiseerde d.d. 16 juli 2013 in het kader van het lopende ex ante evaluatieproces (zie verder).

De programmamaker verwijst ook naar de schriftelijke consultatieronde met een groep kernstakeholders die is voorzien einde 2013.

Deze aanbeveling werd verwerkt.

Aanbeveling: Consultatie stakeholders – BMM

Aanbeveling werd verwerkt.

De BMM – als handhaver – zou alsnog betrokken dienen te worden als stakeholder bij de verdere opmaak van het BOP.

De betrokkenheid van de BMM werd toegelicht door de Vlaamse programmamaker tijdens het overleg d.d. mei 2013: De BMM is aanwezig bij de lopende besprekingen met de Federale overheidsdienst Milieu. Er werden al 2 besprekingen gehouden in het kader van dit overleg.

Deze aanbeveling werd verwerkt (cf. resultaatindicator 'behalen Goede Milieutoestand').

Aanbeveling: Taal – vertaling naar het Nederlands

Aanbeveling werd verwerkt.

Een groot deel van de (hoofdstuk- en tabel)titels waren nog niet vertaald uit het Engels (naar het Nederlands). Deze aanbeveling werd verwerkt.

2.1.4 Methodiek / inhoud van het Waals luik van het OP

Wallonië heeft een operationeel plan opgesteld voor de volgende prioriteiten gekozen uit de prioriteiten van de Unie in het kader van het EFMZV (van toepassing in Wallonië):

- Prioriteit 1: de werkgelegenheid verhogen en de territoriale cohesie versterken;
- Prioriteit 3: een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen;
- Prioriteit 5: een duurzame aquacultuur aanmoedigen die de hulpbronnen efficiënt benut.

De strategie van het operationele programma in het Waals Gewest streeft naar de versterking van de duurzaamheid, door middel van:

1. Producten van hoge kwaliteit;
2. Een administratieve vereenvoudiging;
3. Een minimale milieu-impact en een toenemend gebruik van hernieuwbare energie;
4. Innovatie;
5. De bescherming en het herstel van de waterhabitat en het vrij verkeer van de vissen;
6. De bescherming van de biodiversiteit.

De volgende 5 belangrijkste acties/maatregelen vloeien voort uit de strategie:

1. De waterhabitat van de binnenwateren verbeteren;
2. Een duurzame aquacultuurproductie ontwikkelen, ook op het vlak van de biodiversiteit;
3. Een competitieve aquacultuur ontwikkelen;
4. De gevolgen voor de klimaatverandering beperken;
5. Een relevant systeem van hoge kwaliteit invoeren voor de verzameling en analyse van gegevens.

2.1.5 Evaluatie Waals luik OP

De evaluatie heeft betrekking op de volgende aspecten:

1. Of de stakeholders voldoende geraadpleegd zijn en of de geraadpleegde stakeholders representatief zijn voor de aquacultuursector;

2. Of de specifieke doelstellingen bijdragen tot de uitdagingen en de behoeften van de territoriale collectiviteiten en van de sector;
3. De relatie tussen de prioriteiten, de specifieke doelstellingen en de strategie om de doelstellingen te realiseren;
4. n of het actieplan bijdraagt tot de strategie.

2.1.5.1 De raadpleging van de stakeholders

3 overlegdagen met de actoren ("focus groups") werden georganiseerd. Een groot aantal besturen werd geraadpleegd (zie het document COMASE 'focusGroup' met de lijst van de deelnemers).

Er wordt ook opgemerkt dat dhr. Christian Ducarme, zaakgelastigde van de Conseil de Filière wallonne Piscicole (CFwP) intensief bij alle stappen van de programmering werd betrokken. Het CFwP is de beste en meest representatieve vertegenwoordiger van alle Waalse viskwekers.

De verschillende technisch bevoegde besturen werden eveneens in ruime mate geraadpleegd.

2.1.5.2 Of de specifieke doelstellingen bijdragen tot de uitdagingen en de behoeften van de territoriale collectiviteiten en van de sector

De evaluator heeft de volgende tabel opgesteld, waarin de relatie tussen de specifieke doelstellingen en hun behoeften met een kruisje wordt bevestigd.

De evaluator merkt op dat:

- De behoeften in grote mate betrekking hebben op een competitieve aquacultuur en op de creatie van werkgelegenheid in de sector van de aquacultuur, en ook op een duurzame aquacultuur;
- Minder of niet op de verbetering van de waterhabitat van de binnenwateren, de beperking van de gevolgen voor de klimaatverandering en de invoering van een systeem voor de verzameling en analyse van gegevens;

Volgens de programmamaker vraagt de EC geen SWOT-analyse (en dus geen identificatie van de behoeften) voor de sector 'waterhabitat van de binnenwateren' en kan men de behoeften op dit vlak dus niet op de voorgrond brengen, hoewel ze toch bestaan. Om die reden zijn er evenmin indicatoren voor de waterhabitat.

Pmdat Wallonië significante financiële steun vraagt voor de verbetering van de waterhabitat van de binnenwateren, zijn een SWOT-analyse en een behoeftanalyse noodzakelijk om de toewijzing van financiële middelen te rechtvaardigen (zie onder).

- De specifieke doelstellingen dragen in het algemeen bij aan de behoeften.

Specifieke doelstellingen Behoeften	De waterhabitat van de binnenwateren verbeteren	Een duurzame aquacultuurproductie ontwikkelen, ook op het vlak van de biodiversiteit	Een competitieve aquacultuur ontwikkelen	De werkgelegenheid in de aquacultuur verhogen	De gevolgen voor de klimaatverandering beperken	Een relevant systeem invoeren voor de verzameling en analyse van gegevens
Behoeften op het vlak van de duurzame en competitieve ontwikkeling van de aquacultuur						
Het voortbestaan van de aquacultuurproductie in Wallonië verzekeren door jonge producenten te steunen (opleiding en subsidies)			x	x		
Administratieve vereenvoudiging			x	x		
Ondersteuning van korte ketens			x	x		

<p>Specifieke doelstellingen</p> <p>Behoeften</p>	De waterhabitat van de binnenwateren verbeteren	Een duurzame aquacultuurproductie ontwikkelen, ook op het vlak van de biodiversiteit	Een competitieve aquacultuur ontwikkelen	De werkgelegenheid in de aquacultuur verhogen	De gevolgen voor de klimaatverandering beperken	Een relevant systeem invoeren voor de verzameling en analyse van gegevens
tussen producenten en consumenten en een hoog kwaliteitsniveau van de producten						
Vermindering van de productiekosten per eenheid			x	x		
Investeringssteun verschaffen		x	x	x	x	
De opleiding van de producenten ontwikkelen				x		
Ondersteuning van het onderzoek en de toepassing van de onderzoeksresultaten in de aquacultuurbedrijven						x
Genetische verbetering van de gekweekte vis, om de productie te verhogen (voedselketen) of om de wilde vis in de rivieren niet te verdringen (keten uitzetten van vis)	x	x				
Identificatie en productie van andere soorten die in Wallonië		x	x			

Specifieke doelstellingen Behoeften	De waterhabitat van de binnenwateren verbeteren	Een duurzame aquacultuurproductie ontwikkelen, ook op het vlak van de biodiversiteit	Een competitieve aquacultuur ontwikkelen	De werkgelegenheid in de aquacultuur verhogen	De gevolgen voor de klimaatverandering beperken	Een relevant systeem invoeren voor de verzameling en analyse van gegevens
duurzaam kunnen worden gekweekt						
Verhoging van de productie voor de voedselketen			x			
Behoeften op het vlak van de marketing en de verwerking van de aquacultuurproducten						
Een grotere zekerheid van de grondstoffenbevoorrading (kwantiteit en vooral kwaliteit)			x			
Ontwikkeling van nieuwe producten die zich van de concurrentie onderscheiden			x			
Een grotere zichtbaarheid			x			
Gekwalificeerd personeel			x			

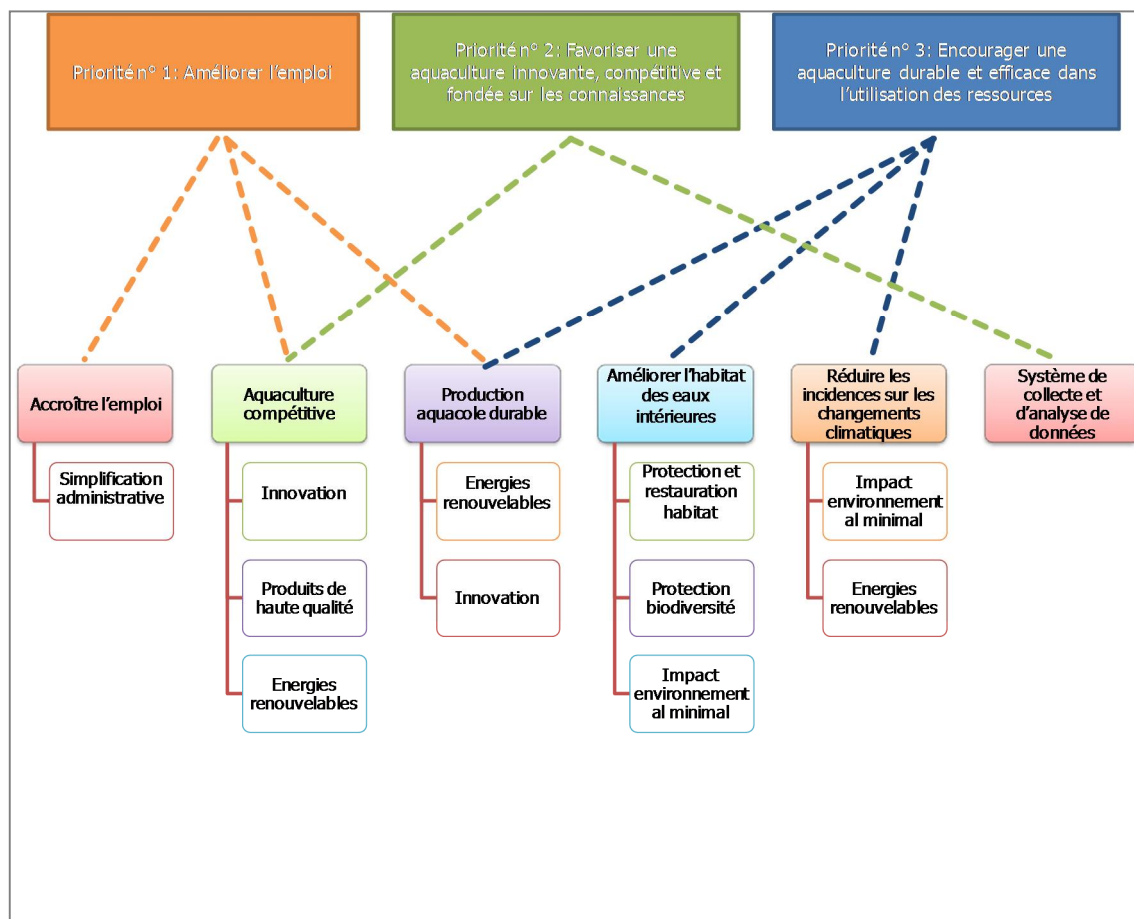
Tabell1: Relatie tussen de behoeften en de specifieke doelstellingen

De relatie tussen de prioriteiten, de specifieke doelstellingen en de strategie om de doelstellingen te realiseren

De onderstaande figuur toont de relatie tussen de prioriteiten (zoals bepaald door de EC) (1ste rij), de strategische doelstellingen (2de rij) en de strategie van het Waalse OP (3de rij).

De evaluator merkt op dat:

- De specifieke doelstellingen aan de prioriteiten beantwoorden, aangezien:
  - de doelstellingen 'werkgelegenheid verhogen' en 'competitieve en duurzame aquacultuur' bijdragen tot de realisatie van prioriteit 1;
  - de doelstellingen 'competitieve aquacultuur' en 'systeem voor de verzameling en analyse van gegevens' bijdragen tot de realisatie van prioriteit 2;
  - de doelstellingen 'duurzame aquacultuurproductie', 'de waterhabitat van de binnenwateren verbeteren' en 'de gevolgen voor de klimaatverandering beperken' bijdragen tot de realisatie van prioriteit 3.
- De strategie bijdraagt tot de realisatie van de specifieke doelstellingen (zie boven), aangezien:
  - een administratieve vereenvoudiging (indirect) bijdraagt tot de verhoging van de werkgelegenheid;
  - innovatie, producten van hoge kwaliteit en het gebruik van hernieuwbare energie bijdragen tot een competitieve aquacultuur;
  - het gebruik van hernieuwbare energie en innovatie bijdragen tot een duurzame productie;
  - de bescherming en het herstel van de habitat, de bescherming van de biodiversiteit en een minimale milieu-impact bijdragen tot de verbetering van de habitat van de binnenwateren;
  - een minimale milieu-impact en het gebruik van hernieuwbare energie bijdragen tot de beperking van de gevolgen voor de klimaatverandering.
- De strategie bijgevolg overeenstemt met de prioriteiten van de Europese Commissie.

Figuur 1: Relatie tussen de prioriteiten, de specifieke doelstellingen en de strategie van het Waalse OP

2.1.5.3 Of het actieplan bijdraagt tot de strategie

Dit aspect wordt geëvalueerd in de paragraaf 'Evaluatie van de relevantie en de duidelijkheid van de indicatoren'.

2.1.6 Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker

De evaluator heeft enkele aanbevelingen in verband met de 4 aspecten van de evaluatie, namelijk:

- Of de stakeholders voldoende geraadpleegd zijn en of de geraadpleegde stakeholders representatief zijn voor de aquacultuursector:
    - Er wordt aanbevolen een lijst van de geraadpleegde stakeholders en hun functie toe te voegen;
- OK
- de programmamaker moet bovendien aantonen waarom hun opmerkingen (tijdens de raadpleging van 16 september 2013) wel of niet in aanmerking zijn genomen;
- De programmamaker moet het verslag van deze raadpleging aan de evaluator bezorgen.
- Of de specifieke doelstellingen bijdragen tot de uitdagingen en de behoeften van de territoriale collectiviteiten en van de sector:

De evaluator geeft zijn goedkeuring aan de manier waarop het Waalse OP op dit aspect antwoordt;

- de relatie tussen de prioriteiten, de specifieke doelstellingen en de strategie om de doelstellingen te realiseren:
De evaluator geeft zijn goedkeuring aan de manier waarop het Waalse OP op dit aspect antwoordt;
- of het actieplan bijdraagt tot de strategie:
De evaluator geeft zijn goedkeuring aan de manier waarop het Waalse OP op dit aspect antwoordt, op voorwaarde dat rekening wordt gehouden met de opmerkingen (zie Taak 3).

2.2 Stap 2.2 - Beoordeling van de externe consistentie van het BOP

De ex ante evaluator onderzoekt de externe consistentie van de in het OP opgenomen thematische doelstellingen, prioriteiten en zwaartepunten, en programmadoelstellingen, met een reeks andere instrumenten. De consistentietoets wordt op 2 niveaus uitgevoerd:

- Wat de externe consistentie op Europees niveau betreft, gaat de evaluator na wat de samenhang is van het OP met andere EU-strategieën en –kaders zoals het GSK, het Partnerschapsakkoord, de eerste Pijler van het GLB, en eventueel nog andere relevante instrumenten en landenspecifieke aanbevelingen van de EU;
- Wat de externe consistentie op nationaal niveau betreft, onderzoekt de evaluator desgevallend of het OP complementair is met andere relevante Belgische nationale en regionale instrumenten.

In deze stap duidt (en beschrijft) de evaluator of (en de wijze waarop) het OP complementair is met andere Europese en nationale programma's, en de mate waarin de acties van het OP en van deze andere programma's elkaar ondersteunen, zodat voordeel kan gehaald worden uit synergieën en zodat meerwaarden kunnen worden gecreëerd.

Ook in voor deze stap lichtte de evaluator het OP door aan de hand van een reeks onderzoeksvragen, in twee opeenvolgende fasen:

- Fase 1 - Onderzoek van documenten: huidige versie ontwerp OP, eerder aangeleverde documenten vb. SWOT-analyse, relevante Europese en desgevallend ook Vlaamse en Belgische beleidsdocumenten en achtergrondinformatie.

Het resultaat van deze eerste evaluatiefase wordt hieronder beschreven (Stap 1 - Evaluatie o.b.v. documentenonderzoek).
- Fase 2 - Verdere aftoetsing met de stakeholders (cf. ex ante evaluatie workshop juli 2013)

Deze tweede evaluatiefase (inclusief workshop) werd in een volgende evaluatieronde uitgevoerd voor het Vlaams luik van het OP, nadat de resultaten van de eerste evaluatiefase werden besproken met de Vlaamse programmamaker. De aspecten die tijdens de aftoetsing met de stakeholders aan bod dienden te komen (en kwamen), worden hieronder beschreven. Methodiek programmamaker Vlaanderen

Wat betreft de doelstellingen en voorgestelde acties/maatregelen in het OP, kan naar hierboven worden verwezen: De Vlaamse programmamaker omschrijft 5 strategische en 8 specifieke doelstellingen en koppelt daaraan 8 hoofdmaatregelen.

In het OP dient de programmamaker ook zelf de externe coherentie van haar OP te verantwoorden. Onder § 3.5 van het OP dient de programmamaker te beschrijven:

- Welke bijdrage het OP levert aan de Strategie EU2020:

De bijdrage van het OP aan de uitvoering van de EU2020 Strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei dient te worden beschreven rekening houdend met de specifiek relevante nationale (regionale) behoeftes
- Wat (en hoe) de complementariteit is van het OP met andere relevante fondsen:

De programmamaker dient te beschrijven voor welke aspecten steun in het kader van het BOP kan gecombineerd worden met steun die uit andere relevante fondsen zou kunnen worden verkregen. Mogelijke synergieën in dit verband dienen te worden geduid.

ALBV gaf eerder aan dat dit voor beide aspecten in een later stadium zal worden aangevuld wanneer het Partnerschapsakkoord (PA) een meer concrete vorm zal hebben.

Intussen (d.d. eind juni 2013) werd een eerste draft van het Vlaams onderdeel van het PA (versie 1.1 met datum 3/06/2013) overgemaakt aan de ex ante evaluator. In deze versie van het ontwerp PA worden een aantal hoofdstukken ('secties') voorzien:

Deelsectie A van de eerste sectie voorziet 4 delen: (i) een omgevingsanalyse, (ii) een samenvatting van de ex-ante evaluaties (van de verschillende in het PA te betrekken Fondsen), (iii) een overzicht van de thematische doelstellingen en belangrijkste te verwachten resultaten (van de verschillende in het PA te betrekken Fondsen), en (iv) een indicatieve financiële tabel van Europese steun per thematische doelstelling.

Enkel onder deel 3 is als een aanzet tot tekst gegeven. Voor de verschillende fondsen worden de prioriteiten en/of pijlers opgesomd: EFRO, ESF, ELFPO en EFMZV

Deelsectie B van de eerste sectie voorziet 2 delen: (i) een beschrijving van de toepassing van de horizontale principes, en vervolgens (ii) een lijst van programma's met hun respectieve financiële toewijzingen. Voorlopig is alleen onder het eerste deel ontwerp tekst voorzien:

De tweede sectie bestaat uit een aantal onderdelen: (i) principes van coördinatie tussen EU fondsen en met andere Europese en nationale subsidie instrumenten en met EIB, (ii) informatie ten voordele van de ex ante verificatie van de compliance met de regel rond additionaliteit, (iii) een samenvatting van de beoordeling van de relevante ex ante conditionaliteiten, (iv) een beschrijving van de methodologie en het mechanisme ter ondersteuning van de consistentie van het performantiekader, (v) Een beschrijving van de beoordeling van de administratieve capaciteit van de overheden en waar nodig van de begunstigden, en ten slotte een beschrijving van de aanpak van administratieve lasten voor begunstigden. Voorlopig is er enkel onder de onderdelen 1,5 en 6 ontwerp tekst opgenomen:

In een derde sectie wordt aangegeven welke de principes zijn voor een geïntegreerde aanpak voor territoriale ontwikkeling of voor subregionale gebieden. In de vierde en (voorlopig?) laatste sectie wordt beschreven hoe de elektronische data-uitwisseling tussen begunstigden en overheden verloopt. Voor deze beide secties dient de tekst in het PA nog te worden uitgewerkt. De Vlaamse programmamaker geeft in § 3.5.1 van het OP ("Bijdrage aan EU2020") aan in welke mate het OP zal bijdragen aan EU 2020. Er wordt omstandig gewezen op (i) de versterking van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie, (ii) bescherming van het milieu en bevordering van efficiënt gebruik van hulpbronnen, (iii) verbeteren van concurrentievermogen in de visserij en (iv) het ondersteunen van de overgang naar een koolstofarme economie.

2.2.1 Methodiek programamaker Vlaanderen

In § 3.5.2 van het OP beschrijft de Vlaamse programmamaker in welke mate het OP complementair is met andere EIS Fondsen: Er wordt verwezen naar de mogelijke gebieden waarin projecten kunnen putten uit verschillende fondsen (met een aantal voorbeelden zoals Aquacultuurparken en Haveninrichting met Interreg (EFRO), Tewelkstelling in de visserij en aquacultuur met het ESF)

In § 9.4.2. van het OP geeft de programmamaker concreet aan welke de belangrijkste acties zijn die zullen worden genomen om de administratieve lasten te reduceren: (i) elektronisch invulformulier, (ii) facilitator voor sturen van projecten, (iii) standaard maximaal één audit per actie voor minder dan EUR 50.000, (iv) infoloket/aanspreekpunt aquacultuur.

2.2.2 Evaluatie Vlaams luik OP

2.2.2.1 Stap 1 - Evaluatie o.b.v. documentenonderzoek

O.b.v. documentenonderzoek beoordeelt de evaluator de externe consistentie van het Vlaamse luik van het OP (zowel op nationaal als op Europees niveau) a.d.h.v. volgende aspecten:

De complementariteiten en horizontale interacties tussen enerzijds het BOP en de andere relevante nationale en Europese programma's:

Wat betreft de beschrijving van de bijdrage die het OP levert aan de Strategie EU2020 en wat (en hoe) de complementariteit is van het OP met andere relevante fondsen (§ 3.5. van het OP) gaf de programmamaker eerder aan dat dit voor beide aspecten in een later stadium zal worden aangevuld wanneer het Partnerschapsakkoord (PA) een meer concrete vorm zal hebben. De aard en de doelstelling maken van het PA een cruciaal document om dit onderdeel van het OP in te vullen. Aangezien in de ex ante evaluatierichtlijnen staat dat *"indien tijdens de ex ante evaluatie blijkt dat de ontwikkeling van verschillende andere programma's (bvb. GSK-programma's of Partnerschapsakkoorden) gelijktijdig gebeurt met de redactie van het BOP, het van belang dat de evaluator toch over de meest recente (ontwerp)versies beschikt van die programma's en ook van het in opmaak zijnde OP (of alvast dat deel van het programma dat betrekking heeft op complementariteit met ander beleid en andere strategieën)"* stelde de evaluator voor om in een volgende fase – ongeacht of het PA nog in opmaak is – toch reeds een poging doet om § 3.5. van het OP aan te vullen. Dit kan eventueel schematisch in de vorm van een beknopte tabel/matrix, waarin:

- de doelstellingen en verwachte outputs van de verschillende relevante programma's (incl. het OP) zowel op de verticale en horizontale as van de matrix worden geplaatst;
- De cellen waarin ze elkaar kruisen vervolgens worden beoordeeld a.d.h.v. 5 scores (--,-, 0, +, ++) afhankelijk van hun negatieve, neutrale of positieve inter-relatie;

Uit deze oefening dienen - wat betreft de verdere redactie van het OP - desgevallend lessen worden getrokken en eventueel aanpassingen worden doorgevoerd: Het OP en de verschillende relevante instrumenten en programma's (elk met hun eigen specifieke doelstellingen) moeten zo complementair mogelijk aan elkaar zijn, en elkaars acties te ondersteunen, opdat zoveel mogelijk voordeel en meerwaarde gehaald kan worden uit de synergieën. Tegengestelde en contraproductieve activiteiten (overlap en leemtes) daarentegen moeten worden vermeden. Vooral de coherentie van het OP met – desgevallend - andere programma's die zijn ontwikkeld met min of meer gelijkaardige doelstellingen, gericht op min of meer gelijkaardige begunstigden in min of meer gelijkaardige gebieden dienen met de nodige aandacht te worden bekeken.

De voorziene coördinatiemechanismen ter verhoging van de gehele efficiëntie d.m.v. het verminderen van overlap, het opvullen van leemtes en het wegwerken van bureaucratische obstakels:

De concrete acties zijn die zullen worden genomen om de administratieve lasten te reduceren staan in § 9.4.2. van het OP duidelijk omschreven (inclusief de verwachte resultaten van elke actie). De acties sporen ook met de voorafgaande (zelf)evaluatie door ALBV van de betreffende administratieve lasten (§ 9.4.1. van het OP).

Ook in sectie 2 (deel 6) van het PA is ruimte voorzien om de aanpak van de administratieve lasten voor begunstigden te beschrijven voor de verschillende fondsen (waaronder ook het BOP-).

2.2.2.2 Stap 2 - Evaluatie na raadpleging stakeholders

De aspecten die nog verder werden afgetoetst met de stakeholders zijn de volgende:

- De inhoud van het OP (vb. de voorgestelde acties ter verlaging van de administratieve lasten)

- Eens opgemaakt (of eens daar een aanzet toe is gedaan) en indien relevant/van toepassing, de concrete praktijk als gevolg van complementaire fondsen (vb. kruisfinancieringsregelingen?)

Tijdens de ex ante evaluatie workshop d.d. juli 2013 werden maatregelen (geclusterd onder de specifieke doelstellingen) voorgesteld aan – en besproken met – de aanwezige stakeholders. De Vlaamse programmamaker was aanwezig bij deze interactieve workshop en woonde alle sessies bij. In het verslag van deze workshop staat de aanpak van de twee werksessies omschreven, is ook een gedetailleerd draaiboek beschreven en zijn ten slotte ook de opmerkingen van de aanwezigen mee opgenomen (cf. foto's posters en bewerkte posters met bemerkingen en bedenkingen van de aanwezige stakeholders).

Specifiek wat betreft hoger vermelde punten zijn uit de workshop niet al te veel nieuwe elementen naar boven gekomen.

2.2.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Aanbeveling: Beschrijving van bijdrage aan Strategie2020 en van complementariteit BOP met andere fondsen/instrumenten/... - niet afwachten definitief Partnerschapsakkoord (PA)

Aanbeveling werd verwerkt.

Het was aan te raden om – ongeacht of het PA nog in opmaak is – een poging te doen om § 3.5. van het OP aan te vullen. Dit zou eventueel schematisch – en o.b.v. (de inhoud en structuur/opbouw van) het voorlopig ontwerp PA (zie hieronder) – gekund hebben in de vorm van een beknopte overzichts(kruis)tabel/matrix om een beter overzicht te hebben op de aspecten (doelstellingen, maatregelen, methodes, ...) die in verschillende fondsen parallel lopen, overlappen, ... (duiding hierbij: zie hoger). Dit kan helpen om het verder onderzoeken en uitschrijven van synergieën te vergemakkelijken.

Eind juni 2013 werd een eerste draft van het Vlaams Partnerschapsakkoord (versie 1.1 met datum 3/06/2013) overgemaakt aan de ex ante evaluator. O.b.v. de opgezette structuur van het document en een aantal onderdelen van dit (ontwerp) PA kan al (minstens gedeeltelijk) de bijdrage van het OP aan EU2020 en de complementariteit ervan met andere fondsen (cf. de 3 andere fondsen vermeld in het PA) verantwoord worden. Een aantal elementen komt terug onder de verschillende secties van het PA en/of onder de verschillende fondsen die in het PA worden vermeld. Elementen zoals 'innovatie' en 'ondernemen' alsook 'duurzaamheid' en 'milieu' bijvoorbeeld komen terug onder de pijlers/doelstellingen/prioriteiten van de verschillende fondsen.

Wat betreft de bijdrage aan EU2020 diende in het OP uitdrukkelijk (§ 3.5.1) diende in – los van de stand van zaken van het ontwerp PA – een en ander te worden beschreven.

Ook wat betreft de complementariteit van het OP met andere fondsen diende het OP (§ 3.5.2OP) te worden aangevuld. Deze aanbeveling werd verwerkt:

In § 3.5.1 van het OP beschrijft de Vlaamse programmamaker in welke mate het OP zal bijdragen aan EU 2020.

In § 3.5.2 van het OP beschrijft de Vlaamse programmamaker in welke mate het OP complementair is met andere EIS Fondsen.

Deze aanbeveling werd verwerkt.

Aanbeveling: Tussentijdse terugkoppeling stakeholders (ex ante evaluatieworkshop evaluator)

Aanbeveling werd verwerkt.

Het was aangewezen om nog een tussentijdse terugkoppeling met de stakeholders te voorzien voordat de min of meer definitieve tekst van het BOP ter consultatie wordt voorgelegd aan de stakeholders (voorzien

einde 2013). Hierbij verwijst de ex ante evaluator naar de workshop die hij in juli 2013 – in samenwerking met de Vlaamse programmamaker – organiseerde in het kader van het lopende ex ante evaluatieproces.

Deze aanbeveling werd verwerkt.

Aanbeveling: Acties ter vermindering van de administratieve lasten (§ 9.4.2. BOP)

Aanbeveling werd verwerkt

Het tijdsbestek waarbinnen de voorgestelde acties vorm moeten krijgen, diende nog te worden aangegeven.

Deze aanbeveling werd verwerkt.

Aanbeveling: Vertaling naar het Nederlands

Aanbeveling werd verwerkt

Een groot deel van de (hoofdstuk- en tabel)titels waren nog niet uit het Engels vertaald.

Deze aanbeveling werd verwerkt.

2.2.4 Methodiek / inhoud van het Waals luik van het OP

Zoals hoger vermeld:

- Het Waalse BOP is opgesteld voor 3 prioriteiten:
  - (i) De werkgelegenheid verhogen en de territoriale cohesie versterken;
  - (ii) Een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen;
  - (iii) Een duurzame aquacultuur aanmoedigen die de hulpbronnen efficiënt benut.
- De strategie van het operationele programma in het Waals Gewest streeft naar de versterking van de duurzaamheid, door middel van:
  - (i) Producten van hoge kwaliteit;
  - (ii) Een administratieve vereenvoudiging;
  - (iii) Een minimale milieu-impact en een toenemend gebruik van hernieuwbare energie;
  - (iv) Innovatie, de bescherming en het herstel van de waterhabitat en het vrij verkeer van de vissen;
  - (v) De bescherming van de biodiversiteit.
- Despecifieke doelstellingen en de acties/maatregelen die uit deze strategie van het BOP voortvloeien, zijn de volgende:
  - (i) De waterhabitat van de binnenwateren verbeteren;
  - (ii) Een duurzame aquacultuurproductie ontwikkelen, ook op het vlak van de biodiversiteit;
  - (iii) Een competitieve aquacultuur ontwikkelen;
  - (iv) De werkgelegenheid in de aquacultuur verhogen;
  - (v) De gevolgen voor de klimaatverandering beperken;
  - (vi) Een relevant systeem van hoge kwaliteit invoeren voor de verzameling en analyse van gegevens.

De Waalse Regering/programmamaker wordt verzocht (in het OP – zie §3.5) de externe coherentie van het programma te rechtvaardigen, meer bepaald:

- De bijdrage (van de prioriteiten en de doelstellingen) van het operationele plan aan de Strategie EU2020,
- De complementariteit van het OP met de andere relevante fondsen.

De tekst van hoofdstuk §3.5 van het OP '*Description of the Programme's contribution to the EU2020 Strategy for smart, sustainable and inclusive growth and complementarity with other EIS Funds*' is (nog) niet opgesteld. De Waalse programmamaker geeft aan dat zij een meer concrete en gedetailleerde versie van het '*Partnerschapsakkoord*' (*Partnership agreement – PA*) afwacht.

In § 5.3.1 van het OP verwijst de Waalse programmamaker naar de tabel in bijlage 5 ('*AP Strategie ELGF en EFMZV*'), die meer concreet toont dat de strategische oriëntaties, de prioriteiten en de acties die Wallonië in het kader van het EFMZV kiest, overeenstemmen met verscheidene 'thematische doelstellingen' van de Strategie EU2020. Dit zijn de belangrijkste bijdragen:

- (i) "*Het onderzoek, de technologische ontwikkeling en de innovatie versterken*":
Deze doelstelling zal in grote mate worden nagestreefd door de ontwikkeling van de opleiding van de aquacultuurproducenten en nog meer door de bevordering van de samenwerking tussen wetenschappers en privéproducenten.
- (ii) "*De competitiviteit van de kmo's en van de landbouw- en aquacultuursector versterken*":
In termen van strategische oriëntaties en van soorten getroffen maatregelen wordt deze doelstelling vooral nagestreefd in het programma voor de Waalse visserijsector. De bedoelde ondersteuning van de opleiding en van de samenwerking tussen wetenschappers en producenten werkt ook rechtstreeks mee aan de doelstelling "De werkgelegenheid en de mobiliteit van de arbeidskrachten bevorderen" en aan de doelstelling "Investeren in onderwijs, competenties en levenslang leren".
- (iii) "*De overgang naar een economie met lage koolstofuitstoot ondersteunen*":
De huidige aquacultuurproductie, zoals ze in de meeste gevallen in Wallonië wordt uitgeoefend, is een activiteit met lage CO₂-uitstoot. Voor de zeldzame industriële productiesites (met waterrecirculatie en dus een hoger energieverbruik) en voor de verwerkende industrie zal deze thematische doelstelling voornamelijk worden nagestreefd door een toenemend gebruik van hernieuwbare energie. De bevordering van de verwerking en de marketing van meer lokale aquacultuurproducten zal eveneens bijdragen tot deze thematische doelstelling, door de CO₂-uitstoot van het transport van grondstoffen te beperken.
- (iv) "*Het milieu beschermen en het rationele gebruik van de hulpbronnen bevorderen*":
Dit zal op budgettair vlak de overheersende thematische doelstelling van het programma zijn. Er zijn immers belangrijke middelen vereist voor de omvangrijke werken die meestal moeten worden uitgevoerd, bijvoorbeeld om het vrij verkeer van de vissen of de waterhabitat te herstellen, twee acties die eveneens passen in de Kaderrichtlijn Water. Ook de bevordering van de biologische aquacultuur en van maatregelen voor het watermilieu, en de integratie van deze activiteit in de ruimtelijke ordening dragen bij tot deze doelstelling. Deze ruimtelijke ordening, indien mogelijk door middel van de identificatie van geografische zones die geschikt zijn voor aquacultuur, zal eveneens bijdragen tot de doelstelling "De institutionele capaciteiten en de efficiëntie van het openbaar bestuur versterken".
Uit dit zeer pragmatische traject van acties en prioriteiten dat uit het programma naar voren komt, blijkt duidelijk dat het in ruime mate bijdraagt tot de doelstellingen van de Strategie EU2020.

In § 5.3.2 van het OP geeft de Waalse programmamaker aan dat de overheden de fondsen willen inzetten voor een coherent totaalbeleid, door acties te steunen die ze al in het kader van vorige programma's zijn begonnen en die volgens de evaluaties relevant zijn en verdienen te worden voortgezet. De Waalse overheid wil bovendien de Europese fondsen gebruiken voor de uitbreiding en voltooiing van het op Waals niveau gevoerde beleid in het kader van de bestaande plannen (Marshall-plan, clusterbeleid) of van toekomstige plannen, zoals Dynamique Horizon 2022. In dat opzicht heeft het Kabinet van de Minister-President een beroep gedaan op een externe expert voor het opstellen van de operationele programma's

EFRO en ESF en voor het Waalse gedeelte van het Partnerschapsakkoord. De expert is een erkend specialist in overheidsfinanciën, regionale economie, economisch beleid en nationale boekhouding. Hij is ook een van de drie wetenschappelijke coördinatoren van het initiatief "Horizon 2022", zodat een volstrekte coherentie verzekerd is.

Voor het Europees Landbouwarantiefonds (ELGF) bestaat er een sterke complementariteit met de eerste pijler van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De *DGO3* (de Waalse administratie voor Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu)⁵ is het coördinerende gewestelijke bestuur voor het beheer van de maatregelen van zowel de eerste als de tweede pijler. De beherende diensten zijn in hetzelfde gebouw gevestigd. De coördinatie verloopt via interne structuren waarin alle met het beheer van de twee pijlers belaste diensten vertegenwoordigd zijn:

- o Het Directiecomité;
- o Het Departementscomité;
- o Transversale beheercomités (bv. plattelandsontwikkeling, milieumaatregelen voor de landbouw ("mesures agri-environnementales" ("MAE"), ...);
- o Specifieke werkgroepen voor de voorbereiding van de maatregelen na Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2013.

Deze structuren worden doorlopend gebruikt om de uitwisselingen en het gezamenlijke onderzoek rond de twee pijlers te bevorderen (bv. baseline "MAE", vergroening, achtergestelde zones, ...).

Men kan dezelfde vaststelling doen voor de complementariteit tussen het ELGF en het EFMZV. De coördinator van het EFMZV maakt namelijk eveneens deel uit van de DGO3 en beschikt over dezelfde nabijheidsfaciliteiten voor een efficiënte coördinatie met de maatregelen en de programmering van het ELGF.

De bovenvermelde structuren zijn ook nuttig om een coördinatie te verzekeren met het gewestelijke beleid dat onder de DGO3 valt en niet door Europese fondsen wordt meegefinancierd. Dit betreft onder meer de acties voor onderzoek en ontwikkeling in de landbouwsector, de promotie van de producten, het bosbouwbeleid, het waterbeleid, het afvalbeleid, het bodembeleid en het beleid voor de natuurlijke hulpbronnen. Na de hervorming van de administratieve functie in Wallonië is de DGO3 immers de bevoegde overheid voor de sectoren landbouw, natuurlijke hulpbronnen en milieu. De DGO3 werkt bovendien nauw samen met het Waals Agentschap voor Lucht en Klimaat ("AWAC"⁶) rond alle thema's die verband houden met de klimaatverandering, binnen de strategieën van de toekomstige programmering. Het AWAC heeft dus eveneens vertegenwoordigers in de verschillende hierboven geïdentificeerde coördinatiestructuren.

In § 9.4.2. van het OP geeft de Waalse programmamaker concreet aan welke de belangrijkste acties zijn die zullen worden genomen om de administratieve lasten te reduceren: (i) in de administratieve uitvoering van het programma zal men zich van de beschikbaarheid van een budget verzekeren alvorens een projectoproep te lanceren, (ii) in het kader van het vorige programma werd reeds gebruik gemaakt van een centrale, via het internet toegankelijke databank met gegevens en informatie. Deze toepassing vereist echter de herhaalde tussenkomst van beheerders om gegevens toe te voegen, afhankelijk van de uitgevoerde stappen/gedane uitgaven in het kader van elke actie.

2.2.5 Evaluatie Waals luik OP

De tekst van hoofdstuk §3.5.1 en §3.5.2 van het OP '*Description of the Programme's contribution to the EU2020 Strategy for smart, sustainable and inclusive growth and complementarity with other EIS Funds*' is (nog) niet opgesteld. De bijdrage (van de prioriteiten en de doelstellingen) van het operationeel plan aan

---

⁵ Direction générale opérationnelle de l'Agriculture, des Ressources naturelles et de l'Environnement (DGO3 - DGGARNE)

⁶ L'Agence wallonne de l'Air et du Climat

de Strategie EU2020 en de complementariteit van het operationeel plan met de andere relevante fondsen worden in het OP expliciet beschreven.

De concrete acties die zullen worden genomen om de administratieve lasten te reduceren, zijn omschreven in § 9.4.2. van het OP. De acties sporen ook met de voorafgaande (zelf)evaluatie door ALBV van de betreffende administratieve lasten (§ 9.4.1. van het OP).

2.2.6 Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker

De evaluator had enkele aanbevelingen, namelijk:

- De evaluator had de Waalse programmamaker voorgesteld om §3.5 van het OP hoe dan ook aan te vullen, opdat men de complementariteit en de horizontale interacties tussen het BOP en de andere relevante fondsen zou kunnen evalueren.

Deze aanbeveling werd verwerkt.

- Een openbare zitting organiseren om adviezen te verzamelen over de externe coherentie van het OOP (al gepland op 16/09).

Deze aanbeveling werd verwerkt.

- Net zoals voor het Vlaams luik van het OP dienen de 'te verwachten resultaten' en de 'indicatieve termijn' van de acties ter vermindering van de administratieve lasten nog te worden aangegeven in het OP.

Deze aanbeveling werd nog niet verwerkt.

2.3 Stap 2.3 - Beoordeling van de interne samenhang - de 'interventiologica' - van het BOP

In deze stap beoordeelde de evaluator de interne samenhang - de interventiologica - van het programma: Hij gaat m.a.w. na of - en in welke mate - de in het OP voorgestelde (strategische) maatregelen bijdragen tot het behalen van de (strategische) doelstellingen die in het programma zijn opgenomen.

Het OP zal als intern coherent kunnen worden beschouwd als:

- De erin vervatte doelstellingen helder zijn omschreven;
- A.d.h.v. welke maatregelen deze doelstellingen kunnen worden bereikt;
- Er een versterkt verband tussen de doelstellingen en de maatregelen van het BOP kan worden bevorderd en tegelijk ook tegenstrijdigheden en leemtes tussen deze maatregelen en doelstellingen wordt vermeden.

De evaluator onderzoekt de interventiologica van het OP in 3 opeenvolgende stappen:

- Stap 1 - Bepalen van de hiërarchie der doelstellingen;
- Stap 2 - Identificatie van verbanden en interacties tussen de doelstellingen van op hetzelfde niveau;
- Stap 3 - Beoordeling van de bijdrage van de maatregelen tot het behalen van de gestelde doelstellingen.

Wat betreft het Waalse luik van het OP werd Stap 2.3 samen uitgevoerd met Stap 2.1 en Stap 2.5. De ex ante evaluatieresultaten staan eerder beschreven onder Stap 2.1.

2.3.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

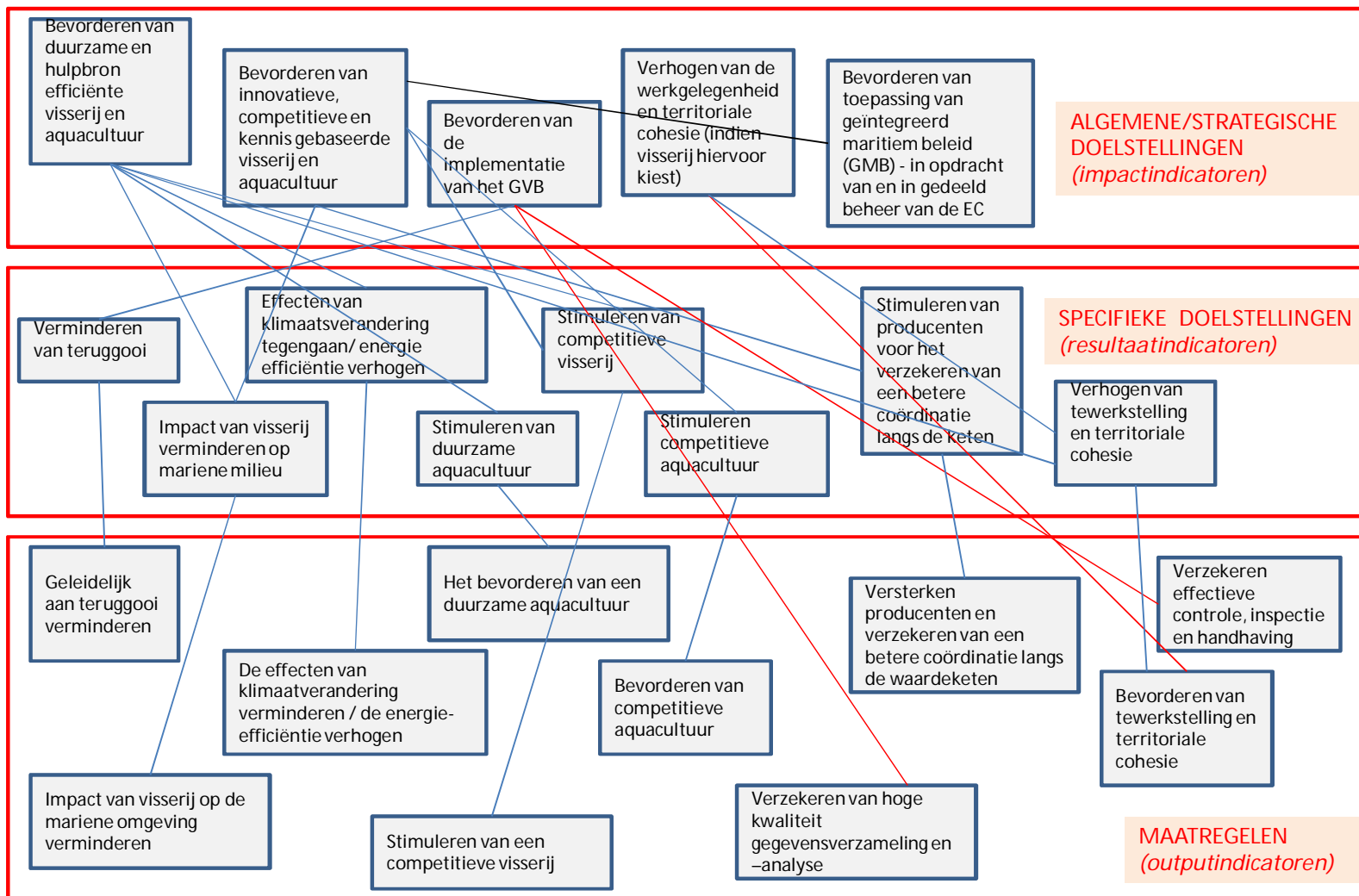
Wat betreft de doelstellingen en voorgestelde acties/maatregelen in het OP, kan naar hierboven worden verwezen: De Vlaamse programmamaker omschrijft 5 strategische en 8 specifieke doelstellingen en koppelt daaraan 8 hoofdmaatregelen.

2.3.2 Evaluatie Vlaams luik OP

2.3.2.1 Stap 1 - Hiërarchie der doelstellingen

Dit aspect wordt als positief beoordeeld.

Voor elk van de 5 in het OP voorziene prioriteiten (cf. § 3.1 van het OP '*Strategie*') kan een interventielogica-diagram (een boomdiagram) worden opgemaakt: de doelstellingen op verschillende niveaus (algemeen en specifiek niveau), de maatregelen om deze doelstellingen te bereiken, alsook de onderlinge relaties ertussen (verbindingslijnen) worden weergegeven:

Aan de hand van deze diagrammen kan de mate van samenhang van de verschillende doelstellingen op verschillende niveaus (dit zijn in casu de doelstellingen op algemeen/strategisch niveau en de doelstellingen op specifiek niveau) worden geëvalueerd:

Er moeten in elk geval voldoende logische verbanden zijn tussen alle doelstellingen: Het bestaan van doelstelling op een lager hiërarchisch niveau is een voorwaarde om doelstellingen op een hoger niveau te kunnen verwezenlijken, net zoals de doelstellingen op een hoger hiërarchisch niveau zin geven aan het bestaan van doelstellingen op een lager niveau. In het OP zijn 2 niveaus van doelstellingen voorzien en beschreven, algemene/strategische doelstellingen en specifieke doelstellingen die aan elkaar gelinkt zijn.

2.3.2.2 Stap 2 - Identificatie van verbanden en interacties tussen de doelstellingen van op hetzelfde niveau

In deze tweede stap onderzoekt de evaluator de graad van (in)consistentie/(in)coherentie tussen verschillende programmadoelstellingen op éénzelfde niveau. De programmadoelstellingen (zowel de algemene als de specifieke) worden zowel op de horizontale als de verticale as van een tabel geplaatst:

ALG. DOELSTELLINGEN	ALG. DOELSTELLINGEN				
	Bevorderen van duurzame en hulpbron efficiënte visserij en aquacultuur	Bevorderen van innovatieve, competitieve en kennis gebaseerde visserij en aquacultuur	Bevorderen van de implementatie van het GVB:	Verhogen van de werkgelegenheid en territoriale cohesie (indien visserij hiervoor kiest):	Bevorderen van toepassing van geïntegreerd maritiem beleid (GMB) - in opdracht van en in gedeeld beheer van de EC
Bevorderen van duurzame en hulpbron efficiënte visserij en aquacultuur		2	0	1	1
Bevorderen van innovatieve, competitieve en kennis gebaseerde visserij en aquacultuur	1		1	1	2
Bevorderen van de implementatie van het GVB	0	2		1	3
Verhogen van de werkgelegenheid en territoriale cohesie (indien visserij hiervoor kiest)	0	0	0		0
Bevorderen van toepassing van geïntegreerd maritiem beleid (GMB) - in opdracht van en in gedeeld beheer van de EC	2	2	0	0	

SPEC. DOELSTELLINGEN	SPEC. DOELSTELLINGEN							
	Verminderen van teruggooi	Impact van visserij verminderen op mariene milieu	Effecten van klimaatverandering tegengaan/ energie efficiëntie verhogen	Stimuleren van duurzame aquacultuur	Stimuleren van competitieve visserij	Stimuleren competitieve aquacultuur	Stimuleren van producenten voor het verzekeren van een betere coördinatie langs de keten	Verhogen van tewerkstelling en territoriale cohesie
Verminderen van teruggooi		1	2	0	2	0	0	0
Impact van visserij verminderen op mariene milieu	2		3	0	1	0	0	0
Effecten van klimaatverandering tegengaan/ energie efficiëntie verhogen	2	2		0	1	0	0	0
Stimuleren van duurzame aquacultuur	0	0	1		0	2	1	0
Stimuleren van competitieve visserij	1	1	1	0		1	0	1
Stimuleren competitieve aquacultuur	0	0	0	2	1		1	1
Stimuleren van producenten voor het verzekeren van een betere coördinatie langs de keten	0	0	0	2	0	2		1
Verhogen van tewerkstelling en territoriale cohesie	0	0	0	0	1	1	0	

De intensiteit en de richting van de verbanden tussen de bestaande doelstellingen op éénzelfde niveau worden in de tabel a.d.h.v. een schaal van 0 (geen invloed) tot 3 (sterke invloed):

- De horizontale scores geven de graad van (actieve) beïnvloeding aan;
- De verticale scores geven de graad van gevoeligheid (voor beïnvloeding) - passieve beïnvloeding - aan.

O.b.v. deze scores kunnen uiteindelijk 4 soorten doelstellingen worden onderscheiden:

- *Doelstellingen met een hoge beïnvloedingsgraad:* Deze doelstellingen hebben een hogere beïnvloedingskracht dan gemiddeld en een lagere gevoeligheid dan gemiddeld, waardoor ze als hefboom-elementen van het programma kunnen worden beschouwd.
- *Gevoelige doelstellingen:* Deze doelstellingen hebben een lagere beïnvloedingskracht dan gemiddeld en een hogere gevoeligheid dan gemiddeld, met als gevolg dat het bereiken ervan in grote mate afhangt van het behalen van andere doelstellingen.
- *Strategische doelstellingen:* Deze doelstellingen hebben een hogere beïnvloedingskracht en een grotere gevoeligheid dan gemiddeld, waardoor ze een grotere aantrekkingskracht uitoefenen en tegelijk ook bepaald worden door de overige doelstellingen. Zij worden beschouwd als de 'sleuteldoelstellingen' omwille van hun inherent potentieel om een aanzienlijk vermenigvuldigingseffect teweeg te brengen.

De algemene doelstellingen (i) 'Bevorderen van duurzame en hulpbron efficiënte visserij en aquacultuur', (ii) 'Bevorderen van innovatieve, competitieve en kennis gebaseerde visserij en aquacultuur' en (iii) 'Bevorderen van toepassing van geïntegreerd maritiem beleid (GMB) - in opdracht van en in gedeeld beheer van de EC: Ondersteuning bij implementatie van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KMS), Natura 2000 en biodiversiteit', alsook de specifieke doelstellingen (i) 'Verminderen van teruggooi', (ii) 'Effecten van klimaatverandering tegengaan/ energie efficiëntie verhogen', (iii) 'Stimuleren van duurzame aquacultuur' en (iv) Stimuleren competitieve aquacultuur kunnen in die zin als 'strategische doelstellingen' worden gezien.
- *Neutrale doelstellingen:* Deze doelstellingen hebben een lagere beïnvloedingskracht en een lagere gevoeligheid dan gemiddeld, waardoor ze als ook als meer neutrale doelstellingen beschouwd kunnen worden.

Wat betreft de consistentie van de programmadoelstellingen:

- De doelstellingen zijn duidelijk gedefinieerd. Niet alle resultaatindicatoren zijn al aangevuld bij de specifieke doelstellingen (§ 3.2 van het OP); dit zal bijdragen tot een beter (concreter) begrip van deze doelstellingen.
- Er zijn geen tegenstrijdige doelstellingen (noch op hetzelfde, noch op verschillende niveaus).
- In de beschrijving van de algemene doelstellingen wordt door de programmamaker niet uitdrukkelijk beschreven welke de verbanden zijn tussen deze doelstellingen onderling, hoewel bepaalde wel onderling aan elkaar gelinkt zijn (cf. subtitels onder elke algemene doelstelling/strategie).
- In de beschrijving van de specifieke doelstellingen wordt niet uitdrukkelijk beschreven op welke manier de specifieke doelstellingen gelinkt zijn aan / voortvloeien uit de algemene doelstellingen?

2.3.2.3 Stap 3 - Beoordeling van de bijdrage van de maatregelen tot het behalen van de gestelde doelstellingen:

Deze derde analytische stap heeft specifiek als doel om te beoordelen in welke mate de in het programma geselecteerde maatregelen bijdragen tot het bereiken van de programmadoelstellingen. Opnieuw wordt een matrix gehanteerd, waarbij op de horizontale as de maatregelen worden geplaatst en op de verticale as de doelstellingen:

SPEC. DOELSTELLINGEN	MAATREGELLEN									
	Geleidelijk aan teruggooi verminderen	Impact van visserij op de mariene omgeving verminderen	De effecten van klimaatverandering verminderen / de energie-efficiëntie verhogen	Het bevorderen van een duurzame aquacultuur	Stimuleren van een competitieve visserij	Bevorderen van competitieve aquacultuur	Versterken producenten en verzekeren van een betere coördinatie langs de waardeketen	Verzekeren van hoge kwaliteit gegevensverzameling en -analyse	Verzekeren effectieve controle, inspectie en handhaving	Bevorderen van tewerkstelling en territoriale cohesie
Verminderen van teruggooi	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0
Impact van visserij verminderen op mariene milieu	1	2	1	0	1	0	0	0	0	0
Effecten van klimaatverandering tegengaan/ energie efficiëntie verhogen	1	1	2	0	1	0	0	0	0	0
Stimuleren van duurzame aquacultuur	0	0	1	2	0	1	1	0	0	0
Stimuleren van competitieve visserij	1	1	1	0	2	1	0	0	0	1
Stimuleren competitieve aquacultuur	0	0	0	1	1	2	1	0	0	1
Stimuleren van producenten voor het verzekeren van een betere coördinatie langs de keten	0	0	0	1	0	1	2	0	0	1
Verhogen van tewerkstelling en territoriale cohesie	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2

Per maatregel (op de horizontale as) wordt aangegeven in welke mate zij bijdragen aan het behalen van de doelstellingen a.d.h.v. scores -1 t.e.m. 2: score -1 staat voor een potentieel negatieve bijdrage, score 0 staat voor geen bijdrage, en de scores 1 en 2 staan voor (twee graden van) een positieve bijdrage:

- Een horizontale lezing van deze tabel geeft aan welke maatregelen zullen bijdragen tot het behalen van elke programmadoelstelling;
- Een verticale lezing van de tabel maakt duidelijk welke programmadoelstellingen kunnen worden bereikt door elk van de voorgenomen maatregelen.

Er zijn alvast geen negatieve scores.

De ex ante evaluator merkt hierbij overigens op dat deze set van scores louter een voorstel zijn, en dat het aan de programmamaker is om – indien nuttig om bepaalde kruisverbanden te veruiterlijken of te 'waarderen' – deze scores aan te passen.

2.3.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Aanbeveling: Vervolledigen resultaatindicatoren onder de specifieke doelstellingen

Aanbeveling werd verwerkt.

Nog niet alle resultaatindicatoren waren reeds aangevuld bij de specifieke doelstellingen (§ 3.2 van het OP); dit zal bijdragen tot een beter (concreter) begrip van deze doelstellingen.

In het OP dienden alle resultaatindicatoren en doelwaarden te worden vervolledigd.

Deze aanbeveling werd verwerkt.

Aanbeveling: Beschrijving van verbanden tussen doelstellingen

Aanbeveling werd verwerkt.

Een korte beschrijving van de linken tussen de verschillende doelstellingen, op eenzelfde niveau als op beide niveaus, was aangewezen.

De programmamaker merkte hierbij op dat het niet veel zin heeft om de doelstellingen opgelegd door de EC te gaan evalueren op onderlinge verbanden aangezien dat niet veel zegt.

De sets van scores in de tabellen hierboven zijn louter een voorstel van de ex ante evaluator; het was aan de programmamaker om – indien nuttig om bepaalde kruisverbanden te veruiterlijken of te 'waarderen' – deze scores aan te passen, en te gebruiken. O.b.v. deze scores kunnen uiteindelijk 4 soorten doelstellingen worden onderscheiden (zie hoger): 'doelstellingen met een hoge beïnvloedingsgraad', 'gevoelige doelstellingen', 'strategische doelstellingen' (de 'sleutel-doelstellingen') omwille van hun inherent potentieel om een aanzienlijk vermenigvuldigingseffect teweeg te brengen, en 'neutrale doelstellingen'. Het kan interessant zijn om de (algemene en specifieke) doelstellingen als volgt te kwalificeren in het kader van het bepalen, omschrijven en motiveren van de mate waarin deze doelstellingen bijdragen tot hogere strategieën en prioriteiten/assen (zie hoger).

De Vlaamse programmamaker heeft deze aanbeveling in acht genomen.

Aanbeveling: Taal – vertaling naar het Nederlands

Aanbeveling werd verwerkt.

Een groot deel van de (hoofdstuk- en tabel)titels waren nog niet uit het Engels vertaald.

Deze aanbeveling werd nageleefd.

2.3.4 Het Waals luik van het OP

Wat betreft het Waalse luik van het OP werd Stap 2.3 samen uitgevoerd met Stap 2.1 en Stap 2.5. De ex ante evaluatieresultaten staan eerder beschreven onder Stap 2.1.

2.4 Stap 2.4 - Beoordeling van de in het BOP voorgestelde ondersteuningsinstrumenten

In deze stap ging de evaluator na of de in het OP voorgestelde steunmechanismen voor de voorgestelde maatregelen en acties de meest geschikte zijn, d.w.z. of ze het beste een antwoord bieden op de behoeftes van de regio's en de (capaciteit van) de begunstigden waar het programma betrekking op heeft. Het is namelijk cruciaal dat het OP op meest geschikte wijze ondersteuning biedt door op de specifieke behoeftes van de verschillende types van begunstigden en regio's in te spelen. De ontwikkeling van toereikende ondersteuningsvormen draagt ook bij aan de versterking van de interne samenhang van het programma (cf. Stap 2.3).

Voor elke ondersteuningsvorm onderzocht de evaluator:

- In hoeverre is de gekozen ondersteuningsvorm coherent is met de geselecteerde maatregel, met de beoogde actie en met de specifieke doelstellingen;
- Hoe efficiënt en hoe effectief de voorgestelde ondersteuningsvorm waarschijnlijk zal zijn;
- Of de administratieve lasten zo laag mogelijk zijn gehouden.

Deze stap wordt ook in 2 fasen uitgevoerd:

- Documentenonderzoek
- Voor Vlaanderen: een terugkoppeling naar de stakeholders toe – cf. ex ante evaluatieworkshop juli2013

Deze evaluatiestap wordt voor het integrale OP (i.e. het Vlaams en Waals luik samen) uitgevoerd.

2.4.1 Methodiek programmamakers

Onder § 14 (*'Financiële instrumenten'*) van het OP dient een beschrijving te worden gegeven van het gebruik van financiële instrumenten. De programmamaker geeft aan dat dit hoofdstuk niet van toepassing is.

2.4.2 Evaluatie OP

De evaluator begreep niet waarom ALBV onder Hdst 14 (*'Financiële instrumenten'*) van het BOP aangeeft dat dit hoofdstuk niet van toepassing is.

Dit werd toegelicht tijdens het overleg d.d. 28/05/2013.

2.4.2.1 Stap 1 – Evaluatie o.b.v. documentenonderzoek

Onder § 14 (*'Financiële instrumenten'*) van het ontwerp BOP dient een beschrijving te worden gegeven van het gebruik van financiële instrumenten.

De programmamaker geeft aan dat dit hoofdstuk niet van toepassing is: Omwille van de grootte van het fonds en de kleine omvang van de sectoe is het niet haalbaar om financiële structuren op te stellen. Wel worden bankgaranties overwogen (§14.1 OP).

2.4.2.2 Stap 2 – Evaluatie na consultatie stakeholders

In elk geval zijn er een aantal aspecten dat eventueel nog verder dient te worden afgetoetst met de stakeholders:

- De capaciteit van de beoogde begunstigden om de voorgestelde financieringsvorm op te nemen: Ondersteuningsmechanismen (incl. de daarin voorziene concrete toekenningsmechanismen) dienen specifiek op maat van de (behoeftes van de) beoogde begunstigden of gebieden te worden geselecteerd en uitgewerkt.
- Indien relevant, en indien er een gebrek aan expertise terzake is – dienen ook vertegenwoordigers van financiële tussenschakels (bvb. fondsen, coöperatieve banken) betrokken worden op het stakeholderoverleg.

Dit tweede punt lijkt echter niet van toepassing gezien het relatief klein programma.

Tijdens de workshop d.d. juli 2013 werden voor Vlaanderen de maatregelen (geclusterd onder de specifieke doelstellingen) voorgesteld aan – en besproken met – de aanwezige Vlaamse stakeholders.

Specifiek wat betreft hoger vermeldde eerste punt zijn uit de workshop geen nieuwe elementen naar boven gekomen.

2.4.3 Aanbevelingen voor de programmamakers

Aanbeveling: Beschrijving mechanisme achter eventuele bankgaranties

Deze aanbeveling werd nog niet volledig verwerkt.

De evaluatie van de in het OP voorgestelde ondersteuningsmechanismen dienden te worden geëvalueerd a.d.h.v. volgende aspecten:

- De keuze voor een bepaald ondersteuningsmechanisme moet in elk geval worden gebaseerd op de capaciteit van de beoogde begunstigden om de voorgestelde financieringsvorm op te nemen. Ondersteuningsmechanismen (incl. de daarin voorziene concrete toekenningsmechanismen) dienen specifiek op maat van de (behoeftes van de) beoogde begunstigden of gebieden te worden geselecteerd en uitgewerkt;
- Ook is het af te raden om nieuwe ondersteuningsmechanismen/ financiële steunvormen voor te stellen in het programma zonder dat de resultaten van een (effectiviteits)test (op kleine schaal) van dit mechanisme vooraf werden onderzocht (bijvoorbeeld een pilootproject);
- Er moet op toegezien worden dat de administratieve lasten zo laag mogelijk worden gehouden

In deze context toch graag een korte beschrijving van hoe met de genoemde bankgaranties zal worden omgegaan.

De Vlaamse programmamaker merkte op dat het is moeilijk om hierop al in te gaan omdat bankgaranties enkel worden overwogen. Het is dus niet zeker dat dit wel mogelijk zal gemaakt worden. Op dit moment zijn rentesubsidies nog mogelijk via de nationale FIVA wetgeving maar van deze mogelijkheid wordt reeds ca. 10 jaar geen gebruik meer gemaakt en zal vermoedelijk in een aangepaste wetgeving niet meer voorzien worden. Definitieve keuzes (en meer duiding) terzake dienen te worden gemaakt (en beschreven in het OP).

Deze aanbeveling werd nog niet volledig verwerkt, maar de Vlaamse programmamaker merkte op dat er binnenkort meer duiding wordt voorzien bij de bankgaranties die in Vlaanderen worden overwogen (cf. wijziging FIVA wetgeving in november 2013).

2.5 Stap 2.5 - Beoordeling van de consistentie van de interventielogica van het BOP

De evaluator gaat in de 5de stap na of de interventielogica (d.i. het proces van output tot resultaten) van het OP (zie eerder) consistent is door te onderzoeken of er - en welke de - verbanden zijn tussen de geplande output en de verwachte resultaten. Dit betreft één van de essentiële doelstellingen van de ex ante evaluatie, namelijk beoordelen of het programma de verwachte resultaten zal kunnen behalen. De kern van de interventielogica van het BOP is de verandering - uitgedrukt in beoogde resultaten - die het programma wenst teweeg te brengen in een België. De interventielogica is bijgevolg een cruciaal element in een programma, aangezien het wordt gebruikt om het programma te sturen en te evalueren.

De macrostructuur van de interventielogica werd al eerder opgemaakt bij het uittekenen van de doelstellingenboom, als een eerste stap in de beoordeling van de interne coherentie (zie eerder).

Hierop voortbouwend, wordt vervolgens in twee daaropvolgende stappen de eigenlijke consistentie-toets van de interventielogica uitgevoerd:

- Reconstructie van de interventielogica (de interne samenhang) van het OP
- Beoordeling van de veronderstellingen onderliggend aan de resultatenketen

Wat betreft het Waalse luik van het OP werd Stap 2.5 samen uitgevoerd met Stap 2.1 en Stap 2.3. De ex ante evaluatieresultaten staan eerder beschreven onder Stap 2.1.

2.5.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

Wat betreft de doelstellingen (op verschillende niveaus), de maatregelen en de verbanden daartussen, alsook de daaraan gekoppelde indicatoren kan worden verwezen naar eerder.

Bij de veronderstellingen en aannames, achterliggend aan deze verbanden, wordt geen verdere duiding gegeven in het BOP.

2.5.2 Evaluatie Vlaams luik OP

2.5.2.1 Stap 1 – Reconstructie van de interventielogica (de interne samenhang) van het BOP

Een meer uitgebreide versie van de eerdere versie van de macrostructuur van de interventielogica (zie eerder) diende te worden uitgetekend: er moest meer uitgebreide een visuele voorstelling worden gemaakt van hoe het OP (als 'ingreep', 'interventie') de verwachte outcome/resultaten zal verwezenlijken. In dergelijke macrostructuur worden alle maatregelen/acties, outputs, resultaten en impacts in al hun logische oorzaak-gevolgrelaties met elkaar (dit zijn de 'resultatenketens', de 'molecules' van de interventielogica) weergegeven.

Om de eerder weergegeven boomstructuur verder uit te tekenen, dienden de aanbevelingen onder Stap 2.3 een eerste keer worden besproken met de programmamaker, teneinde een gevalideerde boomstructuur te hebben om in een volgende ronde op verder te werken.

2.5.2.2 Stap 2 – Beoordeling van de veronderstellingen onderliggend aan de resultatenketen

Omdat deze veronderstellingen vaak eerder impliciet of soms niet in de programmadocumenten terug te vinden zijn, dient dit in samenspraak met de programmerende overheid te gebeuren.

Opmerkingen hierbij van de Vlaamse programmamaker tijdens het overleg d.d. mei 2013:

- (i) Verwijzing naar het strikt en beperkend Europees wettelijk kader, dus niet al te veel mogelijkheden inzake alternatieven/keuze maatregelen.

- (ii) Toch zou het een interessante oefening kunnen zijn om de 'achterliggende veronderstellingen' (cf. 'link' tussen/veronderstelling bij/argumentatie bij gekozen maatregelen vs. verwachte resultaten) op papier te zetten: zijn er geen andere maatregelen/acties waarmee evengoed dezelfde (verwachte/te verwachten) resultaten kunnen worden bereikt? Er werd o.a. verwezen naar de meerwaarde van maatregelen die inspelen op samenwerking (Hierbij werd ook kort verwezen naar de nieuwe 'Task Force' – kan daar wat meer toelichting bij worden gegeven: doel oprichting/link met OP?, ...)

De "Task Force" is initiatief van bevoegde Vlaamse minister voor visserij om aantal actuele problemen binnen Vlaamse visserij aan te pakken gezien de slechte prijsvorming in 2013. Het is de bedoeling dat langs de aanbodzijde (vloot) en markt (veiling) wordt nagedacht om in crisistijd na te denken hoe deze kan overwonnen worden. Dit kan resulteren in een positieve synergie met de voorziene maatregelen in het EFMZV om de transitie binnen de visserij te bewerkstelligen, vooral door vraag en aanbod zowel kwantitatief als kwalitatief op elkaar af te stemmen met o.a. productiesysteem (vangstmethode), traceerbaarheid, labelling, verkoopsysteem enz.

2.5.2.3 Stap 3 – Terugkoppeling stakeholders

Het is ook zeker aangewezen dergelijke oefening over te doen met de betrokken stakeholders.

Tijdens de ex ante evaluatieworkshop d.d. juli 2013 werden voor Vlaanderen maatregelen (geclusterd onder de specifieke doelstellingen) voorgesteld aan – en besproken met – de aanwezige stakeholders.

Wat betreft hoger vermelde punten, kan worden verwezen naar het deel in het verslag waarin over werksessie 1 wordt gerapporteerd: de opmerkingen en bedenkingen van de deelnemers uit de sector bij de (formulering en/of inhoud) van de specifieke doelstellingen – en de daaraan gekoppelde doelindicatoren – werden daarin opgenomen.

Opmerkingen werden zoveel mogelijk in rekening gebracht door de Vlaamse programmamaker.

2.5.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Aanbeveling: Tussentijdse terugkoppeling stakeholders (workshop evaluator - Vlaanderen)

Aanbeveling werd verwerkt.

Het was aangewezen om nog een tussentijdse terugkoppeling met de stakeholders te voorzien voordat de (min of meer) definitieve tekst van het OP ter schriftelijke consultatie wordt voorgelegd aan de kernstakeholders (voorzien einde 2013). Hierbij verwijst de ex ante evaluator naar de workshop die hij in het kader van het lopende ex ante evaluatieproces i.s.m. met de Vlaamse programmamaker organiseerde (juli 2013).

Deze aanbeveling werd verwerkt.

Aanbeveling: Interventiologica – causale verbanden – Workshop 16/07/2013 sessie 1

Aanbeveling werd verwerkt.

Het zou wel een interessante oefening kunnen zijn om de 'achterliggende veronderstellingen' (cf. 'link' – causale verbanden tussen/veronderstelling bij/argumentatie bij gekozen maatregelen vs. verwachte resultaten) op papier te zetten: zijn er geen andere maatregelen/acties waarmee evengoed dezelfde (verwachte/te verwachten) resultaten kunnen worden bereikt? Er werd o.a. verwezen naar de meerwaarde van maatregelen die inspelen op samenwerking (Hierbij werd ook kort verwezen naar de nieuwe 'Task Force' – kan daar wat meer toelichting bij worden gegeven: doel oprichting/link met BOP?, ...)

De ex ante evaluator verwijst naar het deel in het verslag waarin over werksessie 1 wordt gerapporteerd: de opmerkingen en bedenkingen van de deelnemers uit de sector bij de (formulering en/of inhoud) van de specifieke doelstellingen, maatregelen – en de daaraan gekoppelde doelindicatoren – zijn daarin opgenomen. Dit kan eventueel nuttig zijn om bepaalde maatregelen en/of doelindicatoren te herformuleren, nader te specificeren of te verduidelijken.

Deze aanbeveling(en) werd(en) in acht genomen door de Vlaamse programmamaker.

2.5.4 Het Waals luik van het OP

Wat betreft het Waalse luik van het OP werd Stap 2.5 samen uitgevoerd met Stap 2.1 en Stap 2.3. De ex ante evaluatieresultaten staan eerder beschreven onder Stap 2.1.

2.6 Stap 2.6 - Beoordeling van de financiële consistentie van het BOP

In deze laatste stap onderzocht de evaluator of de in het OP de beschikbare financiële middelen coherent worden toegewezen aan de daarin voorgestelde maatregelen. De evaluator ging m.a.w. na of de toewijzing van financiële middelen aan de maatregelen evenwichtig is en daarenboven ook geschikt om de gestelde programmadoelstellingen te bereiken.

Meer concreet zal de evaluator de financiële consistentie van het BOP in 3 opeenvolgende stappen aanpakken:

- Analyse van de interne financiële coherentie van het OP;
- Analyse van de externe financiële coherentie van het OP;
- Risicoanalyse (bij financiële implementatie van het OP)

2.6.1 Methodiek programmamakers

In § 3.4 (*'Financiële toewijzing voor de Unie en een rechtvaardiging*) van het OP beschrijven en motiveren de programmamakers de toewijzing en verdeling van de fondsen als volgt: De cijfers zijn indicatief en gebaseerd op de veronderstelling van een totale EU budget voor EFMZV van 26 MEUR, uitgaande van een status quo.

De inschatting voor de steun onder "Bevorderen van toepassing van het GVB" is inclusief de 8 MEUR voor gegevensverzameling en 2 MEUR voor controle, welke niet in de 26 MEUR was gerekend. Dit betekent een totaal budget van 36.4 MEUR zou beschikbaar gesteld worden. De Technische assistentie (administratieve ondersteuning) zal 5 % bedragen of 1.8 MEUR EU budget.

1. EU-prioriteit - Bevorderen van duurzame en hulpbron efficiënte visserij en aquacultuur:

EFMZV bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 13.000.000
Totale publieke bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 26.000.000
Deel van de totale EFMZV bijdrage voor de Unie prioriteit (%)	36 %

VLAANDEREN:

Het grootste deel van het budget zal naar ondersteuning gaan van maatregelen ter bevordering van duurzame en hulpbron efficiënte visserij en aquacultuur. In de visserij zal de focus gelegd worden op de verderzetting van ontwikkeling en investering in duurzame vistechnieken, met minder bodemberoering, meer visselectiviteit en energievriendelijke investeringen in vistuig en motoren.

De aquacultuur in Vlaanderen moet nog ontwikkeld worden om te komen tot duurzame aquacultuurvormen. Dit zal de nodige investeringssteun en innovatie vragen om dit te realiseren.

WALLONIË:

Wallonië zou het grootste deel van hun middelen voorzien voor de verbetering van het aquatisch milieu en een klein deel voor de ontwikkeling van duurzame aquacultuur en tegengaan van klimaatwijziging.

2. EU-prioriteit - Bevorderen van een innovatieve, concurrerende en kennis gebaseerde visserij en aquacultuur:

EFMZV bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 8.500.000
Totale publieke bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 17.000.000
Deel van de totale EFMZV bijdrage voor de Unie prioriteit (%)	23 %

VLAANDEREN:

Het bereiken van een concurrerende visserij kan niet zonder de nodige innovatie.

WALLONIË:

Wallonië zou een klein deel budget toegewezen krijgen van 1 MEUR voor de ontwikkeling van competitieve aquacultuur.

3. EU-prioriteit - Bevorderen van toepassing van het GVB:

De budgetten zijn geschat op basis van een status quo van de huidige voorziene middelen voor controle en handhaving.

EFMZV bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 10.400.000
Totale publieke bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 15.000.000
Deel van de totale EFMZV bijdrage voor de Unie prioriteit (%)	29 %

Het grootste deel van het budget is voorzien voor Vlaanderen waar ook de mariene Visserij is, en een zeer klein deel is voorzien voor Wallonië voor de ontwikkeling van een gegevensbank.

4. EU-prioriteit - Verhoging van de werkgelegenheid en de territoriale cohesie:

Dit is enkel voorzien voor Vlaanderen aangezien er geen budgetaire middelen voorzien zijn voor Wallonië onder deze Unie prioriteit. Tijdens het EVF programmaperiode is As 4 na een eerder moeizame start geëindigd met een reeks van succesvolle projecten in een relatief breed kader voor de ontwikkeling van duurzame visserijgebieden. Dit wenst men verder te zetten in het toekomstige EFMZV programma maar meer gericht op visserij. Daarom zal een budget van gelijkaardige grootteorde voldoende zijn om deze gerichte activiteiten verder te kunnen zetten.

EFMZV bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 1.500.000
Totale publieke bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 3.000.000

Deel van de totale EFMZV bijdrage voor de Unie prioriteit (%)	4 %
---	-----

5. EU-prioriteit: Bevorderen van toepassing van GMB:

Deze middelen zijn ook enkel voor Vlaanderen voorzien. Tijdens de EVF programmaperiode zijn in het kader van GMB al vele milieugerichte projecten uitgevoerd. Het zou wenselijk zijn om dit verder te zetten en met een voorzichtige budgettering van 1.2 MEUR zou voldoende moeten zijn.

EFMZV bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 1.200.000
Totale publieke bijdrage (euro) voor de periode 2014-2020	EUR 2.400.000
Deel van de totale EFMZV bijdrage voor de Unie prioriteit (%)	3 %

De tabel in § 8.2 (*Bijdrage EFMZV en co-financieringspercentage voor de Unie-prioriteiten, technische assistentie en andere steun*) van het BOP is nog niet volledig aangevuld.

In het eerder gecommuniceerde Waalse onderdeel van het OP was onderstaande detailtabel opgenomen:

	<i>Bijdrage EFMZV (€)</i>	<i>Bijdrage EFMZV</i>	<i>Totale openbare bijdrage (€)</i>
1. De waterhabitat van de binnenwateren verbeteren	4.500.000	73,5%	9.000.000
2. Een duurzame aquacultuurproductie ontwikkelen	500.000	8,2%	1.000.000
3. Een competitieve aquacultuur ontwikkelen	500.000	8,2%	1.000.000
4. De werkgelegenheid in de aquacultuur verhogen	500.000	8,2%	1.000.000
5. De gevolgen voor de klimaatverandering beperken	110.000	1,8%	220.000
6. De follow-up van de aquacultuur verbeteren	15.000	0,2%	20.000
Totalen	6.125.000	100%	12.240.000

Deze bedragen voor Wallonië komen niet (meer) afzonderlijk (opgesplitst) terug in het OP.

2.6.2 Evaluatie OP

2.6.2.1 Stap 1 – Analyse van de interne financiële samenhang van het OP

Bij de interne financiële samenhang van het OP onderzoekt de ex ante evaluator:

- De mate waarin de uitgaven gericht zijn op de behoeftes en uitdagingen geïdentificeerd in de SWOT-analyse en het behoefteanalyse;

- De mate waarin meer budget wordt toegewezen aan de eerder strategische programmadoelstellingen die meer beïnvloedend zijn;
- De graad van budgettaire consistentie over gebieden en economische sectoren heen (prioritaire gebieden en sectoren zouden zwaarder moeten wegen in termen van financiering);
- De mate waarin bij de uitgaven wordt gefocust op de doelstellingen die het meest invloed kunnen uitoefenen op andere doelstellingen en synergieën kunnen creëren.

De bedragen voor Wallonië komen niet afzonderlijk (opgesplitst) terug in het OP, hoewel het transparanter zou zijn (wat betreft linken met eerdere SWOT- e.a analyses en doelstellingen) om - gezien het grootte belang dat in termen van bijdragen aan de eerste prioriteit wordt toegekend – deze opsplitsing duidelijker aan te geven in het OP.

Aangezien de strategie en de maatregelen in dit stadium nog niet definitief zijn, is de evaluatie van de financiële coherentie beknopt en louter indicatief.

De evaluator beseft dat het wegnemen van de obstakels voor vrij verkeer (doelstelling 1) grote financiële behoeften met zich meebrengen. De programmamaker moet er echter op toezien dat voldoende financiële middelen worden uitgetrokken om de andere doelstellingen te realiseren. Uit de behoefteanalyse, de strategie en de gekozen maatregelen blijkt immers dat het Waals Gewest zijn aquacultuurproductie wenst te verdubbelen en wil investeren in technologische innovaties, de promotie van de producten, enz. De steun van EFMZV moet op de bevordering van de aquacultuursector worden gericht.

2.6.2.2 Stap 2 - Analyse van de externe financiële coherentie van het BOP

I.e. het onderzoek naar de mate waarin de toewijzing van de financiële middelen aan maatregelen zoals voorzien in het programma consistent is met het PA, en of er – vanuit financieel standpunt – verbanden zijn tussen het OP en nog andere Europese fondsen zoals het ESF, het EFRD, het CF, het EFMZV, kan pas worden uitgevoerd nadat het PA beschikbaar is. Het PA is nog in opmaak en de cijfers zijn nog indicatief.

2.6.2.3 Stap 3 – Risicoanalyse (bij financiële implementatie)

Deze stap heeft betrekking op de risico's die inherent zijn aan de financiële ondersteuningsinstrumenten, waarbij in §14.1 van het OP wordt aangegeven dat omwille van de grootte van het fonds en de kleine omvang van de sector het niet haalbaar is om financiële structuren op te stellen, en dat wel bankgaranties worden overwogen.

De Vlaamse programmamaker verwees ook naar een aantal moeilijkheden en uitdagingen bij de werking van het huidig subsidiëeringsmechanisme. Graag wat bijkomende duiding hierbij (conclusies evaluatie bvb):

Huidig subsidiemechanisme in shared management is gebaseert op co-financiering met Europees (EFMZV), nationaal (FIVA) deel en privaat deel. De maximale Europese co-financieringspercentages zijn in het EVF en in het toekomstig EFMZV vastgesteld in de verordening.

2.6.3 Aanbevelingen voor de programmamakers

Aanbeveling: Interne consistentie – Duiding/rechtvaardiging van de budgetverdeling/toewijzing

Aanbeveling is deels verwerkt.

Om te onderzoeken in welke mate de uitgaven gericht zijn op de behoeftes en uitdagingen geïdentificeerd in de SWOT-analyse en het behoefteanalyse, de mate waarin desgevallend meer budget wordt toegewezen aan de eerder strategische programmadoelstellingen die meer beïnvloedend zijn, de graad van budgettaire consistentie over gebieden en economische sectoren heen (prioritaire gebieden en sectoren zouden zwaarder moeten wegen in termen van financiering), de mate waarin de uitgaven gefocust zijn op die doelstellingen die het meest invloed kunnen uitoefenen op andere doelstellingen en

synergieën kunnen creëren, ... dient een de programmamaker een korte toelichting te geven bij de redenen waarom / de rechtvaardiging van het toewijzen van de respectieve budgetten.

De programmamaker merkte hierbij op dat deze budgettering indicatief was en nog ter discussie staat op intern niveau. Het EU financieringskader was overigens ook nog niet bepaald.

Deze aanbeveling is deels verwerkt:

De bedragen voor Wallonië komen niet afzonderlijk (opgesplitst) terug in het OP, hoewel het transparanter zou zijn (wat betreft linken met eerdere SWOT- e.a analyses en doelstellingen) om - gezien het grootte belang dat in termen van bijdragen aan de eerste prioriteit wordt toegekend – deze opsplitsing duidelijker aan te geven in het OP (cf. tabel vorige versie Waals onderdeel OP).

Aanbeveling: Interne consistentie – Verder aanvullen bijdragen EFMZV en publieke bijdragen (tabel §8.2 OP)

De waarden voor de respectieve EFMZV-bijdragen en publieke bijdragen zullen uiteindelijk nog in de tabel onder §8.2 worden aangevuld (bij finalisering OP).

De programmamaker merkte hierbij op dat het – in huidige fase van opmaak van het BOP – nog te vroeg is om hierop te kunnen antwoorden.

Deze aanbeveling is verwerkt - rekening houdend met de voorlopig ontbrekende input van Europa terzake.

Aanbeveling: Externe consistentie – (voorlopig ontwerp) Partnerschapsakkoord beschikbaar stellen

Om onderzoek te verrichten naar de mate waarin de toewijzing van de financiële middelen aan maatregelen zoals voorzien in het programma consistent is met het PA, en of er – vanuit financieel standpunt – verbanden zijn tussen het OP en nog andere Europese fondsen zoals het ESF, het EFRD, het CF, het EFMZV, dient (een relevante draft van) het PA beschikbaar te zijn.

De programmamaker merkte hierbij op dat deze budgettering indicatief was en nog ter discussie staat op intern niveau. Het EU financieringskader was overigens ook nog niet bepaald.

Ook de PA is in nog in ontwikkeling. Een draft PA werd in juni 2013 ter beschikking gesteld.

Deze aanbeveling is verwerkt – rekening houdend met de voorlopig ontbrekende input uit het PA terzake.

Aanbeveling: Risicoanalyse (bij financiële implementatie) – Informatie aanleveren over de voorziene financiële ondersteuningsinstrumenten

De aanbeveling dient nog verder te worden verwerkt

Tegen indielidatum van het OP dient meer uitleg te worden verschaft over al dan werken met bankgaranties (cf. voorziene wijziging FIVA-wetgeving).

Aanbeveling: Taal – vertaling naar het Nederlands

Aanbeveling werd nageleefd.

Een groot deel van de (hoofdstuk- en tabel)titels waren nog niet uit het Engels vertaald.

3. TAAK 3: EVALUATIE VAN DE INDICATOREN, TARGETS EN MIJLPALLEN

In taak 3 werden de opmerkingen van de stakeholder workshop in Vlaanderen mee in beschouwing genomen. Daarnaast werden de opmerkingen naar aanleiding van de interviews met stakeholders uit Wallonië verwerkt.

Taak 3 omvat de evaluatie van de indicatoren (stap 3.1), streefwaarden (of 'targets') voor 2022 en mijlpalen (tussentijdse targets) (stap 3.2). Een coherente set indicatoren moet waarborgen dat het verloop van de maatregelen binnen het BOP kan opgevolgd worden.

3.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

De programmamaker heeft, conform de richtsnoeren van de EC, voor elk van de objectieven één of meerdere resultaatindicatoren (en streefwaarden opgesteld voor 2022); als een overzicht van maatregelen, die worden gemeten door één of meerdere indicatoren, en hun streefwaarde voor 2022, eveneens per objectief. De inhoud wordt in de volgende paragrafen – in het evaluatiedeel – weergegeven.

Volgende tabel geeft de resultaatindicatoren en bijhorende targets voor 2022 weer.

Resultaatindicator	Streefwaarde in 2022
Doelstelling 1 – Verminderen van teruggooi	
Aantal soorten relevant voor België die gevolgd worden betreffende ongewenste vangsten per vlootsegment (ton) voor boomkor 80-99 mm rekening houdend met metier, visgebieden en volgens NGDP programma	Minstens 2 soorten (tong en schol)
Doelstelling 2 – Impact van visserij op mariene omgeving verminderen	
Het behalen van de Goede Milieutoestand en de daaraan gekoppelde milieudoelen, in het bijzonder de volgende descriptor gerelateerd aan visserij (zie ook bijkomende uitleg): <ul style="list-style-type: none"> • Descriptor1: biodiversiteit • Descriptor 4: voedselketens • Descriptor 6: integriteit van de zeebodem • Descriptor 3; commercieel geëxploiteerde soorten vis en schaal en schelpdieren • Descriptor 10: zwerfvuil op zee 	Verbetering van de milieutoestand om de Goede Milieutoestand te bereiken conform het EFMZV en Natura 2000 doelstellingen in Belgisch continentaal plat
Doelstelling 3 – Effecten van klimaatverandering tegengaan / energie efficiëntie verhogen	
Brandstofverbruik per kg aangelande gewenste vis (%)	-10 %
Doelstelling 4 – Bevorderen van een duurzame aquacultuur	

Aquacultuur in RAS-systemen tov de totale aquacultuurproductie	96 %
Doelstelling 5 – Stimuleren van een competitieve visserij	
Winst in de visserij sector	Kengetal GVS, KVS (zijnde winstgevendheid voor Groot Vlootsegment (GVS) en Klein Vlootsegment (KVS) of nettowinst voor belastingen*100/omzet): streefdoel is positief cijfer
Doelstelling 6 – Bevorderen van een competitieve aquacultuur	
Volume aquacultuurproductie	+ 3.000 ton
Waarde aquacultuurproductie	+ 17,5 mio €
Gecreëerde tewerkstelling	76 VTE
Doelstelling 7 – Versterken van producenten en verzekeren van betere coördinatie langs de waarde keten	
Gecertificeerde aanvoer	30 %
Doelstelling 8 - Bevorderen van de tewerkstelling en de territoriale cohesie	
Publieke of private financiering aangetrokken door projecten uitgevoerd door de Plaatselijke Groep	2 mio €
Projecten dat worden voorgezet na de subsidiëring ervan	33 %

3.2 Evaluatie Vlaams luik OP

3.2.1 Stap 3.1 - Evaluatie van de relevantie en duidelijkheid van de indicatoren en van de streefwaarden

Doelstelling is te beoordelen of de indicatoren coherent zijn met de doelstellingen van het programma. Bijkomend wordt nagegaan of deze indicatoren op een zinvolle wijze werden geformuleerd en met gegevens onderbouwd en toegepast werden om als basis te kunnen dienen voor het toezicht van de doelstellingen.

De evaluatie van de resultaat- en outputindicatoren gebeurt aan de hand van de volgende vragen:

1. In welke mate zijn de indicatoren relevant?
2. In welke mate zijn de indicatoren 'SMART'⁷ en 'CLEAR'⁸ geformuleerd?

De evaluatie van de streefwaarden gebeurt aan de hand van de volgende vragen:

1. Zijn streefwaarden realistisch, d.w.z. wenselijk en haalbaar?

⁷ SMART staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel (qua kosten-batenverhouding), Realistisch en Tijdig beschikbaar.

⁸ CLEAR staat voor Clear (duidelijk), Available en Robust.

2. Zijn de data(bronnen) betrouwbaar en verifieerbaar; en is de berekening correct uitgevoerd?

Evaluatie van de resultaatindicatoren

Algemeen kan gesteld worden dat de resultaatindicatoren relevant zijn en dat de opvolging mogelijk is.

Enkele aanpassingen of aanvullingen kunnen aangewezen worden, m.n.:

1. Objectief 6: Wat wordt bedoeld met de indicator 'waarde aquacultuurproductie'? Is dit de omzet? De term 'waarde' is te flue. Deze Aanbeveling zal worden verwerkt.

Evaluatie van de outputindicatoren

Uit de workshop is gebleken dat de indicatoren, vaak uitgedrukt in 'aantal projecten' of 'aantal investeringen', weinig duidelijkheid verschaffen naar de omvang of naar de efficiëntie van de maatregel. Wel bieden de indicatoren flexibiliteit.

Andere opmerkingen die uit de workshop voortvloeiden zijn:

- Zeezoogdieren en vogels expliciet zouden mee opgenomen moeten worden in het BOP (acties);
- Er is reeds voldoende studiewerk uitgevoerd; financiële middelen moeten aan andere meer belangrijke zaken /projecten toebedeeld worden;
- Voor de visserij sector: enkel de acties rond de kernactiviteiten van de visser moeten opgenomen worden; ophaling van afval, complementaire activiteiten, e.a. behoren hier niet toe;
- Voor de aquacultuursector: er is voldoende studiewerk uitgevoerd; men moet zich nu richten op de effectieve opstart van ondernemingen door het begeleiden in de opmaak van een businessplan, door steun te verlenen voor productie-investeringen, als door advies te krijgen van één centraal adviespunt (cfr. aquacultuurplatform). Vervolgens worden het marketing aspect en afzetbevorderende acties van belang geacht, zodat de aquacultuur een meer positief imago krijgt en de verkoop wordt gestimuleerd. Innovatie edm is in dit stadium van minder belang; op langere termijn is dit wel denkbaar.
- Acties rond het teruggooiverbod zijn van erg groot belang: zowel preventieve maatregelen (selectief vistuig...), als aan wal om de teruggooivangst te verwerken, enzovoort;
- Kennisuitwisseling rond ondernemen, veiligheid wordt ook erg belangrijk geacht door de stakeholders, als tussen visser en wetenschapper.

De evaluatie van de outputindicatoren en de doelwaarden (2022) gebeurt in de volgende tabel. Relevante opmerkingen van de stakeholders tijdens de workshop worden hierbij mee in beschouwing genomen.

		Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)
Doelstelling 1 – Verminderen van teruggooi						
1.1	<i>Innovatie gelinkt aan bescherming van mariene biologische bestanden (Art. 36)</i>	Aantal innovatie projecten voor de ontwikkeling van meer selectief vistuig en meer selectieve vistechnieken	√	√	10 of 10 % van de vloot	10 projecten
1.2	<i>Steun voor investeringen ter vermindering van de impact van visserij op het marien milieu en aanpassen vistechnieken, ter bescherming van visbestanden (Art. 37)</i>	Aantal investeringen aan boord ter verhoging van de overlevingskansen van vis	√	√		10
1.3		Aantal projecten met investeringen aan boord ter reductie van het aantal ongewenste commerciële vissoorten of andere bijvangsten (verhoogde selectiviteit)	√	√		40
1.4		Aantal investeringen aan boord voor opslag aan boord en aanlanding van ongewenste vangsten	√	√	80 of 100 % van de vloot	30
<u>Opmerkingen indicatoren m.b.t. doelstelling 1:</u>						
<ul style="list-style-type: none"> • Werden artt. 36 en 37 verkeerdelijk omgewisseld? 						
Doelstelling 2 – Impact van visserij op mariene omgeving verminderen						
2.1.	<i>Steun voor toepassing beschermingsmaatregelen (Art. 35)</i>	Aantal studies rond het gebruik van pingers of gepast vistuig voor de visserijmaatregelen in uitvoering van EFMZV en Natura 2000	√	√		Minstens 2
2.2		Aantal projecten ter financiële ondersteuning van vissers /	√	√		Minstens 1

		Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)
		reders voor de aankoop van pingers of gepast vistuig				
		Ondersteuning van herbepotingsprogramma voor aalherstelplan	√	√		1
2.3	<i>Innovatiesteun (Art. 36)</i>	Aantal innovatieve projecten ter vermindering van de impact van de visserij activiteiten op het milieu (ecosystemen en zeebodem)	√	√	10	5
2.4	<i>Steun voor investeringen ter vermindering van de impact van vissen op het marien milieu en aanpassen vistechnieken, ter bescherming van visbestanden (Art. 37)</i>	Aantal investeringsprojecten ter vermindering van impact van vissen op zeebodem en/of ecosysteem	√	√		20
2.5	<i>Bescherming en herstel van mariene biodiversiteit en ecosystemen (Art. 38)</i>	Aantal projecten om deelname van de vissersvloot aan Fishing for Litter te verhogen	√	√		Tenminste 25 % van de vloot
2.6		Aantal projecten voor studies en beheersplannen voor visserijactiviteiten gerelateerd aan Natura 2000 sites en beschermde gebieden	√		1	Minstens 1
2.7		Aantal projecten ter verbetering van de gepaste controle voor de naleving en surveillance van de visserijmaatregelen	√	√		Minstens 2
2.8		Aantal studies en/of acties ter bevordering van de public awareness en stakeholder involvement rond duurzaam en milieuvriendelijk vissen		√		Minstens 1

	Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)	
<u>Opmerkingen indicatoren m.b.t. doelstelling 2:</u> Geen						
Doelstelling 3 – Effecten van klimaatverandering tegengaan /energie efficiëntie verhogen						
3.1	<i>Investerings aan boord ter vermindering van emissies en pollutanten en investeringen in vistuig zonder te raken aan de selectiviteit van het vistuig (Art. 39)</i>	Aantal projecten met investeringen in nieuwe energievriendelijke motoren	√	√	10 of 10 % van de vloot	10 projecten
3.2		Aantal projecten met investeringen in energievriendelijk vistuig zonder afbreuk van selectiviteit	√	√	10 of 10 % van de vloot	20 projecten
3.3		Aantal projecten voor energieaudits en energieschema's	√	√		5 projecten
<u>Opmerkingen indicatoren m.b.t. doelstelling 3:</u> Geen						
Doelstelling 4 – Het bevorderen van een duurzame aquacultuur						
4.1	<i>Steun voor diergezondheid en dierenwelzijn in aquacultuur (Art. 56)</i>	Aantal uitgevoerde studies of opgestelde goede praktijken	√	√	5	3
4.2	<i>Steun voor verzekering tegen schade in aquacultuursector (Art. 57)</i>	Aantal gesteunde afgesloten verzekeringspremies voor aquacultuurproductiebedrijven	√	√	5	3
4.3	<i>Het opzetten van adviesdiensten en</i>	Aantal opgezette adviesdiensten voor aquacultuur	√	√		1

		Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)
	<i>leveren van advies voor aquacultuurbedrijven (Art. 48)</i>					
4.4	<i>Bevordering van een innovatieve, concurrerende en kennis gebaseerde aquacultuur</i>	Aantal opgezette slimme aquacultuurclusters	√	√		2
<u>Opmerkingen indicatoren m.b.t. doelstelling 4:</u>						
<ul style="list-style-type: none"> <u>Indicator 4.4:</u> Worden er twee aquacultuur'parken' geambieerd? 						
Doelstelling 5 – Stimuleren van een competitieve visserij						
5.1	<i>Innovatie (Art. 28)</i>	Aantal projecten voor ontwikkeling van nieuwe en verbeterde visserijproducten, processen en technieken en verbeterde organisatiesystemen	√		5	10
5.2	<i>Adviesverlening (Art. 29)</i>	Aantal projecten voor haalbaarheidsstudies, professioneel advies voor strategische beslissingen en verbetering van duurzaamheid op gebied van milieu	√	√		10
5.3	<i>Partnerschappen tussen wetenschappers en vissers (Art. 30)</i>	Aantal projecten voor partnerschappen tussen wetenschappers en vissers	√	√	1	1
5.4		Aantal projecten levenslang leren, verspreiding van innovatieve kennis en bekomen van kennis duurzaam beheer van mariene ecosystemen, veiligheid, innovatie en ondernemerschap	√	√	1	5

		Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)
5.5	<i>Investerings aan boord voor ontwikkeling complementaire activiteiten (Art. 32a)</i>	Aantal projecten voor investeringen aan boord voor ontwikkeling van complementaire activiteiten en complementaire activiteiten ontwikkeld buiten de visserij zoals milieudiensten	√	√	2	5
5.7	<i>Steun aankoop tweedehands vaartuig (Art. 32b)</i>	Aantal projecten voor investeringen voor aankoop tweedehands vaartuig	√	√	5 of minstens 5 % van de vloot	2
5.8	<i>Gezondheid en veiligheid (Art. 33)</i>	Aantal projecten voor investeringen aan boord van schip ter verbetering veiligheid en hygiëne	√	√	10 of minstens 10 % van de vloot	20
5.9	<i>Steun voor systemen van transfereerbare visserij concessies en aanpassen visserijactiviteiten aan visserijmogelijkheden (Art. 34)</i>	Aantal projecten voor uittekenen van schema's, stakeholders participatie, monitoring en evaluatie en beheer van de schema's	√	√	1	1
5.10	<i>Investerings aan boord ter verhoging van toegevoegde waarde visproducten (Art. 40)</i>	Aantal projecten voor investeringen aan boord ter verbetering van kwaliteit van gevangen vis	√	√	2	10
5.11	<i>Investerings in havens en aanlandingsplaatsen</i>	Aantal projecten voor investeringen in havens en aanlandingsplaatsen voor faciliteiten voor aanlanden van teruggooi en verzameld marien afval	√	√		3
5.12		Aantal projecten voor investeringen in havens en aanlandingsplaatsen ter verbetering van traceerbaarheid en controle	√	√		3

		Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)
<u>Opmerkingen indicatoren m.b.t. doelstelling 5:</u> Geen						
Doelstelling 6 – Het bevorderen van competitieve aquacultuur						
6.1	<i>Steun voor innovatie (Art. 45)</i>	Aantal innovatie-projecten in de aquacultuursector: <ul style="list-style-type: none"> • Technische innovatie op een aquacultuur-productiebedrijf • Nieuwe producten, soorten, processen, beheer- of organisatiesystemen geïntroduceerd op de markt: • Aantal technische of economische haalbaarheidsstudies 	√	√		15 = 5+5+5
6.2	<i>Productie-investeringen in aquacultuur (Art. 46)</i>	Aantal in BE nieuw commercieel geproduceerde soorten in de aquacultuursector	√	√		3
6.3	<i>Steun voor promoten van uitwisselen van wetenschappelijke en technische kennis, levenslang leren, innovatieve toepassingen en verbeteren van professionele vaardigheden (Art. 49)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Actief netwerk aquacultuur • Uitgebreide en actieve kenniswebsite aquacultuur 	√	√		<ul style="list-style-type: none"> • 1 • 1
6.4	<i>Creatie en/of versterken van bestaande producentenorganisatie (Art. 71 e)</i>	Aantal opgerichte producentenorganisaties	?	√	1	1

		Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)
6.5	<i>Verbeteren afzet van ongekeende soorten (Art. 71)</i>	Aantal afzet bevorderende acties voor ongekeende soorten	√	√	3	3
6.6	<i>Bevorderen van de kwaliteit en toegevoegde waarde door facilitatie van oorsprongs-benaming, certificering of de korte keten (Art. 71)</i>	Aantal nieuwe oorsprongsbenamingen	√	√	1	1
6.7		Aantal gecertificeerde producten	√	√	1	1
6.8		Aantal bedrijven die via de korte keten aquacultuurproducten verkopen	?	√	3	3
6.9	<i>Bijdragen aan de transparantie van productie en markten incl marktonderzoek (Art. 71)</i>	Aantal uitgevoerde marktonderzoeken voor aquacultuurbedrijven	√	√	3	3
<p><u>Opmerkingen indicatoren m.b.t. doelstelling 6:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Indicator 6.8: Juridisch haalbaar (voedselveiligheid)? 						
Objectief 7 – Het versterken van producenten en verzekeren van betere coördinatie langs de waarde keten						
7.1	<i>Steun voor marketingplannen (Art. 69)</i>	Aantal marketingplannen	√	√	1	1 voor de periode van 7 jaar
7.2	<i>Steun voor opslag (Art. 70)</i>	Aantal projecten voor steun voor opslag visserijproducten	√	√	1	1
7.3	<i>Verkoopsmaatregelen (Art. 71)</i>	Aantal projecten voor steun voor verbetering afzet van overschotten of onderbenutte soorten vis	√	√	1	2
7.4		Aantal projecten voor steun afzet van ongewenste	√	√	1	2

		Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)
		vangsten				
7.5		Aantal projecten voor verbetering afzetcondities voor visproducten afkomstig van milieu vriendelijke methoden	√	√	1	1
7.6		Aantal projecten ter ondersteuning kwaliteit en toegevoegde waarde door ondersteunen van certificering en promotie van duurzame vis- en aquacultuurproducten	√	√	5	5
7.7		Aantal projecten die bijdragen tot traceerbaarheid van vis- en aquacultuurproducten	√	√	1	1
		Aantal projecten die bijdragen tot transparantie van productie en markten alsook marktonderzoek	√	√		1
		Aantal projecten met promotie acties voor visserij en aquacultuurproducten	√	√		1
7.8	<i>Investerings in verwerkende industrie (Art. 72)</i>	Aantal projecten voor nieuwe of verbeterde vis- en aquacultuurproducten	√	√	1	1
7.9		Aantal projecten voor nieuwe of verbeterde processen en technieken voor vis en aquacultuurproducten	√	√	1	1
7.10		Aantal projecten voor nieuwe of verbeterde verwerking en afzet voor vis en aquacultuurproducten	√	√	1	1
7.11		Aantal projecten voor verwerking van onderbenutte soorten, en soorten waarvan er een overaanbod is, ongewenste vangsten (inclusief teruggooi) en bijproducten van de verwerkende industrie	√	√		2

	Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)	
<u>Opmerkingen indicatoren m.b.t. objectief 7:</u> geen						
Objectief 8 - Bevorderen van de tewerkstelling en de territoriale cohesie						
8.1	<i>Steun voor implementatie van de lokale ontwikkelingsstrategie (Art. 65 EFMZV en Art. 31 GSK)</i>	Aantal opgerichte lokale actiegroepen	√	√	1	1
8.2		Aantal partners in de LAG: <ul style="list-style-type: none"> • Aantal VTE's/LAG: 1 • Administratie: 0,5 • Animatie: 0,5 				
8.3	<i>De voorbereiding en uitvoering van samenwerkingsactiviteiten van de plaatselijke actiegroep (Art. 31 GSK)</i>	Aantal samenwerkingsactiviteiten van de lokale actiegroep	√	√	1	1
8.4	<i>De lopende kosten en de dynamisering van de strategie voor lokale ontwikkeling (Art. 31 GSK)</i>	Aantal activiteiten georganiseerd door de coördinator om de groep te dynamiseren (studiereizen, opleidingen...voor de leden van de LAG)	√	√		15
<u>Opmerkingen indicatoren m.b.t. objectief 8:</u> geen						
Objectief 9 - Verzekeren van hoge kwaliteit gegevensverzameling en analyse						
<i>Aantal projecten ter ondersteuning van gegevensverzameling en beheer en gebruik ervan</i>			√	√	1	1
<u>Opmerking objectief 9:</u> geen						

	Indicator	Relevantie	SMART & CLEAR	Target 2022	Target 2022 (finaal)
Objectief 10 - Verzekeren van een effectieve controle, inspectie en handhaving					
<i>Aantal projecten ter ondersteuning van controle inspectie en handhaving</i>		√	√	1	
<u>Opmerking objectief 10:</u> Geen					

3.2.2 Stap 3.2 – Evaluatie van de mijlpalen

Algemeen werd een inconsistentie opgemerkt tussen deze tabel en de voorgaande. Het betreffen de indicatoren rond aquacultuur die werden gewijzigd en ook verplaatst naar een andere prioriteit.

Indicator en eventuele meeteenheid waar van toepassing (Annex 1 van GSK) [de lijst van indicatoren zal automatisch worden aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van et OP over de strategie van het OP]	Bevorderen van duurzame en hulpbron efficiënte visserij		Evaluatie
	Mijlpaal voor 2018	Doel voor 2022 [automatisch aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]	
Financiële indicator	Nog aanvullen	Nog aanvullen	
Aantal innovatieve projecten voor meer selectief vistuig en technieken	5 projecten	10 projecten	ok
Aantal investeringen aan boord ter reductie van ongewenste vangsten en verhoogde selectiviteit	20 projecten	40 projecten	ok
Aantal investeringen aan boord ter verhoging van de overlevingskansen van vis	5 projecten	10 projecten	ok

Aantal investeringen aan boord voor opslag aan boord en aanlanding van ongewenste bijvangsten	15 projecten	30 projecten	ok
Aantal studies rond het gebruik van "pingers" of gepast vistuig voor de visserijmaatregelen in uitvoering van MSFD en Natura 2000	1	2	ok
Aantal projecten ter financiële ondersteuning van vissers / reders voor de aankoop van pingers of gepast visgtuig	1	1	ok
Aantal projecten om deelname van de vissersvloot aan Fishing for Litter te verhogen	15% vd vloot	25% vd vloot	ok
Aantal projecten voor studies voor socio-economische in voorbereiding van visserijmaatregelen gerelateerd aan Natura 2000 sites en MSFD.	1	1	ok
Aantal projecten ter verbetering van de gepaste controle voor de nalaving en surveillance van de visserijmaatregelen.	1	2	ok
Aantal studies en/of promotiecampagnes ter bevordering van de public awareness en stakeholder involvement rond duurzaam en milieuvriendelijk vissen	1	1	ok
Aantal innovatieve projecten ter vermindering impact marien milieu (zeebodem)	5	10	ok
Investeringsprojecten ter vermindering van impact van vissen op zeebodem en/of ecosysteem	10	20	ok
Aantal projecten met schepen uitgerust met nieuwe energievriendelijke motor	5 projecten	10 projecten	ok
Investeringsprojecten energievriendelijk vistuig zonder afbreuk van selectiviteit	10 projecten	20 projecten	ok

Unie prioriteit	Bevordering van een duurzame en hulpbronefficiënte aquacultuur		
Indicator en eventuele meeteenheid waar van toepassing (Annex 1 van GSK) [de lijst van indicatoren zal automatisch worden aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van et OP over de strategie van het OP]	Mijlpaal voor 2018	Doel voor 2022 [automatisch aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]	Evaluatie
Financiële indicator	[Figure]	[Figure]	
Aantal innovatieprojecten in de aquacultuursector	10	25	15 in 2022 + verplaatst naar competitieve aquacultuur
Aantal in BE nieuw commercieel geproduceerde aquacultuursoorten	3	5	verplaatst naar competitieve aquacultuur
Aantal uitgevoerde studies of opgestelde goede praktijken ikv diergezondheid en –welzijn in de aquacultuursector	2	5	
Aantal gesteunde afgesloten verzekeringspremies voor aquacultuurproductiebedrijven	2	5	

Vorige tabel dient herzien te worden naar aantallen en naar invulling.

Verzetten: eerste twee indicatoren

Toevoegen:

- Het opzetten van adviesdiensten en leveren van advies voor aquacultuurbedrijven (art. 48)
- Verhogen van potentieel van aquacultuur sites (art. 50)

Unie prioriteit	Bevordering van een innovatieve, concurrerende en kennisgebaseerde aquacultuur		
Indicator en eventuele meeteenheid waar van toepassing (Annex 1 van GSK) [de lijst van indicatoren zal automatisch worden aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]	Mijlpaal voor 2018	Doel voor 2022 [automatisch aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]	Evaluatie
Financial indicator	[Figuur]	[Figure]	
Aantal opgerichte producentenorganisaties in de aquacultuursector	0	1	
Aantal afzetbevorderende acties voor ongekende aquacultuursoorten	1	3	
Aantal nieuwe oorsprongsbenamingen voor aquacultuurproducten	0	1	
Aantal gecertificeerde aquacultuurproducten	0	2	
Aantal bedrijven die via de korte keten aquacultuurproducten verkopen	1	3	
Aantal uitgevoerde marktonderzoeken voor aquacultuurproducten	2	5	
Aantal opgezette adviesdiensten voor aquacultuur	1	1	
Actief samenwerkingsverband waarin alle geledingen van de aquacultuursector vertegenwoordigd zijn	1	1	

Idem, tabel te herzien.

Unie prioriteit	Bevorderen van innovatieve, concurrerende en kennis gebaseerde visserij
-----------------	---

Indicator en eventuele meeteenheid waar van toepassing (Annex 1 van GSK) [de lijst van indicatoren zal automatisch worden aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]	Mijlpaal voor 2018	Doel voor 2022 [automatisch aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]	Evaluatie
Financiële indicator	[Figuur]Nog aanvullen	[Figuur]Nog aanvullen	
Aantal projecten voor ontwikkeling nieuwe visserijproducten, processen en organisatiesystemen (inclusief projecten voor teruggooi)	5	10	ok
Aantal projecten voor partnerschappen tussen wetenschappers en vissers	1	1	ok
Aantal projecten voor levenslang leren, verspreiding kennis	2	5	ok
Aantal projecten voor investeringen aan boord voor complementaire activiteiten (zoals milieudiensten)	2	5	ok
Aantal projecten voor aankoop tweedehandsvaartuig	1	2	ok
Aantal projecten voor investeringen aan boord voor verbetering veiligheid en hygiëne	10	20	ok
Aantal projecten voor aangepast beheersysteem	1	1	ok
Aantal projecten voor investeringen aan boord voor verbetering kwaliteit aan boord van vis	5	10	ok
Aantal projecten voor investeringen in havens en aanlandingsplaatsen voor faciliteiten voor aanlanden van teruggooi en marien afval	1	3	ok
Aantal projecten voor investeringen in havens en aanlandingsplaatsen ter verbetering van traceerbaarheid en controle	1	3	ok
Aantal marketingplannen voor visserij	1	1	ok
Aantal projecten voor steun voor opslag	1	1	ok

Aantal projecten voor verbetering afzet onderbenutte en ongekeerde soorten vis	1	2	ok
Aantal projecten voor steun afzet van ongewenste vangsten	1	2	ok
Aantal projecten voor verbetering afzet condities voor visproducten van milieuvriendelijke methoden	1	1	ok
Aantal projecten voor ondersteuning kwaliteit en toegevoegde waarde door steun certificering en promotie duurzame vis en aquacultuurproducten	2	5	ok
Aantal projecten dat bijdraagt tot traceerbaarheid van vis en aquacultuurproducten	1	1	ok
Aantal projecten die bijdragen tot transparantie van productie en markten alsook marktonderzoek	1	1	ok
Aantal projecten met promotieacties voor visserij en aquacultuurproducten	1	1	ok
Aantal projecten voor nieuwe of verbeterde visproducten	1	1	ok
Aantal projecten voor nieuwe of verbeterde processen en technieken	1	1	ok
Aantal projecten voor nieuwe of verbeterde afwerking en afzet	1	1	ok
Aantal projecten voor verwerking van onderbenutte soorten en soorten waarvan een overaanbod is, ongewenste vangsten (inclusief teruggooi) en bijproducten van de verwerkende industrie	1	2	ok

Unie prioriteit	Bevorderen van toepassing van het GVB		
	Mijlpaal voor 2018	Doel voor 2022 [automatisch aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]	Evaluatie
Indicator en eventuele meeteenheid waar van toepassing (Annex 1 van GSK) [de lijst van indicatoren zal automatisch worden aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]			

Financiële indicator	[Figuur]Nog aanvullen	[Figuur]Nog aanvullen	
Aantal projecten ter ondersteuning gegevensverzameling en beheer en gebruik ervan	1	1	Ok
Aantal projecten ter ondersteuning van controle inspectie en handhaving	1	1	Ok

Unie prioriteit	Bevordering van de werkgelegenheid en de territoriale cohesie		
Indicator en eventuele meeteenheid waar van toepassing (Annex 1 van GSK) [de lijst van indicatoren zal automatisch worden aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]	Mijlpaal voor 2018	Doel voor 2022 [automatisch aangemaakt door SFC2014, informatie uit het hoofdstuk van het OP over de strategie van het OP]	Evaluatie
Financiële indicator	[Figuur]Nog aanvullen	[Figuur]Nog aanvullen	
Aantal opgerichte plaatselijke groepen	1	1	Ok
Minimum aantal partners vertegenwoordigd in de PG:	15	15	Ok
Aantal VTE's/PG:	1	1	
Administratie:	0,5	0,5	
Animatie:	0,5	0,5	

Aantal activiteiten georganiseerd door de coördinator om de groep te dynamiseren (studiereizen, opleidingen, ... voor de leden van de PG)	10	20	Target aanpassen: 15 in 2022
---	----	----	------------------------------

3.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Hiervoor wordt verwezen naar de vorige paragrafen.

Wenselijkheid en haalbaarheid

Algemeen kan opgemerkt worden dat de indicatoren, veelal uitgedrukt in aantal projecten, aantal investeringen,... niet optimaal de grootte orde van de acties weergeven. De cijfers (mijlpalen en doelwaarden) an sich verschaffen dan ook weinig duidelijkheid over de omvang van de projecten of investeringen, het geen impliceert dat een evaluatie niet evident te realiseren is. Weliswaar biedt deze formulering wel wat flexibiliteit.

Data(bronnen)

Data(bronnen) of motivatie van de streefwaarden zijn vaak niet gekend, maar zijn wel gewenst voor een goede onderbouwing. Wel houdt de evaluator rekening met het feit dat dit niet voor alle aspecten haalbaar is.

3.4 Methodiek programmamaker Wallonië

De Waalse programmamaker heeft twee tabellen opgesteld:

- een tabel die de resultaatindicatoren voor elke specifieke doelstelling weergeeft, en
- een tabel die de maatregelen en hun streefwaarden weergeeft, eveneens voor elke specifieke doelstelling.

3.5 Evaluatie Waals luik OP

De tabellen zijn in de volgende paragrafen overgenomen.

3.5.1 Stap 3.1 – Evaluatie van de relevantie en duidelijkheid van de indicatoren en van de streefwaarden

Specifieke doelstellingen en resultaatindicatoren:

Specifieke doelstelling	<u>De waterhabitat van de binnenwateren verbeteren</u> a) Aantal (streckende) kilometers waterlopen die door het wegnemen van obstakels geopend zijn voor het vrij verkeer van de vissen: 300 km b) Aantal weggenomen obstakels op de bevaarbare waterlopen en de hoofdwaterlopen (1ste categorie): 5 c) Aantal herstelde of beschermde natuurlijke paaiplaatsen: 3	
	Resultaatindicatoren	
	Titel en meeteenheid van de resultaatindicator	Streefwaarde voor 2022
	Aantal weggenomen obstakels op de bevaarbare waterlopen en de hoofdwaterlopen (1ste categorie)	5

Specifieke doelstelling	<u>Een duurzame aquacultuurproductie ontwikkelen, ook op het vlak van de biodiversiteit</u> a) Aantal wilde stammen (alle soorten samen) die genetisch als dusdanig geïdentificeerd zijn en het voorwerp zijn van commerciële kweek: 5 stammen → aantal investeringen in plaats van aantal stammen b) Aantal in wilde staat bedreigde of verdwenen soorten in Wallonië die worden gekweekt: 4 soorten c) Aantal aquacultuurbedrijven die voor de voeding van de kweekbekkens een systeem met gedeeltelijke recirculatie gebruiken (> 30% recirculatie): 4	
	Resultaatindicatoren	
	Titel en meeteenheid van de resultaatindicator	Streefwaarde voor 2022
	Aantal wilde stammen (alle soorten samen) die genetisch als dusdanig geïdentificeerd zijn en het voorwerp zijn van commerciële kweek	5
	Aantal in wilde staat bedreigde of verdwenen soorten in Wallonië die worden gekweekt	4
	Aantal aquacultuurbedrijven die voor de voeding van de kweekbekkens een systeem met gedeeltelijke recirculatie gebruiken (> 30% recirculatie)	4

	Geen opmerkingen	
Resultaatindicatoren	Titel en meeteenheid van de resultaatindicator	Streefwaarde voor 2022
	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Totale jaarlijkse productie van de vestigingen met systeem voor waterrecirculatie (T/jaar) ➔ Toename van het aantal aquacultuurbedrijven met BIO-certificering (eenheid:) <p>Er dient opgemerkt dat deze veeleer kwantitatieve indicatoren weinig geschikt zijn om een veeleer kwalitatieve doelstellingen weer te geven.</p>	<p>30%</p> <p>3</p>
	Geen opmerkingen	

Specifieke doelstelling	<p><u>Een competitieve aquacultuur ontwikkelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ Aantal aquacultuurbedrijven met een productie die als producten van gedifferentieerde kwaliteit wordt erkend: 2 ➔ Aantal promotiecampagnes voor de aquacultuurproducten in Wallonië: 1 ➔ Dit is weinig. De marketing is erg belangrijk. ➔ Aantal aquacultuurbedrijven die technische innovaties (in de productie) toepassen die door een wetenschappelijke entiteit worden beheerst: 2 ➔ Aantal zones die door de gewestelijke overheid als geschikt voor de aquacultuur geïdentificeerd zijn en worden voorbehouden voor de ontwikkeling van deze activiteit: 1 ➔ Beter een studie die meerdere zones identificeert in plaats van één enkele zone. ➔ Aantal jonge producenten in de aquacultuur (< 40 jaar) die een bedrijf overnemen/oprichten: 3. 	
Resultaatindicatoren	Titel en meeteenheid van de resultaatindicator	Streefwaarde voor 2022
	<p>Ten opzichte van de contextindicatoren kunnen de volgende resultaatindicatoren worden geïdentificeerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Toename van de totale jaarlijkse productie van de aquacultuurbedrijven (T/jaar) – Toename van het aantal voltijdse equivalenten (VTE's) die rechtstreeks door de aquacultuursector worden tewerkgesteld 	<p>– 270</p> <p>– 10</p> <p>– 5%</p>

	- Toename van het aantal vrouwelijke werknemers in de aquacultuursector (%)	
Specifieke doelstelling	<u>De gevolgen voor de klimaatverandering beperken</u>	
	a) Aantal bedrijven die hernieuwbare energie gebruiken: 20	
Resultaatindicatoren	Titel en meeteenheid van de resultaatindicator	Streefwaarde voor 2022
	Voor zover wij weten, heeft de Europese Commissie geen context/resultaatindicatoren voor deze specifieke doelstelling voorgeschreven. Wij stellen voor om de volgende criteria te kiezen:	
	→ Toename van het aantal bedrijven in de aquacultuur die hernieuwbare energie gebruiken	10
	→ Toename van het aantal bedrijven die visserij- en aquacultuurproducten verwerken	10

Specifieke doelstelling	<u>Een relevant systeem invoeren voor de verzameling en analyse van gegevens</u>	
	a) Officieel en operationeel systeem voor de registratie van aquacultuurbedrijven en hun activiteiten: 1.	
Resultaatindicatoren	Titel en meeteenheid van de resultaatindicator	Streefwaarde voor 2022
	→ Officieel en operationeel systeem voor de registratie van aquacultuurbedrijven en hun activiteiten	1

Belangrijkste acties en outputindicatoren (finale versie):

De waterhabitat van de binnenwateren verbeteren

Titel van de belangrijkste geselecteerde maatregelen	Prioriteit van de Unie waartoe de geselecteerde maatregel bijdraagt [te selecteren uit een door de Commissie opgestelde lijst]	Realisatie-indicatoren per maatregel		Eindevaluatie
		Titel en meeteenheid van de realisatie-indicator	Streefwaarde voor 2022	
Rehabilitatie van de binnenwateren volgens de Richtlijn 60/2000/EG, met inbegrip van de paaigebieden en de migratieroutes van de migrerende soorten (Art. 42).	Aanmoediging van een visserij en aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam zijn en de hulpbronnen efficiënt gebruiken, door zich op de volgende specifieke doelstellingen te richten: i. de beperking van de impact van de visserij op het zeemilieu; ii. de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en de aquatische ecosystemen; (art. 6, punt 1)	De Commissie heeft voor deze specifieke doelstelling geen context-, resultaat- en realisatie-indicatoren voorzien. De hierna voorgestelde realisatie-indicatoren zijn eigen aan Wallonië		
		Weggenomen obstakels (aantal) voor het vrij verkeer van de vissen in de bevaarbare waterlopen en de hoofdwaterlopen (1 ^e cat.)	5	Dit is niet de focus van het fonds
		Aantal gerestaureerde of beschermde natuurlijke paaigebieden	3	Idem

Een duurzame aquacultuurproductie ontwikkelen, ook op het vlak van de biodiversiteit

Titel van de belangrijkste geselecteerde relevante maatregelen	Prioriteit van de Unie waartoe de geselecteerde maatregel bijdraagt [te selecteren uit een door de Commissie opgestelde lijst]	Realisatie-indicatoren per maatregel		Eindevaluatie
		Titel en meeteenheid van de realisatie-indicator	Streefwaarde voor 2022	
Rehabilitatie van de binnenwateren volgens de Richtlijn 60/2000/EG, met inbegrip van de paaigebieden en de migratieroutes van de migrerende soorten (Art. 42).	Aanmoediging van een aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut.	Zie de indicatoren van de vorige specifieke doelstelling	-	
Innovatie in de aquacultuur ontwikkelen (Art. 45)	Aanmoediging van een aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut (Art. 6, punt 1)	Aantal innoverende projecten voor een milieuduurzaam ontwikkelde aquacultuur die door het programma worden gesteund	2	ten minste 2
Productieve investeringen in de aquacultuur (Art. 46)	Aanmoediging van een aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut (Art. 6, punt 1)	Aantal door het programma gesteunde investeringen met het oog op energiebesparing of de beperking van de weerslag op het milieu	7	OK
Een aquacultuur die milieudiensten verstrekt (art. 54)	Aanmoediging van een aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut (Art. 6, punt 1)	Aantal door het programma gesteunde investeringen in de commerciële kweek van wilde stammen (alle soorten samen) die genetisch als dusdanig geïdentificeerd zijn	2	OK

		Aantal door het programma gesteunde investeringen voor de kweek van soorten die in wilde staat in Wallonië bedreigd of verdwenen zijn	2 OK	
Verbetering van de gezondheid en het welzijn van de dieren (Art. 56)	Aanmoediging van een aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut.	Dankzij het programma tot stand gekomen handleiding voor goede praktijken en sanitaire zelfcontrole	1 OK	
Steun voor de marketing van de producten van visserij en aquacultuur (Art. 71)	Aanmoediging van een aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut (Art. 6, punt 1)	Aantal promotiecampagnes voor de producten van duurzame aquacultuur in Wallonië	1, dit is weinig. De marketing is erg belangrijk.	
Verwerking van de producten van visserij en aquacultuur (Art. 72)	Aanmoediging van een aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut (Art. 6, punt 1)	Aantal door het programma gesteunde investeringen met het oog op energiebesparing of de beperking van de weerslag op het milieu	3 OK	
		Aantal door het programma gesteunde investeringen in de verwerking van overschotten, te weinig geëxploiteerde soorten of nevenproducten van de belangrijkste verwerkende activiteiten	2 OK	
		Aantal door het programma gesteunde investeringen voor de de verwerking van producten van biologische aquacultuur	1 <-> resultaatindicator "Toename van het aantal verwerkende bedrijven van visserij-	

			en aquacultuurproducten: 10"	
--	--	--	------------------------------------	--

Een competitieve aquacultuur ontwikkelen

Titel van de belangrijkste geselecteerde maatregelen	Prioriteit van de Unie waartoe de geselecteerde maatregel bijdraagt [te selecteren uit een door de Commissie opgestelde lijst]	Realisatie-indicatoren per maatregel		Verantwoording van de combinatie van de maatregelen van het EFMZV
		Titel en meeteenheid van de realisatie-indicator	Streefwaarde voor 2022	
Innovatie in de aquacultuur ontwikkelen (Art. 45)	Een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen (Art. 6, punt 2)	Zie de bovenstaande indicatoren		
Productieve investeringen in de aquacultuur (Art. 46)	Een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen (Art. 6, punt 2)	Aantal banen (VTE) gecreëerd door investeringen in aquacultuur die door het programma worden gesteund	7	ten minste 7
Nieuwe vormen van inkomsten en toegevoegde waarde in de aquacultuur ontwikkelen (Art. 47)	Een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen (Art. 6, punt 2)	Aantal door het programma gesteunde investeringen in de diversificatie van de inkomstenbronnen van aquacultuurbedrijven	7	OK
Invoering van beheer-, vervanging- en adviesdiensten voor de aquacultuurbedrijven (Art. 48)	Een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen (Art. 6, punt 2)	Aantal aquacultuurproducenten die dankzij het programma diensten hebben ontvangen:	5	OK
Bevordering van het menselijk kapitaal en netwerkvorming in de aquacultuursector (Art. 49)	Een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen (Art. 6, punt 2)	Aantal aquacultuurproducenten die een door het programma gesteunde opleiding of stage hebben gevolgd	10	ten minste

Toename van het potentieel van de aquacultuursites die gereserveerd zijn voor de ontwikkeling van deze activiteit (Art. 50)	Een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen (Art. 6, punt 2)	Aantal door de gewestelijke overheid ondernomen projecten voor de identificatie van voor de aquacultuur geschikte zones	1	OK
Omschakeling van de productiemethodes van traditionele aquacultuur naar biologische aquacultuur (Art. 53)	Een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen (Art. 6, punt 2)	Aantal in het kader van een overgang naar biologische productie door het programma gesteunde aquacultuurbedrijven	5	OK
Maatregelen voor marketing en bevordering van de kwaliteit (Art. 71)	Een innoverende, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur bevorderen (Art. 6, punt 2)	Aantal registraties van producten in de context van de bescherming van de geografische aanduiding en de herkomstbescherming van landbouwproducten en eetwaren	ten minste 1	

De gevolgen voor de klimaatverandering beperken

Titel van de belangrijkste geselecteerde relevante maatregelen	Prioriteit van de Unie waartoe de geselecteerde maatregel bijdraagt [te selecteren uit een door de Commissie opgestelde lijst]	Realisatie-indicatoren per maatregel		Eindevaluatie
		Titel en meeteenheid van de realisatie-indicator	Streefwaarde voor 2022	
Innovatie in de aquacultuur ontwikkelen (Art. 45)	Aanmoediging van een aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut (Art. 6, punt 1)	Zie de reeds voor andere doelstellingen bepaalde indicatoren		OK
Verwerking van de producten van visserij en aquacultuur (Art. 72)	Aanmoediging van een aquacultuur, met inbegrip van de aanverwante verwerking, die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut (Art. 6, punt 1)	Zie de reeds voor andere doelstellingen bepaalde indicatoren		

Een relevant systeem invoeren voor de verzameling en analyse van gegevens

Titel van de belangrijkste geselecteerde maatregelen	Prioriteit van de Unie waartoe de geselecteerde maatregel bijdraagt [te selecteren uit een door de Commissie opgestelde lijst]	Realisatie-indicatoren per maatregel		Eindevaluatie
		Titel en meeteenheid van de realisatie-indicator	Streefwaarde voor 2022	
Verzameling van onder meer biologische, technische, milieu- en sociaaleconomische gegevens met betrekking tot de aquacultuur (Art. 79)	Bevordering van de uitvoering van het GVB (art. 6, punt 3)	Aantal door het programma gesteunde projecten voor de invoering van een officieel en operationeel systeem voor de registratie van aquacultuurbedrijven en hun activiteiten:	1	OK

3.5.2 Stap 3.2 - Evaluatie van de mijlpalen

<u>Prioriteit van de Unie</u>	Prioriteit 1 - Aanmoediging van een aquacultuur (met inbegrip van de aanverwante verwerking), die duurzaam is en de hulpbronnen efficiënt benut (artikel 6, punt 1)		
Realisatie-indicator en meeteenheid, waar van toepassing (Bijlage 1 van GSK)	Tussentijdse streefwaarden voor 2018	Streefdoelen voor 2022	Eindevaluatie
Financiële indicator	?	?	
Realisatie-indicator 1: Aantal weggenomen obstakels voor het vrij verkeer van de vissen (eenheid)	1	5	OK, maar geen prioriteit
Realisatie-indicator 2: Aantal herstelde of beschermde natuurlijke paaiplaatsen (eenheid)	1	3	OK, maar geen prioriteit
Realisatie-indicator 3: Aantal innoverende projecten voor een milieuduurzaam ontwikkelde aquacultuur die door het programma worden gesteund (eenheid)	1	2	OK
Realisatie-indicator 4: Aantal door het programma gesteunde investeringen met het oog op energiebesparing of de beperking van de weerslag op het milieu (eenheid)	1	7	OK
Realisatie-indicator 5: Aantal investeringen in de commerciële kweek van wilde stammen die genetisch als dusdanig geïdentificeerd zijn (eenheid)	0	2	OK
Realisatie-indicator 6: Aantal investeringen in de kweek van nieuwe soorten die in wilde staat bedreigd of verdwenen zijn in Wallonië (eenheid)	0	2	OK
Realisatie-indicator 7: Dankzij het programma tot stand gekomen handleiding voor goede praktijken en sanitaire zelfcontrole (eenheid)	1	1	OK
Realisatie-indicator 8: Aantal promotiecampagnes voor de producten van duurzame aquacultuur in Wallonië (eenheid)	1	1	Eén enkele campagne, een in 2018 en een in 2022? Of is het één campagne tijdens de volledige periode?
Realisatie-indicator 9: Aantal investeringen (in de verwerkende sector) met het oog op energiebesparing of de beperking van de weerslag op het milieu (eenheid)	1	3	
Realisatie-indicator 10: Aantal gesteunde investeringen in de verwerking van overschotten, te weinig geëxploiteerde	0	2	1 in 2018?

soorten of nevenproducten van de belangrijkste verwerkende activiteiten (eenheid)			
Realisatie-indicator 11: Aantal investeringen in de verwerking van producten van biologische aquacultuur (eenheid)	1	1	Ten minste

<u>Prioriteit van de Unie</u>	Prioriteit 2 - Bevorderen van een innovatieve, competitieve en op kennis gebaseerde aquacultuur (met inbegrip van de aanverwante verwerking) (artikel 6, punt 2)		
Realisatie-indicator en meeteenheid, waar van toepassing (Annex 1 van GSK)	Tussentijdse streefwaarden voor 2018	Streefdoelen voor 2022	Eindevaluatie
Financiële indicator	?	?	
Realisatie-indicator 1: Aantal door investeringen in de aquacultuur gecreëerde banen (VTE)	1	7	Slechts 1 in 2018?
Realisatie-indicator 2: Aantal investeringen in de diversificatie van de inkomstenbronnen van aquacultuurbedrijven (eenheid)	2	7	OK
Realisatie-indicator 3: Aantal aquacultuurproducenten die dankzij het programma diensten hebben ontvangen (eenheid)	2	5	OK
Realisatie-indicator 4: Aantal aquacultuurproducenten die een door het programma gesteunde opleiding of stage hebben gevolgd (eenheid)	3	10	Ten minste
Realisatie-indicator 5: Aantal door de gewestelijke overheden ondernomen projecten voor de identificatie van voor de aquacultuur geschikte zones (eenheid)	0	1	Reeds 1 in 2018?
Realisatie-indicator 6: Aantal in het kader van een overgang naar biologische productie door het programma gesteunde aquacultuurbedrijven (eenheid)	2	5	OK
Realisatie-indicator 7: Aantal registraties van producten in de context van de bescherming van de geografische aanduiding en de herkomstbescherming van landbouwproducten en eetwaren (eenheid)	0	1	OK

<u>Prioriteit van de Unie</u>	Prioriteit 3 - Bevordering van de uitvoering van het GVB (art. 6, punt 3)		
Realisatie-indicator en meeteenheid, waar van toepassing (Annex 1 van GSK)	Tussentijdse streefwaarden voor 2018	Streefdoelen voor 2022	Eindevaluatie

Financiële indicator	?	?	
Realisatie-indicator 1: Aantal door het programma gesteunde projecten voor de invoering van een officieel en operationeel systeem voor de registratie van aquacultuurbedrijven en hun activiteiten (eenheid):	0 → 1	1	1 in 2018, aangezien dit verplicht is om de vooruitgang van het BOP te kunnen volgen

3.6 Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker

De evaluator heeft enkele opmerkingen/aanbevelingen, met name:

- Een productie van + 270 ton/jaar in 2022 is weinig. Dit komt slechts overeen met één (professioneel) aquacultuurbedrijf van kleine omvang;
- Zie de bovenstaande opmerkingen in de tabellen.

4. TAAK 4: EVALUATIE BESTUUR EN BEHEER (GOVERNANCE EN MANAGEMENT)

Deze taak omvat 2 evaluatie stappen:

- Beoordeling van geschiktheid van de personele middelen en van de administratieve capaciteit voor het programma management (stap 4.1);
- Beoordeling van de monitoring- en data verzameling procedures, inclusief het Evaluatieplan (stap 4.2).

4.1 Stap 4.1 – Beoordeling van geschiktheid van de personele middelen en van de administratieve capaciteit

Doelstelling is op basis van een nauwe en iteratieve samenwerking met de programma ontwikkelaars beoordelen of er voldoende personele middelen en administratieve capaciteit voor de implementatie van het programma zijn voorzien.

4.1.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

Deze aspecten werden in hoofdstukken 11 (Programme Implementing Arrangements) en 12 (Information on the bodies responsible for implementing the control, inspection and enforcement system) van de OP template behandeld.

Daarnaast heeft de programmamaker een reeks documenten meegegeven, hetzij ter informatie, hetzij om bepaalde elementen gedetailleerder te beschrijven:

- “EVF Belgisch beheers en controlesysteem”, 2012
- “Insteek controle voor OP”
- “EVF_Belgium_BCS_Annex 3_Compodium Vlaanderen”.

4.1.2 Evaluatie Vlaams luik OP

Volgende aspecten worden o.a. in deze stap geëvalueerd:

- Aanstelling van alle betrokken autoriteiten, hun functies en verantwoordelijkheden;
- Een beschrijving van alle taken die uitgevoerd moeten worden;
- De beschrijving van de controle systemen en procedures voor de implementatie van het programma;
- De gebruikte IT systemen;
- Etc.

Aanbeveling: Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 11 van het BOP. De aanbeveling werd niet volledig verwerkt. De samenvattende beschrijving van de toezichtsprocedures moet nog gemaakt worden. De samenvattende beschrijving van de beheers en controlestructuur dient nog aangepast te worden van zodra de procedures op niveau van de EC duidelijk zullen zijn.

Aanbeveling: Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 12 van het OP. De aanbeveling werd verwerkt.

4.1.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Zie paragraaf 4.1.2.

4.1.4 Het Waals luik van het OP

Wallonië zal dezelfde procedures volgen. Aan te geven in het OP.

4.2 Stap 4.2 – Beoordeling van de monitoring- en dataverzamelingprocedures, inclusief het Evaluatieplan

Wat de beoordeling van de monitoring- en data verzameling procedures betreft, zal de evaluator op basis van de gedefinieerde indicatoren bepalen welke data er nodig zijn en de gaps helpen op te vullen.

Vervolgens zal hij, op basis van vorige en andere programma's, beoordelen of het monitoring systeem adequaat is en daar waar nodig verbeteringen suggereren. Hiervoor zal hij nagaan of de dataverzameling procedures voldoende zijn en nazien of de informatiebronnen betrouwbaar zijn. De evaluator zal ook moeten nazien in welke mate er rekening is gehouden met bestaande institutionele databases.

Tenslotte zal hij ook het evaluatieplan moeten beoordelen (volledigheid, bruikbaarheid en integratie met andere informatieverwerkende activiteiten, doelstellingen van het plan, benodigde data, tijdslijn, gebruik en communicatie van de evaluatieresultaten, enz).

4.2.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

Deze aspecten worden in hoofdstukken 10 (Evaluatie plan) en 13 (Data verzameling) van de OP template behandeld.

Ook hier werd door de programmamaker extra informatie ter illustratie meegegeven:

- National Data Collection Organisation - National correspondent and participating institutes
- Structuur en inhoud van datacollectie in Vlaanderen.

4.2.2 Evaluatie Vlaams luik OP

Aanbeveling: Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 13 van het OP. De aanbeveling werd verwerkt.

Aanbeveling: Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 10 van het OP. De aanbeveling werd niet volledig verwerkt. Het deel "Gegevens en informatie" is niet aangevuld. Niet alle gegevens zijn beschikbaar om het deel "Termijn" te kunnen aanvullen (input wordt van de EC verwacht).

Hoofdstuk 10 "Evaluatie plan" houdt volgende aan te passen hoofdstukken in:

- Gegevens en informatie
  - ⇒ Aanvullen

- Termijn

- ⇒ De gegevens kunnen op volgende wijze beschreven worden:

- Titel – Deadline – Verantwoordelijke - Nodige input/activiteiten

- OG: allemaal onbekend op dit moment, EC zal dit bepalen via DA.

4.2.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Zie 4.2.2.

4.2.4 Het Waals luik van het OP

De Waalse programmamaker zal dezelfde procedures volgen. Aan te geven in het OP.

5. TAAK 5: EVALUATIE HORIZONTALE EN SPECIFIEKE ONDERWERPEN

5.1 Stap 5.1 – Evaluatie horizontale onderwerpen

5.1.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

Horizontale onderwerpen hebben betrekking op de principes van gelijke kansen en non-discriminatie, en duurzame ontwikkeling. De programmamaker voorziet een reeks acties rond de horizontale onderwerpen.

De Europese Commissie vraagt in welke mate en via welke acties in het programma, volgende aspecten in rekening worden gebracht: milieubeschermingsmaatregelen, bron efficiëntie, klimaatverandering en rampenbeheer en risicoprventie.

5.1.2 Evaluatie Vlaams luik OP

Gelijke kansen en non-discriminatie:

De plaatselijke groep zet in op gelijke kansen; daarnaast wordt in de plaatselijke groep minstens één derde vrouwen vertegenwoordigd. Er worden verder weinig expliciete vermeldingen of acties vermeld in het BOP voor gelijke kansen tussen man en vrouw en voor non-discriminatie. Wel is dit impliciet het geval: tijdens de veelvuldige consultatierondes was steeds een grote delegatie vrouwen aanwezig, werden de noden van elk van de groepen in de strategie opgenomen, en bovendien discrimineert geen enkel actiepunt vrouwen of andere minderheden. De evaluator acht dat er voldoende rekening werd gehouden met deze horizontale onderwerpen.

Duurzaamheid:

De Vlaamse programmamaker heeft in een beknopte beschrijving weergegeven hoe het Vlaamse programma rekening houdt met de aspecten milieubeschermingsmaatregelen, bron efficiëntie, klimaatverandering en rampenbeheer en risicoprventie.

5.1.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

Aanbevelingen werden verwerkt.

5.1.4 Methodiek programmamaker Wallonië

De Waalse programmamaker heeft de horizontale of specifieke onderwerpen niet behandeld. De evaluator meent dat deze aspecten voldoende aan bod komen in de Waalse strategie en haar acties.

5.1.5 Evaluatie Waals luik OP

De programmamaker moet aantonen dat het Waals luik van het OP antwoordt op de horizontale en specifieke onderwerpen.

5.1.6 Aanbevelingen voor de Waalse programmamaker

De programmamaker moet aantonen dat het Waals luik van het OP antwoordt op de horizontale en specifieke onderwerpen.

5.2 Stap 5.2 – Evaluatie specifieke onderwerpen

5.2.1 Methodiek programmamaker Vlaanderen

Vlaanderen wenst vooral in te zetten op tewerkstelling, diversificatie en samenwerking. Daarom werd een ontwikkelingsstrategie geselecteerd worden die op alle 3 de bovenstaande thema's inspeelt.

Vlaanderen zal zich richten op opleidingsinitiatieven en werkcreatie die verband houden met de visserijsector op zee en aan land: visvangst, visproductie, visverwerking, vishandel en diversificatie door het ontwikkelen van alternatieve activiteiten die zich aandienen in dataverzameling, bestandopnames, toerisme, korte keten en promotie... Ook samenwerking tussen alle actoren in de keten en met andere kennissectoren zodat er kruisbestuiving mogelijk is, is een belangrijk actiepoint. Het samenbrengen van alle kustpartners die werken rond mariene aquacultuur zodat draagvlak en partnerschap gecreëerd worden, is een belangrijke opportuniteit voor het kustgebied.

5.2.2 Evaluatie Vlaams luik OP

Specifieke onderwerpen hebben betrekking op 'LEADER' (*Liaisons Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale*). De evaluatie omvat:

- de beoordeling m.b.t. de coherentie en de consistentie van het Community Led Local Development (CLLD) binnen het Gemeenschappelijk Strategisch Kader (GSK);
- de beoordeling van de geschiktheid van de structuren en processen gericht op de selectie van lokale actiegroepen en de implementatie van het LEADER-programma.

5.2.3 Aanbevelingen voor de Vlaamse programmamaker

T.a.v. de programmamaker werden geen aanbevelingen gemaakt.

5.2.4 Waals luik van het OP

Dit is niet van toepassing op de Waalse programmamaker.

6. EVALUATIE VAN DE OVERIGE ONDERDELEN

Dit onderdeel bevat de evaluatie van alle aspecten die niet zijn besproken in de vorige taken:

- Hoofdstuk 4: Vereisten betreffende de specifieke EFMZV maatregelen
- Hoofdstuk 5: Specifieke informatie betreffende geïntegreerde territoriale ontwikkeling
- Hoofdstuk 6: Vervullen van de ex ante voorwaarden

6.1 Vereisten betreffende de specifieke EFMZV maatregelen

Aanbeveling: Het is aangewezen om een berekeningsmethode voor de compensatie overeenkomstig met de relevante criteria geïdentificeerd voor elk van de activiteiten ingezet onder Artikel 38(1) in grote lijnen uit te werken.

In dit hoofdstuk worden berekeningsmethodes van premies, bepaalde kosten en compensaties opgevraagd voor specifieke EFMZV maatregelen.

De maatregelen onder Arttt. 33A en 33B zullen niet toegepast worden in België. Artikel 103 is verwijderd in de laatste versie van de verordening. Dus blijven enkel de activiteiten onder artikel 38(1) over waarvoor een beschrijving van de berekeningsmethode voor de compensatie dienen gemaakt te worden. Aangezien België geen ervaring heeft met dergelijke compensaties, wordt voorgesteld om een lijst van activiteiten op te maken die in aanmerking zouden kunnen komen voor dergelijke vergoedingen. Kennis van het type activiteiten laat toe om de berekeningsmethode beter te beschrijven.

Een kader met een aantal parameters zou toch kunnen uitgewerkt worden op basis van de Europese richtlijnen. Het is aangewezen een berekeningsmethode in grote lijnen uit te werken aangezien Europa milieu (Art. 38(1)) belangrijk acht in de visserijsector (vb. uitbouwen van duurzame visserijbestanden). Dit laatste punt zal tijdens een informele vergadering met de EC in oktober alsnog bevestigd worden.

6.2 Specifieke informatie betreffende geïntegreerde territoriale ontwikkeling

Aanbeveling: Een aantal opmerkingen werden geformuleerd met betrekking tot hoofdstuk 5 van het BOP.

6.2.1 Informatie betreffende GTI's

Is ok.

6.2.2 Informatie betreffende macro-regionale of zeegebied strategieën

Er dienen behoeftes geïdentificeerd te worden. Vandaag bestaan er reeds initiatieven die aanleiding zullen geven tot de identificatie van deze behoeftes. In het rapport worden deze nog niet vermeld. Wanneer zullen (een deel van) deze behoeftes geïdentificeerd zijn?

6.2.3 Informatie betreffende de toepassing van 'vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling' ('GGLO')⁹

- Een beschrijving van de strategie: de link met de resultaatindicatoren ontbreekt (verwijzen naar § 3.2 van OP)
- Een beschrijving van de principes voor de aanvaarding van de criteria toegepast voor het selecteren van de visserijgebieden: ok.
- Een beschrijving van de principes voor het opstellen van de selectiecriteria voor lokale ontwikkelingsstrategieën: ok.
- Een duidelijke beschrijving van de respectievelijke rollen van de LAG, etc.:
  - o De rollen van de PG en de beheersautoriteit worden beschreven
  - o Vervolgens volgt een beschrijving van de regelingen en procedures voor het beheer, de monitoring en de controle systemen van het EFMZV. Er wordt verwezen naar bepaalde bijlagen, teksten aanpassen.

6.3 Vervullen van de ex ante voorwaardelijkheden

Aanbeveling: Het is aangewezen om alle ex-ante voorwaardelijkheden te groeperen.

De ex ante voorwaardelijkheden en de beoordeling hiervan werden zowel voor Vlaanderen als Wallonië apart beschreven. Het is aangewezen om deze ex ante voorwaardelijkheden te groeperen. De vierde ex ante voorwaardelijkheid van de Waalse lijst dient bijgevoegd te worden aangezien België het capaciteitsrapport heeft ingediend in overeenstemming met Art. 34 van het gemeenschappelijk visserijbeleid.

---

⁹ Community-Led Local Development(CCLD)